

Slovenski narod si že piše sodbo sam

V Kočevju bo govoril
Miran Potrč — Več
pridobitev — Nagrade

KOČEVJE — Pod geslom našega največjega pisatelja Ivana Cankarja »Narod si bo pisal sodbo sam« je od 1. do 3. oktobra 1943 potekal v Kočevju Zbor odposlancev slovenskega naroda. V spomin na ta dogodek praznuje občina Kočevje vsako leto 3. oktobra svoj občinski praznik.

Osrednja proslava v počastitev praznika bo 3. oktobra ob 18. uri v Šeškovem domu, združena pa bo s praznovanjem 35-letnice podjetja Melamin. Slavnostni govornik na seji bo predsednik skupščine Slovenije Miran Potrč. Na proslavi bodo podelili tudi letošnja priznanja in nagrade občine Kočevje, ki jih bodo dobili: profesorica Sonja Bižal-Erath (nagrada in plaketa Jožeta

• DAN SLOVENSKE DRŽAVNOSTI? — Že aprila letos je Predsedstvo OK SZDL Kočevje dalo republiški skupščini pobudo, naj 3. oktober razglasi za dan slovenske državnosti in republiški praznik, ki pa ne bi bil dela prost dan. S to pobudo se je strinjalo tudi več drugih občin, pa tudi Svet za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij in spomeniško varstvo pri RK SZDL, ki je julija letos poslal skupščini SRS svoje mnenje o pobudi iz Kočevja, v katerem med drugim pravi, da so dali kočevsko pobudo v presojo Zvezi zgodovinskih društev Slovenije.

Šeška, dekan Metelko Božidar (plaketa zbora odposlancev) in net Rog iz Željina (plaketa Zbora odposlancev).

V okviru prazničnih prireditev pa bo tudi nekaj otvoritev objektov. Tako bodo v Podpreki odprli objekt Melesa in kotlovnic LK. V Melaminu bodo imeli 2. oktobra od 7. do 17. ure odprti dan te tovarne, vmes pa bodo odprli še ekološki laboratorij; istega dne bodo odprli še vodovod v Koprivniku.

V dneh okoli praznika pa bo še več športnih in drugih prireditev, glej o njih na 5. strani!

J. P.

Izredni ukrepi, da ne bo zloma?

Sindikalna konferenca Novolesa predlaga uvedbo družbenega varstva za Tozdo Finalna predelava lesa, kjer niso dojeli resnosti stanja — Julija katastrofa

NOVO MESTO — Sindikalna konferenca Novolesa je 20. septembra sprejela pobudo za uvedbo družbenega varstva v tozdu Finalna predelava lesa. Kot razloga za pobudo navaja poslabšanje poslovanja v tem tozdu, zaradi česar je že ogroženo poslovanje drugih tozdov v Novolesu.

Sindikalna konferenca predlaga občinski skupščini, da odstavi v. d. direktorja tozda in da začasno omeji uresničevanje nekaterih samoupravnih pravic delavcev in odločanje delavskega sveta. Predlagajo tudi razpustitev komisije za delovna razmerja in seveda imenovanje začasnega kolegijske vodstva.

Tozdo Finalna predelava lesa je nastal

SPET SEJEM ELEKTRONIKE

LJUBLJANA — V ponedeljek, 2. oktobra, bodo v Festivalni dvorani v Ljubljani odprli 36. mednarodno razstavo Sodobna elektronika 89. Vabljeni!

po reorganizaciji v začetku leta iz prejšnjih sedmih tozdov, ki so programsko usmerjeni v proizvodnjo pohištva. Ta predstavlja 40 odstotkov Novolesovih zmogljivosti, ustvarja pa tretjino prihodka in 70 odstotkov izvoza. Trg za te izdelke je, tujih naročil imajo več, kot lahko naredijo. Ko so zaradi večletne izgube delali primerjalne analize s podobnimi slovenskimi tovarni, se je pokazalo, da vse naredijo na zaposlenega več kot ta tozdo. Zato so v letošnjem gospodarskem načrtu zanj predvideli za petino večjo produktivnost, za 30 odst. večjo realizacijo na delavca pa za 2,3 milijona dolarjev izgube. V resnici so v tozdu že v prvih dveh mesecih presegli za polletje predvideno izgubo. Generalni direktor je zaradi tega zahteval izvajanje določenih ukrepov, na primer

stalno in organizirano delo v proizvodnji, vključno z delom ob prostih sobotah od aprila do junija. Prepovedal je delo po 12 in 16 ur in opozoril na nujnost zmanjšanja zaloga, odsotnosti z dela, števila zaposlenih, zaostreitev delovne in planske discipline na vseh ravneh itd.

Rezultati na ravni delovne organizacije so potrdili pravilnost usmeritev. V

• S pobudo za uvedbo družbenega varstva v Novolesovem tozdu Finalna predelava lesa se je pred tednom seznanil občinski izvršni svet in jo sklenil vsestransko proučiti. Na tej osnovi bo občinski skupščini 5. oktobra predlagal uvedbo ukrepa ali ne.

tozdu Finalna predelava lesa pa ukrepov niso izvajali, posebno ne v Obratu miz v Krškem in v Obratu stolov I v Straži. Spreminjali so plane, ne dosega plana proizvodnje, nadplanska je odsotnost z dela in kljub prepovedi delajo po 12 in 16 ur. Notranje težave in objektivni zunanji vzroki so spravili tozdo v zelo težak položaj, ki ga samoupravni organi in družbenopolitične organizacije po ravnanju in sklepih sodeč niso dojele. Polletna izguba je v tozdu znatno presežila plus treh pozitivnih tozdov, julijski rezultati so katastrofalni, saj je izguba večja kot prej v pol leta, v avgustu je žal podobno. Nadaljnje takšno poslovanje — ki mu v Novolesu brez izrednih ukrepov ne vidijo konca, z njimi pa — resno ogroža poslovanje celotnega Novolesa in v kratkem materialno varnost vseh 2.900 zaposlenih.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Novo mesto za sprejem dopolnil

Novomeška občinska
skupščina zavrača in ob-
soja pritiske

NOVO MESTO — V torek, 26. septembra, so se kot konferenca delegacij za republiško skupščino sestali zbori novomeške občinske skupščine in obravnavali predlog amandmajev k slovenski ustavi. Dali so soglasno podporo in navodilo svojemu delegatu, da v republiški skupščini glasuje z sprejetje predlaganih dopolnil k slovenski ustavi, ne glede na ponedeljkovo priporočilo Predsedstva SFRJ, naj bi počakali. Priporočilo je bilo ocenjeno kot neprimeren ravnanje, kot poseganje v neodtujljive pravice naroda. Podprta je bila tudi pobuda, naj predsedstvo republiške skupščine zve za novomeško pobudo in oceni, ali bi dr. Janeza Drnovška, slovenskega predstavnika v zveznem predsedstvu in njegovega prvega moža, obvestili o dogodkih v domovini (bil je v New Yorku).

Aplavz je počela novomeška delegatska starosta Dragica Rome, ki je med drugim rekla, da bi nespregleto dopolnil pomenilo umik naprednih sil v boju za obstoj ne le Slovenije, ampak tudi Jugoslavije ter današnje dogajanje po Jugoslaviji ocenila kot razdejanje jugoslovanske politike. »Slovinci z ustavnimi dopolnili ne ogrožamo nikogar, nas pa ogrožajo tisti, ki vpijejo po Jugoslaviji.« Sprejeta je bila tudi posebna izjava za javnost, v kateri v novomeški občini zavračajo in obsojajo pritiske iz organov in organizacij srom Jugoslavije, da bi spremenili oz. določili sprejem dopolnil ter nevarne trditve, ki skušajo Slovenijo prikazati kot rušitelja avnojske Jugoslavije.

Z. L.-D.

EVROPSKI GOZDARSKI STROKOVNJSKI PRINAS

KOČEVJE — Okoli 50 udeležencev ustanovnega sestanka Mednarodne zveze za sonaravno gospodarjenje z gozdovi je minuli teden obiskalo tudi Kočevsko, kjer so si ogledali pragozd in razstavo »Sto let varovanja pragozdov na Slovenskem«. Gostje so predstavniki skoraj vseh evropskih držav. Ena izmed zamisli te nove mednarodne zveze pa je tudi, kako naj bi se ljudje z opazovanjem pragozdov kar najbolje prilagodili naravnim zakonitostim.

Z RAZSTAVO NAD VLOME

NOVO MESTO — Pod simboličnim naslovom »Varovanje našega premoženja« bo v torek, 3. oktobra, v novomeškem Domu JLA odprta razstava, na kateri bodo predstavljeni vsi dosežki na področju varovanja premoženja pred vlomi, tatvinami, požari, eksplozijami plina in povodnjami. Razstava, katere organizatorji so UNZ Novo mesto in Celje, Domus iz Ljubljane in RSNZ, bo odprta vsak dan od 8. do 19. ure, na ogled pa bo do 8. oktobra. Za obiskovalce bo organizirano tudi strokovno vodenje po razstavi s pomočjo kriminalistov. Več o tem in o problematiki vlovov in tatvin na 14. strani.

BERITE DANES!

na 3. strani:

• Kako v Švici spremljajo zorenje

na 4. strani:

• Izkazalo se je široko dolensko srce

na 5. strani:

• Semiška Iskra je v nevarnosti

na 6. strani:

• Je Vočivje res bogu za hrbtom?
• Kam z nadstevilnimi uradniki?

na 7. strani:

• Prva slikarska jesen na Sremiču

na 13. strani:

• Smrtno ranjena mo-drina neba?

na 20. strani:

• Morilcu grozili z maščevanjem

»Mulci« postajajo politična sila

Novembrski kongres slovenske mladine naj bi prinesel vrsto novosti

BREŽICE — Tudi mladinske organizacije po Dolenjski in v Posavju so začele razpravljati o osnutku novega statuta ZSM Slovenije ter iskati svoje delegate za mladinski kongres, ki bo v začetku novembra v Portorožu. Slovenska politična javnost od tega dogodka precej pričakuje.

Zveza socialistične mladine Slovenije se je namreč v nekaj letih iz formalne organizacije, ki so jo nenehno prehiteli dogodki, prelevila v politično aktivno in dokaj samostojno silo. Ni malo ljudi, ki pričakujejo, da bo potrditev take odločitve na kongresu pomenila za

četek nove usmeritve v slovenski politiki.

Statut, ki naj bi ga sprejel mladinski kongres, je precej krajši od sedanjega, razen tega pa prinaša še vrsto novosti. Končno naj bi naredili konec avtomatičnemu članstvu in prisilni množičnosti, ki otežuje delo. V ta namen predlog novega statuta določa, da postane član organizacije tisti, kdor podpiše pristopno izjavo in je starejši od 15 let. Zgornje starostne meje ni več in tako ZSMS ne bo več organizacija »mulcev in kratkohlaničnikov«, kot je bilo večkrat slišati.

Število mandatov v novem statutu ni več omejeno, kar po vsej verjetnosti ne

• Mnogi še niso pozabili, da je mladinska organizacija nekdanje imela izredno velik pomen, a je pozneje vse bolj postajala le podaljšek uradne politike. Danes, ko se družbene razmere zaostrejujejo, je ta podaljšek vse bolj gibččen in dela po svoje. Očitno to ni le posledica večje angažiranosti mladincev, temveč tudi spremenjenih razmer v slovenski politiki.

pomeni, da si hoče dosedanje vodstvo zagotoviti dosmrtno položaje. Možno je namreč predvidevati, da bo zoženo članstvo zagotavljalo večjo aktivnost posameznih organizacij in imelo tudi večji vpliv na zamenjavo vodilnih kadrov.

Republika in občinska organizacija naj bi po novem imeli pristojnost, da določata kandidate svoje organizacije

VREME

Po manjšem poslabšanju v noči na petek se bo nadaljevalo sončno vreme z jutranjo meglo po kotlinah.

Težki porodni krči

Natanko sto let po razcepju v nemškem marksističnem delavskem gibanju, ko se je z Bernsteinovimi revizionističnimi idejami rodila socialna demokracija, ustanovljajo v okviru SZDL Slovenije slovenski socialdemokrati Socialdemokratsko zvezo Slovenije. Edvarda Bernsteina omenjamo zato, ker je France Tomšič, predsednik nastajajoče zveze, v petek v Novem mestu na prvem sestanku iniciativnega odbora SDZS za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje (tako nekako naj bi se podružnica, ki jo nameravajo ustanoviti ob koncu oktobra, imenovala) posebej poudaril, da Bernsteina razvojnega teorija prej ko slej ostaja trdna temeljno izhodišče slovenskih socialdemokratov. Ta teorija, kot je znano, odklanja diktaturo proletariata, razglasa kompromis med kapitalom in delom ter s tem miren prehod v socializem s pomočjo parlamentarne demokracije. Naj ima o teoriji kdo tako ali drugačno mnenje, dejstvo je, da si politični pluralizem utira pot tudi v našo pokrajino in da se zakonito bori za svoj prostor pod soncem ter pridobiva svoje pristaje. Petkov sestanek iniciativnega odbora je pokazal, da mu bo šlo težje kot drugje. Skromna udeležba in komaj 32 članov, ki so podpisali pristopno izjavo, potrjuje ne prvič izraženo mnenje o nepolitičnosti dolenjskega človeka, ki se raje zapira v zasebnost, ne meneč se dovolj za javne zadeve. Kakorkoli: politični pluralizem, ki smo ga začeli živeti, ne pomeni samo spoštovanja človekovih pravic in svoboščin ter strpnost do drugačnega mislečega, marveč tudi aktivno sodelovanje in s tem prevzemanje odgovornosti. To poudarjamo, ne da bi navijali za kogarkoli.

• Sma levica, ki se zavzema za to, da pride delavec s politično demokracijo do svojih pravic. (France Tomšič v Novem mestu)

MARJAN LEGAN

IGRE SO STEKLE — Igre brez meja, doslej največja prireditev, ki jo ob tednu otroka v oktobru pripravlja Zveza prijateljev mladine občine Novo mesto, so se minuli četrtek pričele v krajevni skupnosti Bršljin. Množica mladih te krajevne skupnosti se je v petnajstih zabavnih igrah pomerila za zmagovalne priponke, razdelili pa so tudi več kot 50 nagrad. Včeraj so v igrah uživali mladi iz KS Kandija-Grm, danes pa je veselo v naselju ob Cesti herojev za mlade iz krajevne skupnosti Ločna-Mačkovec. Do sredine oktobra bodo igre še v vseh preostalih mestnih krajevnih skupnostih, zaključek pa bo ob koncu oktobra na Glavnem trgu, ko se bodo med seboj pomerili najboljši iz vseh mestnih krajevnih skupnosti. (Foto: J. Pavlin)

Slovenija, moja dežela

»Je mar Jugoslavija zakonska zveza brez možnosti ločitve?« se je v Borbi 15. septembra spraševal dr. Lojze Ude. Dogodki le dobrih deset dni kasneje dajejo slutiti, da je Udetov vprašaj odveč. Predsedstvo SFRJ je v ponedeljek Slovence že drugič zapovrstjo opozorilo, naj prelože sprejem dopolnil k ustavi SR Slovenije, ko to pišemo (torek popoldne), zaradi morda tako sporne in protijugoslovanske slovenske ustave zborujeta tako CK ZKJ Jugoslavije kot drugi skupščine SFRJ, s trmastimi Kranjci pa se ukvarja tudi ustavna komisija skupščine SFRJ.

Ko bodo te vrstice med bralci, bo že jasno, kako so se včeraj glede slovenske ustave odločili delegati v skupščini Slovenije. Miran Potrč, predsednik ustavne komisije slovenske skupščine, na ponedeljkovi tiskovni konferenci kljub stopnjevanju pritiskom prosrbskega Beograda ni omahoval, rekoč, da ni odstopanja od predloga dopolnil k slovenski ustavi. Milan Kučan, predsednik slovenskih komunistov in član republiške ustavne komisije, je ponovno poudaril, da je sprejem dopolnil k ustavi Slovenije suverena pravica republike Slovenije, slovenskega naroda in njene skupščine, rekel je, da predlagane ustavne spremembe niso v nasprotju z ustavo

SFRJ in da se ve, kdo je v ustavnem sistemu Jugoslavije pristojen za ocenjevanje nasprotij med republiško in zvezno ustavo. Takšno pristojnost ima le zvezno ustavno sodišče, potem ko bo dopolnila sprejela slovenska skupščina.

Edina pristojna ustanova, ki se lahko ukvarja z (ne)ustavnostjo slovenskih dopolnil je torej ustavno sodišče Jugoslavije, to pa lahko obravnava le sprejete dokumente. Dokler delegati Slovenije ne bodo sprejeli predlaganih ustavnih amandmajev, ustavno sodišče Jugoslavije nima nikakršnih pooblastil razpravljati o tem, ali je in koliko je ustava Slovenije v skladu oziroma v nasprotju z ustavo SFRJ. To dejstvo je izrek potrdil tudi Krcun Dragović, sekretar ustavnega sodišča Jugoslavije. Drugi pa se v to niso pristojni vtikali.

Seveda pa tisti, ki jim ravnanje slovenske hrbtenice ni povšeč, dobro vedo, da je vedno »bolje sprečiti nego lečiti«. Delegati slovenske skupščine so tarče nezasiženih pritiskov, Slovence je treba tako ustrahovati, da bodo umaknili ali pa vsaj zelo zvoledeli ustavno dopolnila. Če bi delegati poslušali glas lastnega naroda, bi dopolnila v celoti sprejeli, nato pa razpisali še vseslovenski referendum, ki bi povedal, ali so ravnali prav. Toliko ope-

vana metoda »en človek, en glas« bi gotovo pokazala, da se v Sloveniji strinja s predlaganimi dopolnili k slovenski ustavi vsaj 80 odstotkov njenih prebivalcev. S tako odločitvijo in odstotkom pa bi že stopili na področje tako imenovanega naravnega prava. Zoper tako masovno sprejeto odločitev namreč ni pritožbe, vsi ugovori so ničevi. Če gledamo v tej luči, sta nam zaskrbljenost in pospešeno ukrepanje zaščitnikov monolitne Jugoslavije toliko bolj razumljiva.

Kaj pa, če se bo vse obrnilo proti Slovincem? Izredno stanje, sečnja slovenskih knezov, polni zaporji intelektualcev in oporečnikov, Kosovo v Sloveniji. Kaj takega bi se bolj prililo ognja na gnev slovenskega naroda, ki ga pristaši unitaristične opcije razvalja Jugoslavije noč in dan sramote že dve leti. Med njimi in nami že dolgo ni nobene ljubezni, tudi tanki je ne bodo pripeljali, saj je niso še nikjer in nikoli. Ravnanje in zahteve srbskega lobija v Jugoslaviji pa Slovence naravnost sili k misli, da bi tisto, kar eno od spornih dopolnil samo hipotetično dopuščala, tudi dejansko uresničili. Več ko bo novih žalitev, izrednih ukrepov, oklepnikov in specialcev, prej se bo to zgodilo.

Slovenija lahko spet najde svoje dostojanstvo in čast s sprejetjem ustavnih dopolnil, kot zmagovalka pa bo izšla tudi iz razmer, ki bodo podobne ali enake okupacijskim. Svoboda in čast posameznika ali domovine sta svetinj, za kateri je treba kaj storiti. Če ne bomo, nismo vredni, da tlačimo posvečena tla Slovenije, moje dežele.

MARJAN BAUER

Srečanje slovenstva v Toplicah?

Ocena letošnje in prve priprave na prihodnjo, še večjo prireditel

DOLENJSKE TOPLICE — Pretekli petek se je v Dolenjskih Toplicah sestal organizacijski odbor prireditve Srečanje v moji deželi in kritično ocenil prvo srečanje julija, ki je kljub slabemu vremenu in začetniški organizacijski težavi dobro uspelo. Pokazalo se je tudi nekaj pomankljivosti. Ugotovili so, da bi prireditel prišla boljše do izraza, če bi bil pravi čas dovolj natančno določen vsebinski koncept prireditve in če ne bi bila propaganda prepozna. Pohvalili so zelo dobro organizacijo Tovarne zdravil Krka, pohvale vreden je bil tudi kulturni program, dobra predstavitev domače obiti, predvsem pa so ljudje dobro sprejeli vključitev cerkve in maševanje dr. Alojzija Šuštarja.

Prireditel Srečanje v moji deželi je nastala iz nekdanjega izseljenškega piknika. Njen osnovni namen je, da bi povežala vse Slovence, ki živijo po svetu. Prav tu bi se lahko že prihodnje leto uresničila ideja o vseslovenskem kulturnem parlamentu oziroma o slovenskem narodnem zboru. Želja organizatorjev — Slovenske izseljenške matice, Tovarne zdravil Krka in skupščine občine Novo mesto — je, da bi srečanje v Dolenjskih Toplicah predstavljalo zaključek vseh prireditev, ki bi se v tem tednu dogajale na Dolerjskem in v Beli krajini ali celo po Sloveniji in bi prikazovale slovenske običaje in kulturo. Še naprej naj bi ostala turistična prireditel s poudarkom na slovensko kulturno.

Srečanje bodo popestrili še z bogatejšim prikazom naše obiti, predvsem tiste, ki je značilna za Dolenjsko. Povabili bi radi tudi steklarsko šolo iz Hrastnika. Kulturni program osrednje prireditve bodo spremljale slikarska kolonija, razstava slik izseljenecv in literarna razstava o življenju Ane Krasne. Tudi prihodnje leto bodo organizirali okroglo mizo. Za popestritev prireditve nameravajo organizirati tudi Button Box festival kot glasbeni izraz ustvarjalnosti slovenskih Američanov.

J. ŽAGAR

O DELU ZKS MED 10. IN 11. KONGRESOM

SEVNICA — Poleg številnih organizacijsko-kadrovskih zadev bodo sevniki komunisti na današnji seji (28. septembra) občinskega komiteja obravnavali tudi osnutek poročila o delu ZKS med 10. in 11. kongresom Zveze komunistov Slovenije. Uvodni prispevki Franca Pipana, sekretarja MS ZKS za Posavje, predsednika OK ZK Romana Novšaka in sekretarja OK ZK Braneta Busarja z delovnimi naslovi razprav: V kakšnih družbenih razmerah smo delali, ko se je ZKS odzivala na izzive časa, »Kaj smo delali, kaj smo naredili« in »Kje vidimo možnosti za razplet krize«, obetajo živahen potek zadnje seje pred programsko-volilno konferenco. Osnovne organizacije ZK morajo te opraviti do 16. oktobra.

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA
NOVO MESTO p. o.
Ragovska 18
68000 NOVO MESTO

SVET VZGOJNO-VARSTVENE ORGANIZACIJE

RAZPISUJE prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

POMOČNIK RAVNATELJA

za mandatno dobo 4 let

POGOJI:

— visoka ali višja izobrazba
— pravnik ali ekonomist
— najmanj 3 oziroma najmanj 8 let delovnih izkušenj
— zaželen vozniški izpit B kategorije
Prošnje z dokazilom o izobrazbi in uspešnosti delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornih del in nalog pošljite na naš naslov z oznako: »ZA RAZPISNO KOMISIJO« do vključno 2. oktobra 1989.

552/39

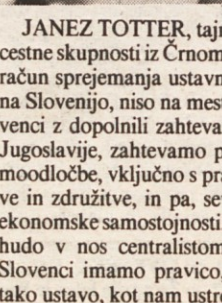
Naša anketa

Ta poraz bi bil usoden

Ko to pišemo (torek zjutraj), še ni znano, koliko žolča se bo še zliło na Slovenijo zaradi predlaganih dopolnil k slovenski ustavi tik pred njihovim sprejetjem v republiški skupščini in ravnania le-te. Glede na pravo pogromstvo v zadnjih dneh oz. tednih v nekaterih delih Jugoslavije in na začudenje zbujajoče razprave ter opozorila (ki seveda pomenijo nezasižen pritisk na Slovenijo, enotno in združeno, kot že dolgo ne) v zveznih organih, ki so v glavnem le še izpostava nasilne srbske politike, ni veliko tveganja z napovedjo, da ga ni bilo malo. Za torek je bilo namreč napovedanih cel kup na hitro sklicanih sestankov zveznih organov, že v ponedeljek pa je predsedstvo SFRJ s prstom še drugič požugalo Slovenijo. Ob sprejemanju srbske ustave na Kosovu v senci tankov, ob ubijanju demonstrantov, ob izolacijah, diferenciacijah, političnih procesih itd. so vsi ti organi molčali kot kapljici, ali pa so temu prek raznih borčevskih, partijskih in drugih podobnih združb celo ploskali. Povsem očitna slovenska odločnost vztrajati na predlaganih dopolnilih, ki je tako razpenila jugovzhodne dele, vajene naše ponižnosti, pa je nujna: za obrambo slovenske suverenosti in za svobodno, demokratično Jugoslavijo enakopravnih narodov. Ta poraz bi bil usoden.

JOŽE ŽUGELJ, kmet iz Dragomlje vasi pri Metliki: »Pri teh ustavnih amandmajih gre po moje za biti ali ne biti slovenskega naroda, njegove suverenosti in samostojnosti. Tu ne sme biti nobenega popuščanja. Ne samo, da smo te zahteve podpisali v Temeljni listini in Majniški deklaraciji, to kar zahtevamo z amandmaji, vsebujeta tudi deklaracijo OZN in helsinška deklaracija. Vsi vemo, da je bila nova srbska ustava sprejeta v senci tankov, ne smemo pa dovoliti, da bi ta senca segla do Ljubljane.«

JANEZ TOTTER, tajnik komunalne in cestne skupnosti iz Črnomlja: »Očitni, ki na račun sprejemanja ustavnih dopolnil letijo na Slovenijo, niso na mestu. Ni res, da Slovenci z dopolnili zahtevamo odcepitve od Jugoslavije, zahtevamo pa pravico do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve in združitve, in pa, seveda, pravico do ekonomske samostojnosti. Vse to gre očitno hudo v nos centralistom in unitaristom. Slovenci imamo pravico, da si napišemo tako ustavo, kot nam ustreza.«

MARKO SALMIČ, pomočnik vodje prodaje v Krki Izolacije Novo mesto: »Polnoma se strinjam s predlaganimi dopolnili k slovenski ustavi, mislim, da je za prav takšno še skrajni čas. Podpiram slovensko vodstvo, da vztraja pri njihovem sprejetju. Menim, da mora o tem odločiti izključno slovenski narod in mislim, da ne bomo spet popustili zaradi kritik in napadov iz drugih delov Jugoslavije in iz zveznih organov. Pravzaprav so te reakcije po moje celo pripomogle k osveščanju naše javnosti.«

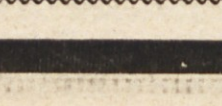
SILVO TIHOLET, dipl. pravnik iz Sevnice: »Navkljub vsemu hrupu in napetostim okoli dopolnil k slovenski ustavi mislim, da bodo povsod le ohranili mirno kri. To pričakujem tudi od delegatov v slovenski skupščini, ki bodo tako le potrdili voljo in glas velike večine Slovencev. Sreča je, da imamo po dolgem času pametno vodstvo in da so onemogočili Popita. Toda med lokalnimi veljaki jih je veliko še iz Popitovih časov.«

FRANC CVELBAR, analitik kontrole kvalitete v Tesnilih Trebnje: »Ustavna dopolnila naj sprejmejo skupščinski delegati, in sicer v sedanjem besedilu, torej skupaj z nekaterimi spornimi določili. Z vztrajanjem pri izoblikovanem besedilu se izraža slovenska suverenost. Slovensko vodstvo se dobro drži, s popuščanjem pritiskom bi si doma zapravilo pridobljeni ugled. Razprave na zveznih ravneh glede dopolnil k slovenski ustavi so, milo rečeno, neupravičene.«

FRANC MAROLT, serviser v Riku Ribnica: »Strinjam se z ustavnimi dopolnili, posebno s tistimi, da Slovenija sama razpolaga s svojim dohodkom in narodnim bogastvom. Oče oče ne preživlja sina vse življenje, kot mi nerazvite. Iz tega dopolnila izhaja vse ostalo: strah ali želja po odcepitvi, strah ali želja po uvedbi izrednega stanja itd. Sicer pa imamo vojsko zato, da brani naše meje pred zunanjim sovražnikom, ne pa, da kroti zdaj ta, drugič drugi narod ali narodnost.«

PAVLA KALAN, dipl. pravica na sek. za notranje zadeve občine Krško: »Mislim, da morajo v ustavi ostati zapisana vsa tista določila, ki jih je slovenski narod sprejel. Ne morem se strinjati, da smo pravico do samoodločbe že porabili; če smo prišli v federacijo prostovoljno, potem jo lahko tudi pustimo. To mora ostati v ustavi, čeprav je sedaj čisto pravna kategorija. Ne vem, kaj vse še lahko doleti Slovence kot majhen narod v prihodnosti.«

Proti tobaku v družini in šoli

»Kadilci, ne ogrožajte nekadilcev!« Vsako leto umre 2000 Slovencev za posledicami kajenja — Restrikcije in dražje cigarete — Z okrogle mize v Ljubljani

LJUBLJANA — Tobak je z izjemo atomske vojne, lakote in kužnih boleznij največja posamična grožnja za zdravje ljudi, ugotavljajo pri Svetovni zdravstveni organizaciji (WHO). Vsako leto odkrijejo približno milijon novih primerov pljučnega raka in do leta 2000 bo število lahko doseglo dva milijona.

Strokovnjaki se boje, da bo zlasti v deželah v razvoju, SZ, vzhodni Evropi in Kitajski prišlo do globalne pandemije bolezni, ki so v zvezi s kajenjem tobaka, in sicer že v zgodnjih letih naslednjega stoletja, če ne bodo že zdaj sprejeti ukrepi za njihovo preprečevanje.

Značilno je namreč, da se kajenje cigaret v teh deželah — semkaj spada seveda tudi Jugoslavija — naglo širi. Če je to tolažba, naj zapišemo, da v razvitih zahodnih deželah, zlasti v Veliki Britaniji, poraba tobaka upada, pri nas pa le zastaja. Kako bi bili zadovoljni, če bi se lahko tako »pohvalili denimo v gospodarstvu!

In kaj pri nas storiti, da bi zajezili zastrupljanje s tobakom? Kje so vzroki za premajhne uspehe pri preprečevanju in omejevanju kajenja pri nas? O tem so se spraševali tudi na okrogli mizi na republiškem Rdečem križu v Ljubljani, ki jo je v tednu boja proti kanjenju (14. — 21. septembra) pripravila komisija za boj proti kajenju pri skupščini RKS. Predsednik te komisije prof. dr. Bojan Fortič je dejal, da brez restrikcij ne bo šlo. Po njegovih besedah se ameriški zdravnik ne more uveljaviti, če kadi. V

šolah in zdravstvenih ustanovah ZDA se ne kadi! Zakaj pri nas Zavod za šolstvo nima večjega posluha, saj zdaj 40

• Precej bi lahko pripomogli k uspehom akcije proti kajenju tudi v novinarskih hišah, a če povemo, da se je od povabljenih 13 hiš udeležil okrogle mize v Ljubljani le pisec tehle vrstic (in še o čem) družbeno koristne akcije.

do 50 odstotkov srednješolske mladine kadi?

Vsako leto umre v Sloveniji okrog 2000 ljudi ne le za pljučnim rakom, ampak tudi za drugimi posledicami kajenja. Res so krizni časi malce nenaklonjeni, da bi nekadilsko gibanje imelo večjo družbeno podporo. Toda treba bo začeti že v družini, da starši ne bodo dali žepnine za cigarete, nadaljevati pa v šolah, kjer naj ne bi več dovoljevali kajenja. Seveda bodo morali biti pri vsem tem za zgled odrasli, tako starši kot učitelji. Doseči je treba tudi večje podražitve tobačnih izdelkov, kajti te še naj-

bolj prispevajo k zmanjševanju kajenja, in pa to, da bo bolj obubožano nekadilsko gibanje iz tega naslova imelo kakšen dinar več za ozaveščanje o škodljivosti kajenja.

P. PERC

REPUBLIKA BOLJŠA

NOVO MESTO — Dolenjsko gospodarstvo je do konca julija izvozilo za dobrih 219 milijonov dolarjev izdelkov ali za 7 odstotkov več kot v enakem lanskem času. Na trgih s trdnj valuto je še vedno ustvarilo 83,69 odstotkov vsega izvoza. Uvoz je v sedmih mesecih znašal 213 milijonov dolarjev, s konvertibilnih trgov je bil večji kar za 18 odstotkov, skupen za odstotek manj. Stopnja pokritosti uvoza se je na konvertibilnem področju znižala iz lanskih 97,53 na 87,48 odstotka, medtem ko je skupna stopnja zaradi presežkov v kliringu še pozitivna. Izvoz se je najbolj povečal v novomeški občini, za 8 odstotkov, samo konvertibilni pa povsod drugje bolj, čeprav je novomeški delež seveda še vedno prek 90-odstoten. Ker se je slovenski izvoz v tem času povečal kar za 18 odstotkov, je dolenjski delež v njem padel, z lanskih 11,92 na 10,82 odstotka.

Medobčinsko društvo slušno prizadetih Novo mesto

razpisuje na podlagi sklepa izvršnega odbora z dne 26. 7. 1989 in statuta društva prosta dela in naloge

— tajnika društva

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje, določene z družbenim dogovorom o kadrovski politiki v občini Novo mesto, poleg teh pa še naslednje pogoje:

— končana VI. stopnja strokovne izobrazbe družboslovne smeri,
— 2 leti delovnih izkušenj.
Vloge z opisom dosedanjega dela ter dokazili o izpolnjevanju pogojev ter življenjepisom naj pošljejo kandidati v osmih dneh po objavi razpisa Medobčinskemu društvu slušno prizadetih, Sokolska 2, Novo mesto.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po končanem postopku imenovanja.

551/39

CULTURA EUROPAEA

Pod strokovnim vodstvom poučujemo igranje na inštrumente za:

- zabavno glasbo
- narodnozabavno glasbo
- jazz
- klasično glasbo

Možnost začetnih, nadaljevalnih in visokih programov. Informacije po telefonu (068) 25-179.

Nov »biser«

Maribor: kako lahko referendum uspe, tudi če ne uspe

MARIBOR — V prejšnjem pismu, ko sem napovedoval mariborski referendum za združitev občin, nisem niti slutil, da še slabe tri tedne kasneje referendum je bil 10. septembra) ne bo možno natančno zapisati, kakšen je bil njegov izid. Komaj so Mariborčani pozabili na spomladansko blamažo z izvolitvijo novega mestnega župana, že se je štajerska prestolnica vnovič »izkazala« z naravnost dilematsko izpeljavo neke povsem nezapletene politične akcije.

V čem je zaplet? Štiri mestne občine so se v veliki večini odločile za vnovično združitev v eno občino Maribor, obema primestnima občinama, Rušam in Pesnici, pa ni uspelo izglasovati svoje samostojnosti, čeprav so njuni občinski močje (seveda z vso demokratično pravico) agitirali, naj se ljudje ne odločijo za združitev z enotno mestno občino, temveč naj izglasujejo svojo. Očitno je Pesničane in Rušane najbolj

prestrašilo spoznanje, da so v sedanjih občinah kot delu mesta Maribora živeli ceneje, kot bi živeli v novih, saj je mesto opravljalo vrsto funkcij tudi zanje, zdaj pa bi si ves upravni aparat morali sami nakopati na glavo. Tako se je manj od potrebne polovice vseh volilnih upravičencev izreklo proti samostojnosti.

Toda že drugi dan po referendumu so pravniki ugotovili, da sta se Ruše in Pesnica res odločili, da ne bosta samostojni, vendar se s tem nista odločili, da se bosta združili z Mariborom. Tega vprašanja namreč na glasovalnici ni bilo! Poleg tega je zakon o referendumu jassen: če referendum ne uspe, ostane vse po starem. Ker so Ruše in Pesnica že občini, torej občini ostaneta in sta samostojni! Še bolj preprosto: če bi referendum uspel, bi bili občini samostojni, ker ni uspel, sta tudi. Naravnost genialna zamisel!

Najbolj so se ob takšni razlagi seveda počutili »nategnjene« tisti, ki so glasovali proti samostojnosti, prepričani, da so s tem glasovali za nadaljnji obstoj v okviru »enotnega« Maribora. Njihovi lokalni funkcionarji so jim razložili, da ni tako, z mestne ravni pa so prihajali razburjeni glasovi, da se v obeh občinah »delajo norca iz ljudi« in da sploh ni druge alternative kot združitev z Mariborom; a to so po svoji stari navadi počeli post festum, potem ko jih je kritična javnost v mestu še nekaj dni pred referendumom opazirala na možne zaplete zaradi različnih vprašanj, ki so bila v posameznih občinah na glasovnicah, in zaradi nerazjasnjene odgovora, kaj za koga kak referendumski izid pomeni.

Zdaj vsi skupaj čakamo na pojasnilo pristojnih republiških organov.

MILAN PREDAN

Kmetijstvo

REGIJSKA RAZSTAVA PLEMENSKE ŽIVINE
NOVO MESTO - V prostorih kmetijske šole Grm bodo v to, 30. septembra, odprli regij-razstavo goveda rjave pasme, na tri bodo plemenske telice tudi na-
Ob 9. uri bo ocenjevanje, ob pa podelitev nagrad ter revija naj-
živali. Najboljšim rejcem bodo
priznanja Zadrugne zveze
vjenj. Pridite, delo vas bo poča-
doma!

VODNIK V KUPČIJI

Odkupne in prodajne cene v KZ
ta Novo mesto
te den se odkupne cene živine niso
nale, tako da se vedno plačujejo
ekstra klase za meso po 98214
za kilo, 1. klaso po 91071 din, 2.
po 83928 din in izven klase po
228 din. Tudi odkupne cene za kilo
te telet so ostale nespremenjene,
pa da plačujejo teleta po 60000 do
28 din, moška po 65000 din, ženska
30000 din, in za zakol po 61000 din.
Temu tednu je bistveno poskočila cena
jskega mesa, in sicer za celih 43,1
Temu primerno so poskočile tudi
upne cene prašičev od 65000 do
100 din. Kljub dokaj visokim cenam
šičev pa teh ni dosti naprodaj.
Odkupne in prodajne cene v M-
kombinat Krško
tudi v Krškem se odkupne cene ži-
te ta teden niso spremenile. Tako za
G vedno plačujejo po 95000 din za
tra klaso, po 92000 din za 1. klaso in
99000 din za 2. klaso. Tako plačuje-
vino za meso. Poprečna cena gove-
je po 145000 din za kilo, kupci pa

PRAMIŠČE V BREŽICAH — Na
otnem sejmu so imeli naprodaj
prašičev, starih do 3 mesece, in
starejših. Prodali so 97 mlajših in
starejših, in sicer oboje po 60.000
45.000 din kilo žive teže.

Kmetijski nasveti

Več dobrih krušnih sort!

Novemskim kmetom, dolenskim pa še posebej, je zaradi raznolikih pod-
nih in rasti razmer te naše ljube slovenske zemljice kaj težko svetova-
takšno zrnje naj vržejo v zemljo ob bližajoči se jesenski setvi. K sreči je
ta velika, iz leta v leto pa se povečuje, saj se je samo v minulih treh
jugoslovanska pšenična sorta lista obogatila kar za 75 novih domačih
in 4 tuje.
Od dobre sorte pšenice se ne zahteva samo velik in stalen pridelek, mar-
tudi kakovost zrnja, odpornost proti boleznim in poleganju idr. V Slo-
viji pridelujejo kmetovalci že nad polovico vse pšenice s slabo tehnološ-
kakovostjo, ker pač dajejo večji pridelek in jih pekovske zahteve ne
priznajo dovolj. Lahko pa pričakujemo, da bo naslednje plačevanje
delka po kakovosti vnovič spodbudilo setev dobrih krušnih sort.
V letošnjem nevihtno leto je vnovič pokazalo, kako pomembna je odpor-
nost proti poleganju. Novejša sorte, ki imajo debelejši in krajši slam, do
navadi bolj odporne in omogočajo izdatnejše gnojenje z dušikom, dajejo
malo slame za nastil. Če kdo zaradi potreb hleva potrebuje več nastila,
bije sorte z daljšo slamo, poleganje pa prepriča z uporabo pripravkov na
bazi CCC (stabilan).
V sortnem izboru ozimnih žit za leto 1989/90 priporoča Kmetijski inšti-
tut Slovenije za osrednjo oz. južno Slovenijo naslednje pšenične sorte: NS
10, zagrebčanko 2, lonjo, balkan, džerdanko, zelengoro, jugoslavijo, sa-
zvezdo, ano, dvanajsto in iskro. Kot se vidi, so zaradi takih ali drugačnih
izpadle iz liste sorte baranjka, una, cibalka, in partizanka, nizka.
Več o pšeničnih sortah in jesenski setvi žit prihodnji teden izpod pe-
na inž. Toneta Hrovata.
ozimni ječmen priporoča inštitut sorte alpha, robur, NS 293 in sladoran,
ozimno rž sorto danko, za ozimno ritikalo pa sorto clerical.
Vedno znova kaže opozarjati poljedelce, naj dosledno uporabljajo pri-
ročene agrotehnične ukrepe, to je, naj dobro pripravijo tla, zagotovijo
gostoto posevka in pravilno gnojijo. Res smo v naši republiki do-
želi skoraj povprečnih 40 stotov zrnja na hektar, vendar to še zdaleč ni
sezek, ki ga ne bi mogli izdatno preseči in ki bi v razvitem svetu res kaj
menil.

Inž. M. L.

NOVO!
Dicuran forte
načrtovan uspeh

- Zatira istočasno vse širokolistne semenske in travne plevelce.
 - Čas za škropljenje lahko izbirate, od setve pa vse do raz-
raščanja žita spomladi.
 - Ni omejitve glede temperature in razvoja žita.
- Dicuran forte... najbolj gospodarna rešitev proti plevelom v žitu.
Zato v vaši zadrugi zahtevajte dicuran forte.

Mleko po evropskih predpisih

Dolenjsko-posavski veterinarji se ogrevajo za pridobivanje t. i. prednostnega
mleka — Iz nekaterih hlevov že zdaj dobra kakovost — Višja cena

TREBNJE — Dolenjsko-posavski veterinarski zavod bo z raziskovalno na-
logo proučil možnosti za pridobivanje visoko kakovostnega mleka na območju
občine Trebnje. Po dosedanjih večletnih podatkih veterinarski strokovnjaki
namreč ugotavljajo nadpovprečno kakovost mleka iz nekaterih hlevov na tre-
banjskem območju, zato ocenjujejo, da možnosti za to mleko so.

Ob kvalitetni ne gre zanemariti ko-
ličinskih podatkov. Občina Trebnje je v
letu 1988 oddala 7,9 milijona litrov
mleka; pred njo je med štirimi dolenski-
skimi občinami novomeška s 14,6 mili-
jona litrov, sledita ji črnomajška s 4,3
in metliška z 1,8 milijona litrov odda-
nega mleka. Dolenjski kmetje so s tem
namolzi daleč večje količine mleka,
kakor jih potrebuje regija, in so tako tu-
di z lanskim mlečnim deležem ostali
pomemben preskrbovalec Ljubljane.
Velik presežek v mlečni ponudbi beleži
tudi trebanjska občina, saj njeni kmetje
oddajo kar šest sedmin mleka za potre-
be trga zunaj občinskih meja, zlasti ljub-
ljanskega. »Žal je zdaj tako, da mešamo
slabo in dobro mleko. To pomeni, da
kmetje iztržijo približno enako, čeprav
nekateri od njih oddajajo mleko, kate-
rega bakteriološka slika je sprejemljiva
celo za stroge evropske predpise,« pravi
direktor DPVZ mag. Franc Colarič.
Veterinarski zavod želi ob podpori
Trebnjega in ljubljanskih mlekmarn
krog pridelovalcev kakovostnega, t. i.

prednostnega mleka razširiti za petino, s
tem da približno petina trebanjskih
kmetov že zdaj oddaja mleko, ki bi že
ustrezalo merilom za posebno mleko.
Trebanjski občinski izvršni svet je načrt
veterinarjev podprl moralno in hkrati
odobril zanj za letos 20 milijonov dinar-
jev pomoči. Ljubljanskih mlekmarn po
dosedanjih ugotovitvah veterinarjev ne
bo pri projektu, ker pogrešajo način lo-

čevanja posebnega mleka od ostalega.
To je eden od njihovih pomislekov, ki
bi ga po mnenju veterinarjev lahko reši-
li s posebnim odkupom in ločenim
shranjevanjem prednostnega mleka.
Tak dražji način bi kmetje lahko plače-
vali z večjim iztržkom od kakovostnej-
šega mleka. Za predelavo prednostnega
mleka, namenjenega za sirarstvo in
farmacevtsko industrijo, bi po načrtih
veterinarjev prišla v poštev manjša za-
sebna obratovalnica, za katero je inte-
res, ali pa lokalna dolenska mlekmarna z
več obrati.

M. LUZAR

Krompirja polovico manj

V brežiški občini tudi slaba kakovost — Pri pšenici
so izpad nadoknadili s ponudbo Hrvatov

BREŽICE — Poljedelcem slabo ka-
že, saj so imeli samo zaradi julijskega
neurja za sto milijard dinarjev škode in
deževje jo je pozneje še povečalo.
Kmetje so hudo razočarani nad krom-
pirjevo letino. Malo ga je in ponekod ga
niti z seme niso pridelali.
»Pogodbe smo sklenili za 250 ton,
vendar bo odkup za polovico manjši,«

pravi vodja poljedelske proizvodnje
TOK koperacija Agrarie Janez Zevnik.
»Najslabši pridelek je na težkih tleh,
kjer je veliko vlage, na kakovost pa
vpliva tudi okuženo seme.
Težave pričakujejo tudi pri jesenski
setvi, ker koruza slabo dozoreva. Če ne
bo dovolj sončnih dni, se bo dozoreva-
nje za tri tedne zavleklo. To pomeni za-
kasnitev setve pšenice, za katero je na-
jugodnejši čas med 5. in 15. oktobrom.
Koruze bo manj kot navadno. TOK bo
odkupil 2.000 ton silažne koruze in 800
ton zrnja. Silažo bo porabil za govedo in
Globokem, zrnje pa delno za govedo in
prašiče in delno za farmo.

Pogodbe za setev pšenice že sklepajo
in računajo, da bo z njo posejanih 450
ha, toliko kot lani. Za te količine so na
voljo seme in zaščitna sredstva.
Zevnik je povedal, da so letos kljub
ujam odkupili 1500 ton pšenice, če-
prav ponekod niso imeli kaj žeti. Izpad
pri kooperantih v občini so nadomestili
s ponudbo poljedelcev s Hrvaškega.
J. T.

• Povprečna evropska kmetija
meri okoli 17 hektarjev, naša pa le
nekaj več kot tri hektare obdelovalne
zemlje.

• Ameriški farmar dobi za tono
pšenice 215 dolarjev. Isto tono potem
na čičaški borzi prodajo za 115 do-
larjev, včasih pa celo za 95. (Dušan
Sekulič)

Revna trgatev

Zgodnje sorte grozdja
v Beli krajini pod po-
vprečno letino

METLIKA — Od sobote, 16., do
torka, 19. septembra, so v metliški
Vinski kleti sprejemali grozdje zgod-
njih sort, se pravi šentlovenko, por-
tugalko in gammay. Tudi ta prevzem
je pokazal, da bo letošnja letina grozd-
ja podpovprečna, kar so seveda vino-
gradniki vedeli že prej, saj je bilo tako
rekoč celo leto vinogradnikom izraz-
ito nenaklonjeno. Kaže, da bo letos v
Beli krajini grozdja približno toliko
kot lani, ko je bila letina zelo pičla.

Ob trgatvi zgodnjih sort je metliška
klet prevzela 61 ton portugalk, 28
ton šentlovenke in 12 ton gameja,
kar je za več kot polovico manj kot ob
povprečnih letinah. Zaradi slabega
zdravstvenega stanja v vinogradih so
se morali bolj zgodaj odločiti za trga-
tev, zato so tudi sladkorne vrednosti
pod povprečnimi in bo treba mošt do-
sladkati. Te dni se bo začela trgatve
kraljevine in mešanega belega grozd-
ja, rok za trgatve drugih sort pa bodo
določili kasneje.

V metliški kmetijski zadrugi so že
pred časom določili odkupne cene za
grozdje. Žametno črtno in portugal-
ko bodo plačali po 0,70 DEM za ki-
logram, seveda v dinarjih po uradnem
tečaju na dan izplačila, to je 2. no-
vembra; ta cena velja za povprečno
gladkorno stopnjo na prvi dan trgatve.
Šentlovenko in frankinjo bodo pla-
čali po 0,85 DEM za kg, gammay 0,9,
kraljevino in mešano belo po 1,1
DEM ter laški rizling po 1,5 DEM za
kg. Te cene veljajo za grozdje belo-
kranjskega vinorodnega okoliša.
A. B.

Srednja kmetijska šola Grm

Sevno na Trški gori 13, Novo mesto
razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA ŠOLE
Pogoji:
Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati tudi pogo-
je 511. člena Zakona o združenem delu in določila Zakona o
usmerjenem izobraževanju in imeti smisel za poslovno tehni-
čno in pospeševalno delo ter sposobnost za organizacijo in vo-
denje kmetijske proizvodnje.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev bomo sprejemali 15
dni po objavi razpisa na naslov: Srednja kmetijska šola Grm,
Sevno na Trški gori 13, 68000 NOVO MESTO — za razpisno
komisijo.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po zbiranju prijav.
Začetek dela je 1. 12. 1989.

549/39

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Napake stanejo

Čas trgatve je za vinogradnika
najlepši čas, hkrati pa so opravila, ki
ta čas spremljajo, strokovno zelo
zahtevna. Z napakami pri trgatvi in
predelavi grozdja lahko zelo hitro
razvrednotimo ali celo uničimo vse,
za kar smo se v vinogradu vse leto
trudili.

Da bomo pri teh delih uspešni, se
moramo nanje dobro in pravočas-
no pripraviti. Te priprave obsegajo
predvsem pripravo posode, strojev,
prostorov za predelavo grozdja in
seveda tudi pravočasno pripravo
vrelnega nastavka selekcioniranih
kvasovk.

Potrebno je izbrati tudi pravi čas
trgatve za posamezne sorte. Zdravo
grozdje na trti vsak dan zelo veliko
pridobi. Poveča se vsebnost slad-
korja pa tudi drugih snovi, ki izbolj-
šujejo kakovost vina in jih s slad-
korjem mošta ne moremo dodati.
Zato bomo s trgatvijo počakali, do-
kler bo to dovoljevalo zdravstveno
stanje grozdja.

Nasveti dr. Šikovčeve

Predstavnica katedre za vinar-
stvo pri BTF v Ljubljani prof. dr.
Slavica Šikovc, v članku »Napake,
ki jih ne smemo delati pri trgatvi«,

svetuje vinogradnikom naslednje:
Čas od obiranja grozdja do pre-
delave naj bo čim krajši. Grozdje
mora biti do predelave celo, nepo-
škodovano. Zato ga ne smemo tla-
čiti v obiralne posode ali brente.
Sproti odbiramo gnile grozde in ja-
gode, ker moramo mošt iz takega
grozdja obvezno takoj zažveplati,
razsluziti — pretočiti po 12 do 24
urah, kar je odvisno od gnilobe, ter
dodati šele po pretoku 2-odst. vrelni
nastavek selekcioniranih kvasovk,
ki se dobijo pri katedri za vinarstvo
Biotehniške fakultete, Jamnikarje-
va 101, in si jih mora vsak uporab-
nik pred uporabo sam razmnožiti.

Mošta iz zdravega grozdja ni po-
trebno žveplati, ampak ga po 6- do
10-urnem usedanju pretočimo in
oddelimo od najbolj grobih delcev
in ostankov škropiv ter dodamo
razmnožene selekcionirane kvasov-
ke.

Dodatek selekcioniranih kvasovk
je osnovna zahteva sodobne tehnolo-
gije. Ob dodatku teh kvasovk pri-
čne alkoholno vrenje hitro in teče
enakomerno do popolnega povret-
ja sladkorja. Kvasovke so selekcio-
nirane ne samo na dobre tehnološke
lastnosti. Sladkor povrejo v alkohol
zelo racionalno, tvorijo več glicero-
la, ki daje vinu polnost, ob nastanku
malih količin hlapnih kislin in zlasti
acetaldehida, ki je glavni porabnik
žvepla v vinu; zato potrebujejo tako
povrta vina, da ohranijo sortnost
in svežino in so obstojna, znatno
manjše količine SO₂.

Nedopustno je, da nekateri vino-
gradniki iščejo na fakulteti kvasov-
ke šele takrat, ko v moštu ne nastopi
alkoholno vrenje ali pa je prekinje-
no. Taki vzorci mošta ali delno ne-
povrtega vina imajo že veliko
hlapnih kislin, začetek mlečnega ali
ocetnega cika, do česar prihaja vse
pogostje zaradi osiromašnega šte-
vila žlahtnih kvasovk na grozdju.
Sestava kvasovk na grozdju ni več
taka, kot je bila za časa naših oče-
tov. Trto smo dvignili od tal, od ni-
zke vzgoje smo prešli na »rednje
visoko in visoko vzgojo in zaradi
uporabe organskih fungicidov pri-
zadeli sestavo grozdju lastnih žlaht-
nih kvasovk.

Pomoč Društva vinogradnikov Dolenjske

Da bi nabavo žlahtnih kvasovk
omogočili vsem dolenskim vinar-
stvom, je Društvo vinograde-
nikov Dolenjske na seji upravnega
odбора sklenilo, da organizira pro-
dajo kvasovk, selekcioniranih na
BTF v Ljubljani, tudi na našem
območju. Kupite jih lahko v trgov-
ni kmetijske zadruge v Sentiernju
ali pa pri predsednikih podružni-
ce Društva vinogradnikov Dolen-
jske. Stokleniški s kvasovkami bo
priloženo tudi navodilo za raz-
množevanje.

Inž. JOŽE SIMONČIČ,
tajnik Društva vinogradnikov

POPRAVEK — V zadnji št. Dolen-
jskega lista je v članku »Začetek trga-
te« na 3. strani tiskarski skrat prezl
številko 4; 1 kg sladkorja namreč sta-
ne 42.700, in ne le 2.700 din.

Kako v Švici spremljajo zorenje

Povzetek članka iz vinogradniške in sadjarske revije Schweizerische Zeitschrift
für Obst und Weinbau — Odločilna vloga posebnih kontrolorjev

Švicarski kmetijski zakon iz leta
1951 daje smernice, kako pospeševati
pridelavo kakovostnega grozdja. Drža-
va financira »enega od najvažnejših
ukrepov za doseg tega cilja, izvedbo
kontrole trgatve«. Meritve sladkorja
opravljajo v vsakem vinorodnem okoli-
šu za vsako sorto in rezultati meritev so

osnova pri določevanju cene za grozdje.
Kontrolorje imenuje država. Uspe-
sajbanje kontrolorjev je na inštitutu v
Wädenswilu, vsako leto pa dobivajo že
kvalificirani kontrolorji nova navodila
na seminarjih tik pred trgatvijo. Prito-
jni urad pravočasno razporedi kontro-
lorje v določen vinorodni ožji okoliš.
Pravilo je, da ni razporejen v domači
kraj. Naloga kontrolorja je, da obvlada
vsa odkupna mesta in vse kletarje, ki
doma pridelujejo svoje grozdje. Vino-
gradniki in kupci grozdja se potrudijo,
da dobijo za svoje grozdje uradno potr-
dilo, ki ga izda kontrolor, in na njem je
navedena sladkorna stopnja. Kontrolor
mora biti v času trgatve vsak trenutek
na razpolago. Odkupna cena se obliku-
je na osnovi sladkorne stopnje; med
grozdem iste sorte so v ceni velike razli-
ke, pač glede na kakovostni razred, ki
ga je grozdje doseglo. Zato mora kont-
rolor zelo natančno in pošteno meriti,
če hoče imeti zaupanje vinogradnikov
in kupcev. Na osnovi meritev se določa
tudi predržatve in glavna trgatve.
Kontrolor je obvezan, da med trga-
tvijo obišče vse vinogradnike, kjer v kleti
lahko ponovno zmeri mošte, da bi po-
pravil morebitne pomote, nastale pri
merjenju sladkorja v vinogradu. Poleg
tega so naloge kontrolorja med trgatvi-
jo naslednje:

- ugotavljati zdravstveno stanje
grozdja in količino pridelka na enoto
površine;

— pri belih sortah preveriti, če za pr-
vo kakovost vinogradniki odbirajo ra-
njene, cikljene jagode, plesnivo grozd-
je, zelene dele grozdja in grozdje z
gnilimi peclji. Pri rdečih sortah smejo za
prvo kakovost vzeti na trupu le zdrave,
dobro zrele jagode. Cikljene in zelene
jagode se morajo v vinogradu odstra-
njevati in jih ne smejo predelati;

— ne sme dovoliti trgatve, če je
grozdje vlažno (dež, rosa);
— pri vročem vremenu preverja, če
so sprejemališča grozdja zasenčena pred
pripeko.
Pri prodaji grozdja mora kontrolor
obvezno uradno ugotoviti sladkorno
stopnjo. Pri kontroli sladkorne stopnje
v drozgi ali moštu v zidnicah pri vinar-
stvih ali v zadrugah kletih ne sme
kontrolor vzeti vzorca pod robkalni-
kom, ne da bi vsebino dobro premešal.
V primeru, da se z rezultatom meritev
lastnik ali enolog ne strinja, vzame kont-
rolor vzorec še enkrat in je veljavna
druga meritev.
Za vsak dan trgatve se zahteva urad-
no potrdilo, na katerem morajo biti na-
vedeni količina grozdja, sorta, poreklo,
lega vinograda ter podpis kontrolorja.
Potrdila so izhodiščni dokumenti last-
nika vina ali vinskega trgovca, ki je
grozdje kupil, pri kasnejših inšpekcijs-
kih pregledih vina.

Pripravil:
mag. JULIJ NEMANIČ

Semiška Iskra je v nevarnosti

Največje podjetje v črnomaljski občini ogrožajo likvidnostne težave — Glavni vzrok je finančna nedisciplina kupcev — Primanjkuje jim inženirjev

SEMIČ — V zadnjih mesecih se semiška Iskra otepa z velikimi likvidnostni težavami, ki se iz meseca v mesec povečujejo in že resno ogrožajo poslovanje te največje delovne organizacije v črnomaljski občini. Zlasti nezanesljivo je domače tržišče, saj ni trdnih zagotovil, da bodo domači kupci do konca leta res naročili toliko kondenzatorjev, kot so sprva napovedali. Kako je s finančno disciplino na domačem trgu, pa je tudi znano in prav ta (ne)disciplina je poglaviti vir Iskrinih likvidnostnih težav.

Za sedaj te težave še niso povzročile drugega kot dodatne stroške, ki jih prinašajo obresti na kredite, če pa se bo tako stanje nadaljevalo ali še zaostrovalo,

KRVODAJALSKA AKCIJA

ČRNOMELJ — Občinski odbor Rdečega križa Črnomelj organizira v torek, 3. oktobra, krvodajalsko akcijo za potrebe novomeške bolnice. Odhod vlaka iz Črnomlja bo ob 6.45 uri, krvodajalce pa pozivajo, naj se akcije udeležijo v čim večjem številu.

ASFALT V KS SEMIČ

SEMIČ — Pred dnevi so asfaltirali krajevne poti v več vseh v semiški krajevni skupnosti. Asfalt so dobili v Oskoršnici, Coklovci, Brezovi Rebrji, Kašči, Semiču, Zatreju in Rožnem Dolu. Skupaj so asfaltirali okoli 6 kilometrov krajevnih poti, te obsežne in pomembne akcije pa so se lotili skupaj krajin in semiška krajevna skupnost. Največ so za asfaltiranje prispevali prebivalci Zatreja, Kašče in Semiča, ki so sami v celoti plačali asfalt, v drugih vseh pa je večji delež prispevala krajevna skupnost. Letos bi radi dokončali še asfaltiranje druge polovice od skupaj 6 km ceste Gaber — Rožni Dol.

INLES ZA PRIZADETE

RIBNICA — Kdor hitro da, dvakrat da, so menili v ribniškem Inlesu in na pobudo sindikata delali v soboto, 23. septembra, izkopičevali pa namenili za prizadete v letošnjih neurjih. Gre za spontano pobudo, ki so jo v Inlesu uresničili še pred sprejetjem zakona o posebnem prispevku solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v letu 1989, ki bo predvidoma sprejet v kratkem.

KOLIKO SAMOPRISPEVKA?

RIBNICA — V letu dni od 1. julija lani do 30. junija letos) je bilo v občini Ribnica zbranih skupaj milijardo 943.494.510 din samoprispevka in sicer v KS Ribnica preko 1,1 milijarde, v KS Sodražica preko 281 milijonov, v KS Loški potok skoraj 230 milijonov, v KS Dolenja vas skoraj 263 milijonov, v KS Sv. Gregor skoraj 40 milijonov in KS Velike Poljane skoraj 28 milijonov dinarjev. S samoprispevkom zbrani denar so krajevne skupnosti porabile v glavnem z financiranjem del po posebnih programih posamezne KS. Del zbranih sredstev pa so namenile tudi za razvoj telefonije v občini, in sicer KS Ribnica, Sodražica in Loški potok po 25 odst. zbranskega samoprispevka, ostale tri KS pa po 10 odst. Skupno pa je bilo za razvoj telefonije nakazano SIS za PTT promet Ljubljana skladno z dogovorom lani 12.945.000 din, letos (do 30. junija) pa še 314.337.400 din.

VODNI IZVIR JE IZDATEN

RADANJA VAS — Ob koncu prejšnjega tedna so tukaj delavci ljubljanske Geološkega zavoda pod vodstvom inž. Zvoneta Menceja končali vrtnanje, s katerim so želeli odkriti morebitna nahajališča pitne vode. Rezultati raziskave so dobri, saj po zdajšnjih meritvah priteče iz 150 metrov globoko vrtno 40 do 50 litrov vode v sekundi, kar zadošča za prevoz trebanjskega vodovodnega omrežja s sedanega šentpavelskega na pravkar dobljeno zajetje v Radanji vasi. Še prej bodo ugotovili kakovost vode. V kratkem bo ista ekipa geološkega zavoda začela vrtati za vodo v dolini Dušice pod Čatežem.

POMOČ PRIZADETIM V NEURJU

TREBNJE — V trebanjski občinski organizaciji Rdečega križa so za pomoč prizadetim v neurju v letošnjem juliju in avgustu do 14. t. m. zbrali 38.848.300 din. V znesek so prispevali CIK Trebnje 300.000 din, Komunala 6.100.000, Tesnla 20.000.000 in osnovne organizacije RK 200.000 din. Poleg tega so aktivisti zbrali v KS Sentrupert 3.170.500 din, KS Knežja vas 1.625.000, KS Dobrič 4.827.800, KS Trebnje 485.000 in v KS Čatež 2.140.000 din. Prvo pomoč v višini 5.295.500 so iz Trebnja poslali občinski organizaciji RK Ptuj. Preostala sredstva so na seji OO RK Trebnje 13. septembra razdelili drugim prizadetim občinam, in to Sevnici 10.000.000 din, Črnomlju 5.552.800, Metliki 3.000.000, Krškemu 2.000.000, Laškemu 6.000.000, Sentjurju 4.000.000 in Slovenski Bistrici 3.000.000 din. Občani lahko denarne prispevke za pomoč nakazujejo na žiro račun 52120-678-82058 »za prizadete ob neurju«.

potem lahko pride do resnejših posledic. Ker je domači trg v vseh pogledih nezanesljiv, se semiška Iskra vedno bolj usmerja v izvoz in to v glavnem na konvertibilna tržišča. Zadnja leta izvoz vseskozi povečujejo in sedaj izvozijo že več kot polovico proizvodnje. V prejšnjem mesecu so na konvertibilne trge izvozili za 870.000 dolarjev, na klirinški trg pa za 40.000 dolarjev raznih kondenzatorjev.

MRLIŠKA VEŽICA DO PRAZNIKA

SEMIČ — Do 28. oktobra, ko ima svoj praznik KS Semič, bodo končana dela pri gradnji mrliške vežice na pokopališču pri Nestopli vasi. Gradnjo mrliške vežice v glavnem financirajo okoliški prebivalci, zelo dejaven in podjeten pa je vaški odbor Kota, ki vodi dela.

SEIZMOLOŠKA POSTAJA

KOČEVJE — Vse kaže, da bodo na območju kočevskega jezera postavili premično seizmološko postajo. Z njo bodo natančneje spremljali premikanja tal na tem območju. Po sedanji zamisli naj bi ta postaja delovala začasno, in sicer pol leta. Predlog za postavitev je bil dan zato, da bi bolj zanesljivo ugotovili vzroke potresov na tem območju in njihovo središče. Ponudba je bila dana po nedavnem potresu, ki je vzmirlil prebivalce Kočevja in okolice, o čemer smo že poročali.

Riko najbolj misli na prihodnost

Izobražujejo od vrtca do redno zaposlenih — Šest jih pripravlja magisterij

RIBNICA — V minulem šolskem letu v ribniški občini niso bile podeljene vse kadrovske štipendije, ker ni bilo zanje dovolj zainteresovanih. Za novo šolsko leto pa so za občino znani le okvirni podatki, da je razpisanih 192 kadrovske štipendije, medtem ko je vpisanih v osme razrede osnovnih šol skupaj 159 učencev.

Obiskali smo referentko za izobraževanje v ribniškem Riku Mileno Petek, in to zato, ker ima Riko že 10 let in več največ štipendistov. Povedala je, da so letos nanovo razpisali 86 štipendij, prijav je prišlo 140, podelili pa so 90 štipendij, od tega polovico za kovinarsko in strojniško usmeritev. Za srednje šole so podelili letos nanovo 64 štipendij, za višje 6 in visoke 20, kar je približno toliko kot lani. Vseh štipendistov pa imajo približno 270 in to število se v zadnjih letih ne spreminja kaj dosti. Prednost pri štipendijah imajo tisti z boljšim učenim uspehom in otroci članov kolektiva Rika. Ošip je malenkosten, največji pa je pri prvih letnikih fakultet.

»Zavedamo se, da je naložba v znanje naša prihodnost. Žal pa si želi ribniški človek čimprej do kruha,« ugotavlja Petkova in dodaja, da je pri vseh, ki končajo šole, opaziti velik primanjkljaj splošnega znanja, in to od takrat, ko so bile ukinjene gimnazije.

V Riku pa skrb za izobraževanje, vzgojo in tako tudi za svoje bodoče in sedanje člane kolektiva tako rekoč od vrtca pa do konca delovne dobe. Tako

Milena Petek, referentka za izobraževanje v Riku: »Prednost pri štipendiranju imajo usmeritve, ki jih potrebujemo ali jih bomo potrebovali.«

Riko plačuje tovarišico, ki uči angleščino že otroke v ribniškem vrtcu in še ono na osnovni šoli. Vzrok je v tem, da Riko vedno več izvažna na območja, kjer govorijo (ob domačem) še angleški jezik. Nadalje Riko financira delo računalniškega krožka na osnovni šoli Ribnica. Na tej šoli imajo organiziran tudi kovi-

SVETLOBNIKI NAD DELOVNIMI PROSTORI

VELIKA LOKA — Nad delom proizvodnih prostorov v Tesnilih so nedavno vgradili svetlobne kupole, s čimer so deloma izboljšali delovne pogoje v proizvodnji tesnil in hkrati zadostili predpisom, ki glede kombinacije dnevnih in umetne svetlobe določajo, da morajo okenske površine obsegati osmino talnih površin.

Število zaposlenih se je v zadnjem letu zmanjšalo za okoli 2 odstotka, tako da je sedaj v Iskri zaposlenih 1677 ljudi. Pri zmanjšanju števila zaposlenih gre v glavnem za upokojitve, nanovo pa zaposlujejo samo strokovne delavce. Letos se je prvič zgodilo, da niso zaposlili niti vseh svojih štipendistov. Še vedno pa ne morejo dobiti dovolj štipendistov za višje in visoke šole tehničnih smeri, in to traja že nekaj let. Najbolj jim primanjkuje tehničnih fizikov, strojnih inženirjev in tudi elektroinženirjev. Preveč pa je zainteresovanih za štipendije za šolanje na 4. in 5. stopnji, kjer so tudi v tem šolskem letu odklonili precej prošilcev. Letos je semiška Iskra podelila skupaj 37 štipendij, kar je sicer malo manj kot prejšnja leta, so pa letos podelili več štipendij, kot so sprva nameravali, za šolanje na naravoslovni gimnaziji v Črnomlju. Računajo, da bodo ravno od tu kasneje dobili interese za študij na tistih tehničnih višjih in visokih šolah, ki jih najbolj potrebujejo. A. B.

REPUBLIKANCI V LOŠKEM POTOKU

LOŠKI POTOK — Pred kratkim sta bila na delovnem obisku v Loškem Potoku v ribniški občini sekretar republiškega sveta Zvezde sindikatov Rajko Lesjak in predsednik slovenskih sindikatov kovinarjev Albert Vodovnik. S predstavniki vseh petih osnovnih organizacij sindikata v tej krajevni skupnosti sta izmenjala izkušnje o delu sindikata, pogovarjali pa so se tudi o prenovi sindikatov (neodvisnih sindikatov) in pripravi dokumentov za sindikalni kongres, ki bo marca. Posebej so poudarili, naj bo sindikat samostojna organizacija, brez vsakih pokroviteljev, ki ne sme biti obremenjena s politiko in politikantstvom

V RIBNICI OGREVALNO DRUŠTVO

RIBNICA — Energija in z njo centralno ogrevanje je vedno dražje. V prizadevanjih za pocenitev so pred dvema letoma na Prijateljevem trgu v Ribnici ustanovili svoj kurilni odbor in se odpovedali ogrevalnih uslug Komunale. Tako so se res ogrevali ceneje. Skoraj vsi stanovalci so ogrevanje redno plačevali. Ugotavljajo pa, da je cisterna za kuriva premajhna, zato jim ostaja denar, ki ga vežejo pri banki, kar spet ogrevanje poceni. V teh dneh pa so na Prijateljevem trgu napravili še korak naprej in ustanovili »Društvo za ogrevanje stanovanjskih površin«. Društvo namerava delati tako, da bo ogrevanje v tej dragini najcenejše, kolikor je pač možno. Gotovo ne bi bilo slabo za stanovalce v stanovanjih s centralnim ogrevanjem tudi v drugih krajih, če bi poizkušali s čim podobnim, kjer je to možno. M. G.

POMOČ POPLAVLJENCEM

RIBNICA — Predsedstvo občinskega sveta Zvezde sindikatov Ribnica je sklenilo, da bo iz sredstev tega organa poslalo pomoč dvema družinama, ki sta bili prizadeti v letošnjih poplavih. Tako bosta po 5 milijonov dinarjev prejeli 6-članska družina Anton Rodoška iz Strajne 7 pri Podlehniku, in 8-članska družina Franca Adama iz Poljanskega 15, Majšperk.

POBRATENA GODBA V KOČEVJU

KOČEVJE — V soboto, 30. septembra, bo v okviru praznika občine Kočevje nastopila na ploščadi sredi mesta tudi godba na pihala iz pobratene hrvaške občine Rab. Koncert se bo začel ob 14. uri.

Delavci izpopolnjujejo svoje znanje na tako imenovanih funkcionalnih seminarjih, nekateri pa tudi v tujini. J. PRIMC

PRED ODPRTIMI VRATI — Člani lovške družine Mokronog so prejšnjo nedeljo izročili namenu svojo novo lovsko kočvo v Prelogah. Na slovesnosti s prijetnim kulturnim programom, ki so ga prispevali pevci mokronoškega zbora in OŠ Jančka Mevžlja Mokronog, so v krajših nagovorih poudarili bogastvo mokronoškega lovišča in prizadevanja sotrudnikov, ki so postavili s 5.658 prostovoljnimi delovnimi urami lično stavbo. Na posnetku: lovski podmladek in staroste iz mokronoške družine pred pravkar odprtimi vrati. (Foto: M. Luzar)

Mačehovska skrb za spomenike

Trebanjci si priznavajo, da so nekateri spomeniki v občini malodane zanemarjeni — Rešitev samoupravni sporazumi? — Malološki grad prodajajo

TREBNJE — V trebanjski občini se doslej še niso dokopali do pravega odgovora na vprašanje, kako vzdrževati različne spomenike, ki jih je na tem prostoru razmeroma veliko. Kaže, da so neznanca tako zanesljivi oskrbniki kulturnih spomenikov starejšega datuma kot tudi osebe ali organizacije, ki bi urejale obeležja, povezana z NOV.

Po ugotovitvah posebnih delovnih teles so nekateri spomeniki, ki obeležujejo dogodke v času 2. svetovne vojne, »v zelo slabem stanju, ali pa sploh niso vzdrževani«. Ob tem pa so v zadnjem času redki tisti, ki bi bili pripravljeni prevzeti skrbništvo nad temi obeležji, zlasti ne nad bolj dotrajanimi, katerih obnova bo draga. Medtem ko je lahko predmet ugibanja, kaj bi nadaljevala takih razmer pomenilo za skupno 91 partizanskih grobišč, spomenikov, grobov in spominskih obeležij v občini Trebnje, so sestavljenci poročila o stanju spomenikov NOV že mnenja, da sedanje razmere pomenijo kršitev predpisov in dokumentov. Izmed slednjih najpogostejše omenjajo trebanjski družbeni dogovor o varstvu in postavljanju spomenikov NOV, podpisan že leta 1982, ter samoupravne sporazume o vzdrževanju objektov omenjene vrste. Sodeč po doslej sklenjenih sporazumih je še

• Verjetno slabše kot spomenikom NOV se godi vrsti spomeniško zaščitenih objektov starejšega datuma. Zgovoren dokaz take brezbrzičnosti sta lahko grad in kapela na Mali Loki. Da bi ju rešili zanesljivo konca, naj bi ju prodali. Trebno izkupička bi porabila KS Velika Loka za komunalne objekte, preostanek denarja naj bi šel za revitalizacijo trebanjskega gradu in za vzdrževanje kmečkega muzeja na Veseli gori.

zacijami in krajevnimi skupnostmi za zdaj očitno edina močnega poteza za ohranitev revolucionarne spomeniške dediščine. Če je še druga pot odrešitve, pa ne vodi do trebanjskega občinskega

proračuna. Kot stoji v omenjenem poročilu, so iz tega finančnega vira za vzdrževanje obeležij zagotovili v letu 1988 vsega dober milijon din in letos nekaj prek 6 milijonov din.

Z omenjenimi in drugimi podatki o stanju spomenikov NOV naj bi se letošnjega 20. septembra seznanili delegati trebanjske občinske skupščine, vendar se zaradi skupščinske nesklepnosti to ni zgodilo. O vzdrževanju spomenikov je dan pred napovedanim skupščinskim zasedanjem razpravljalo predsedstvo občinske Socialistične zveze.

M. LUZAR

NOVE HIŠNE ŠTEVILKE

MOKRONOG — Po uvedbi uličnega sistema v Mokronogu zdaj izobešajo v tem kraju table z novimi hišnimi številkami. Omenjene tablice lahko Mokronožani dobijo vsak dan od 9. do 11. ure v prostorih KS Mokronog. Zamenjava starih hišnih števil z novimi je obvezna po posebnem odloku.

Drobne iz Kočevja

NIKOLI ZADOVOLJNI — Poročali smo, da je predsednik občinske organizacije ZZZB NOV pred meseci pobožno vzdihnil, naj bi imeli Slovenci v Jugoslaviji vsaj toliko svobode, da bi si okupatorji sami izbrali. Zadnje razprave najodgovornejših teles v Jugoslaviji in nekaterih republikah pa kažejo, da z uresničitvijo te želje ne bo nič.

ALTERNATIVNA PA NI — Ob prvi razpravi pred volitvami, ki bodo prihodnje leto, je bilo ugotovljeno, da je v kočevski občini ne bo posebnih zapletov zaradi raznih alternativnih strank in zvez, ker jih pač v občini ni. Zanimivo pa je, da je zanimanje zanje bilo, ko pa so se vanje vključili predvsem komunisti (tudi nekateri včasih zelo odgovorni) in hoteli imeti tudi glavno besedo, je zanimanje zanje zamrlo. Ni znano, če je šlo za namerno ali nenamerno potezo.

PRODAJA NA PLOŠČADI — Trgovci iz Neme so se spomnili in pretekli teden prodajali nekatero blago kar na stojnicah na ploščadi sredi mesta. S to iznajdljivo potezo so prodali marsikaj, česar sicer ne bi, in tako izvalili potrošnikom iz žepov kar precej denarja.

Ribniški zobotrebci

PODČRTANO Z RUMENO — Ne gre za reklamo za Slovenijales ali za Kitajce. Te dni so ob obeh straneh občinskih magistralske ceste z rumeno neprekinjeno ali prekinjeno črto. Ribničani sklepajo, da lahko zdaj med rumeno črto in robom ceste vozijo le počasna vozila ali hodijo pešci. To pa bo bolj težko izpeljati, saj je ponekod rumena črta zarisana le kakih 10 cm ali nekoliko več od roba, kar pomeni, da bi po njej lahko vozili le kolesarji-virtuosi, ki pa jih je v Ribnici bolj malo. Več je takih, ki jim je še široka magistralka preozka.

SPET NAD TEMELJNO LISTINO — Dopusti so pri kraju in v ribniški občini so spet krenili na podpisovanje temeljne listine, in sicer predvsem po krajevnih skupnostih, po sindikatih manj. Doslej so zbrali že 2.500 podpisov, kar je za to malo občino veliko. Doslej je sicer bilo čuti pri podpisovanju nekakšno zasanost in naveličnost (»saj ne bo nič boljše«), ki pa se lahko predrami zaradi stalische juga, ki bi rad napisal ustavo Slovenije po svoji volji in volji svojega ljudstva, ki »se je zgodilo«.

KUHINJE SE NI — Nad leto dni že preurejajo staro ribniško šolo, v kateri ne obratuje kuhinja. Tako se učenci hranijo po ribniških gostiščih, najpogostejše v restavraciji doma JLA, največ pa kar doma, ker je to najcenejše.

Trebanjske iveri

ČAKANJE — Osebe iz zelene hiše trebanjskih družbenopolitičnih organizacij je skoraj mesec dni čakalo na asfalt pred omenjenim objektom. Časi se spreminjajo. Ko so bile družbenopolitične organizacije bolj vsemogočne kot danes, bi cestarji gotovo opravili asfaltiranje v običajnem krajšem roku.

JE LOVSKA IN NI — Mokronoški lovci so pred dnevi odprli pravkar zgrajeno kočvo. Objekt so postavili v dveh letih. To je rekordno kratek čas, in sicer zato, ker so lovci vse postorili kljub službam, kmetovanju in podobnim zadrtkom, in zavoljo tega, ker so zeleni bratovščini bolj ali manj znani neznanzi sproti kradli in uničevali gradbeni material.

SELITEV V PRITILJE — Trebanjski občinski sekretariat za notranje zadeve se bo s 1. oktobrom preselil iz sedanjih začasnih prostorov v drugem nadstropju stavbe skupščine občine Trebnje v pritilje iste zgradbe, v bivše prostore zemljiške knjige. Pričakujejo, da bodo občani, ki imajo opravke pri omenjenem upravnem organu, bolj zadovoljni z novo lokacijo.

Vojna z monopoli

V Krškem o odprta prva zasebna prodajalna mleka

KRŠKO — Zasebna pobuda v Sloveniji se ne ustraši nobenega socialističnega vruga, pa naj bo ta še tako rdeč. Pluralizem v gospodarstvu, ki bo očitno že kaj kmalu omejil samopasno monopolistično obnašanje velikih gospodarskih združb, pa bo koristil vsem.

Naj se to sliši še tako neverjetno, je pa v večini primerov to vendarle res. Da monopoli niso nedotakljivi, kaže najnovejši krški primer. Tam sta se dva zasebnika, rajko Livio in Tone Sikošek, odločila, da bosta odprla prvo zasebno prodajalno mleka in mlečnih izdelkov v Sloveniji. Mleko bosta odkupovala od kmetov in ga potem nepasteriziranega prodajala potrošnikom tako rekoč še toplo. Zdaj računata na prodajo približno 1000 l na dan, kasneje pa morda še več, odvismo pač od tega, kako se bo odzval trg. V tem pogledu pa nista preveč pesimistična, saj menita, da bo vsak raje segel po svežem in neposnetem mleku kot po tistem iz trgovin, ki čaka tudi po tri dni, da pride do kupca. Tone Sikošek, ki bo v novem podjetju najprej samo kot sovlagatelj, pa razmišlja še naprej in meni, da bi ponudbo lahko razširila še na prodajo kruha, časopisov, vse skupaj pa v zgodnjih jutranjih urah dostavljala kar na dom, podobno, kot to počno v Nemčiji.

Zanimivo je, da pristojni občinski organi niso imeli nič proti njun nameri, vse potrebne pristanke pa so dala tudi republiška telesa, ki pač zahtevajo osnovne pogoje za delovanje take trgovine. Tako se bo res zgodilo, da bodo v Krškem že po 1. novembru kupci lahko kupovali mleko v zasebni prodajalni na Dalmatinovi in na Vidmu. In kar je za kmete še posebej spodbudno, za mleko jim bosta plačevala tretjino več, kot dobijo kmetje od vseмогоčnih ljubljanskih ali celjskih mlekm. J. SIMČIČ

ČISTO PRAVA OTROŠKA VESELICA

BREŽICE — Ob letošnjem tednu otroka, ki bo od 2. do 9. oktobra, so se pri Zvezi prijateljev mladine Brežice odločili, da bodo znova presenetili otroke. Ker predvidevajo, da bodo v tem času mnoge družine zaposlene s trgovino, bodo prireditev za otroke organizirali 14. oktobra. Ta dan bo ves posvečen le igri in zabavi najmlajših, ki naj bi se v lepem vremenu poveselili na parkirišču pri Prosvetnem domu, v primeru dežja pa v Domu učencev Brežice. Organizatorji bodo ob pomoči domačih delovnih in drugih organizacij pripravili razstavo igrarč, knjig, poskrbeli za glasbene in plesne točke, za ure pravljic, kvize, za risanje po asfaltu, organizirali bodo peko kostanja, srečelov in postavili vabljive stojnice. Za otroke se bo našlo marsikaj privlačnega na njihovi »veselici«, starši pa bodo lahko prisluhnili strokovnemu predavanju o igri otrok.

Je Vočivje »od boga pozabljeno«?

Vaščani Vočivja po zadnjih ujmah ostali brez ceste — Cestarji pretrgali vodovod — 14 dni že brez vode — »Ponižujejo in izsiljujejo nas!«

VOČIVJE — Če bi vprašali Sevnčane, če morda vedo, kje je zaselek Vočivje, bi gotovo zvečine le skomignili z rameni ali pa dejali, da je to zanesljivo nekje bogu za hrbtom. Prav tako se v resnici počutijo vaščani Vočivja, ki so preteklo nedeljo vztrajali, da jih obišče vsaj novinar Dolenjskega lista, da mu potožijo o svojih tegobah, če je že (lokalna) oblast povsem pozabila nanje.

Tako smo se v nedeljo proti večeru napotili v Vočivje. To je eden izmed osmih zaselkov Ledine, razloženega naselja v hribovju med Savo in Sevnico. Na cesti Sevnica — Planina pri Sevnici je treba kreniti v Krakovem pri Krakovskem Marku ostro na levo po makadamski cesti, ki si tega imena po zadnjih neurjih v sevnški občini sploh več ne zasluži. Kdor pa hoče razbiti avto in še sebe spraviti v nevarnost, naj krene na dober kilometer ceste proti Vočivju.

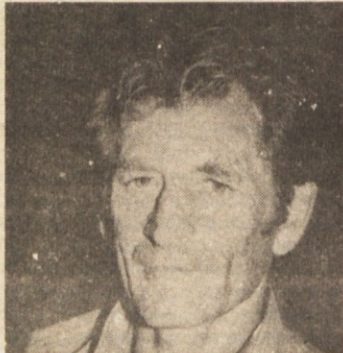
»Namesto da bi bili v Sevnici in se kje zadovoljili, da sploh hočemo živeti tod v hribih, nas ponižujejo in izsiljujejo, ko poredkoma zaprosimo za pomoč, ki je drugod nekaj samo po sebi umevnega. Prvič nas zelo moti, ker nam za cesto Krakovo — Vočivje, ki smo jo pred četrto stoletja sami gradili in vzdrževali, sevnška krajevna skupnost noče pomagati.

Branko Abram

Ivan Tiholet

Stane Tiholet

Zakaj se zdaj kmečki turizem obrača po svoje

Ni kredita, ni olajšav

BIZELJSKO — V kmečkem turizmu, ki je v brežiški občini šele v plenih, se stvari drugače sučejo, kot so napovedovali zagnani zagovorniki vinske ceste. Leta nazaj so napovedovali, da bo to prineslo razcvet domače ponudbe turistom, ki jih bo pot zanesla tam mimo. In ker na vrat na nos ni bilo pričakovanih sprememb, so na sestankih začeli udrihati, češ da so namesto kmečkega turizma zrasle čisto navadne gostilne, v katerih je na prodaj zelo malo doma pridelane hrane.

Resnica je nekje na sredi, eden od razlogov za zastoj takega turizma pa je po besedah Franca Balona z Bizeljskega v tem, da so dajatve prevelike, da ni razlike med obdavitvijo bifejev in kmetij, ki so se usmerile v kmečki turizem. Balonovi se ukvarjajo s tem od januarja dalje, pa za prvo leto niso dobili nobene oprostitve.

Medtem so si že nabrali nekaj izkušenj, med njimi to, da nedelje za goste niso privlačne, da jih najraje obiskujejo ob petkih in sobotah. Skupine po naročilu sprejemajo tudi med tednom, ko imajo gostišče zaprto. Največ

Franco Balon

jih privabijo z glasbo. In ker imajo približno polovico gostov s Hrvaškega, izmenjujejo slovenske in hrvaške muzikante.

Tudi ponudbo domačih jedi so morali prilagoditi povpraševanju. Tako na primer pozimi za krvavice, pečeniče in kisle zelje ni nobenega navdušenja, nadvse radi pa gostje naročajo domačo orehovo potico, štruklje in sirov »prosti kolače«. Tudi kokoši gredo v denar, po domače pripravljene seveda, sicer pa ljudje pogosto želijo jedi, ki jih dobijo v gostilnah, vendar z domačim okusom. Zelo so se navadili na domače sokove brez konzervansov, zlasti na jabolčni in na sokove iz mešanega sadja. Tudi malinovec in bezgov sok sta jim všeč.

Na nastanitev gostov Balonovi najbrž še dolgo ne bodo mogli razmišljati, čeprav je hiša pod streho. Potrebnovali bi ugodne kredite, da bi dokončali začeto. J. TEPPEY

Hitrejši bodo prej na konju

Kam vse bodo v Posavju investirali razvojni dinar — Sporazumi ne zadoščajo, vse vloge morajo pred odobritvijo na republiško sito

BREŽICE — Za večino naložb iz programa manj razvitih območij Posavja investitorji že lahko z gotovostjo računajo na deleže, ki jih delovne organizacije po sporazumu združujejo zanje. Ta teden se izteka tretje trimesečje in denar za naložbe na območju Posavja lahko nakažejo združevalci le tedaj, če jim bodo predložili črno na belem napisano soglasje republiškega komiteja za plan.

Tisti, ki so pohiteli, so na boljšem, a zamudnikom se lahko zgodi, da jih bo dodatno republiško sito prikrajšalo. V Sloveniji bodo — tako vedo povedati v regijski zbornici — že potrjeni programi in sporazumi za združevanje letos realizirani največ 50- do 60-odstotno, ker je po lanskoletni razširitvi olajšav v začetku 1989 startalo na fond za nerazvite več interesentov, tako da v svojih vlogah presegajo celoletno obvezo za manj razvita območja.

V Posavju čaka na ta sredstva 8 investitorjev: Agraria Brežice, Gostinsko podjetje Sevnica, Inplet Sevnica, Kmetijski kombinat Sevnica, Gozdno gospodarstvo Brežice, SCT-Tozd Kmetijska mehanizacija Brežice, Agrotehnika Gruda-Tozd Agroservis Brežice in Elektrodistribucija Krško.

Agraria Brežice združuje za hladilnico v regiji 2 milijardi dinarjev, zunaj regije 3 milijarde, vendar do zdaj še ni dobila soglasja republiškega komiteja za plan. Tudi gradbenega dovoljenja nima v rokah. Celotna vrednost investicije je

V SAVINJSKO DOLINO

SEVNICA — Sevnško društvo invalidov bo v torek, 3. oktobra, pripravilo izlet v Savinjsko dolino, kjer si bodo ogledali Loče, Prebold in Zalec. Odhod avtobusa izpred hotela Ajdovec v Sevnici bo ob 6., vrnitev pa je predvidena ob 21. uri. Tudi na tem izletu bodo imeli organizirano kosilo. Prijave sprejemajo do zasedbe dveh avtobusov v pisarni društva, kjer so po novem uradne ure ob torkih od 15. do 16. in ob četrkih od 16. do 17. ure.

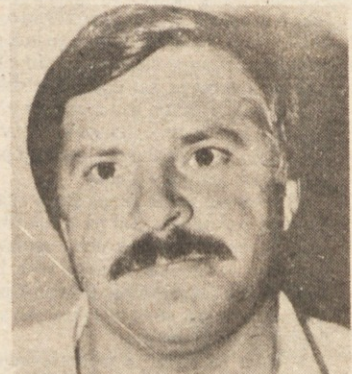
Kam z nadštevilinimi uradniki?

V upravnih organih krške občine je 24 preveč zaposlenih delavcev

KRŠKO — V Sloveniji že od lani teče postopek za zmanjšanje števila delavcev v upravnih organih občin, vendar kakšnih otipljivih rezultatov ta akcija ni dala. Postopek zmanjševanja števila upravnih delavcev so namreč v nekatere občinah vzeli resno, druge spet ne, zadeve pa se bodo bržkone zapletle še, ko bodo ukinili nekatere samoupravne interesne skupnosti.

Analizo o tem, koliko upravnih delavcev ima vsaka občina glede na višino družbenega proizvoda, število prebivalcev, geografsko velikost in podobno, je izdelal republiški sekretariat za pravosodje in upravo. Po tej analizi je v upravnih organih občine Krško 24 delavcev preveč. Seveda se takoj odpre vprašanje, kako zmanjšati število zaposlenih, ko pa noben predstojnik na občini ni za to, da bi se kateremu delavcu odpovedal, marveč obstajajo težnje,

da bi število delavcev še povečali. Tako gibanje zaposlenosti pa je bilo očitno od leta 1985 dalje, saj so imeli tega leta na občini zaposlenih 119 delavcev, naslednje leto jih je bilo že 126, leta 1987 se je število povečalo na 132, lani je bilo na občini zaposlenih 132, letos pa se je število delavcev zmanjšalo za dva in jih

Anton Podgoršek, vodja koelgija predstojnikov

je zdaj vsega skupaj 130 ali po republiških merilih 24 preveč.

Vodja kolegija predstojnikov upravnih organov in sekretar sekretariata za notranje zadeve Anton Podgoršek sicer meni, da obstaja na občini neka posebnost. Na občini opravljajo vse posle za stavbno zemljiško skupnost, imajo obrat družbene prehrane, ki je odprt tudi za zunanje odjemalce, v okviru občinskih organov pa deluje tudi izpitna komisija za šoferske izpite. Vendar vse te službe

SPET VRTILJAK V SEVNICI

SEVNICA — Turistično društvo zveze kulturnih organizacij in vzgojno varstvena organizacija Ciciban Sevnica vabijo v soboto, 30. septembra, ob 11. uri na veselo otroško prireditev Vrtljak. V programu pri otroškem vrtcu bodo sodelovali učenci osnovnih šol sevnške občine in otroci iz sevnškega vrtca, plesna skupina Videm Krško, lutkovna skupina gledališča Tone Čufar z Jesenic s predstava Kozliček meketajček in Na trati, lutkarica Jana Stržina, Mateja Kolečnik, ansambel Rdeča kapica, Čarovnik Niko, zvrstila pa se bo tudi otroška modna revija. Program bodo dopolnili še s predstavo risank, s slikanjem najdaljše risbe, z igranjem šaha, srečelovom, boljšim sejmom, postavili pa bodo tudi planiški taborniški tabor.

del opreme prav tako dopolnil iz teh sredstev.

GG Brežice bo dokončalo tri gozdne ceste z lastnimi sredstvi in iz fonda za nerazvite. SCT ta čas že ureja proizvodni obrat v Sromljah, za katerega združuje s soinvestitorji 840 milijonov dinarjev. Verjetno bi lahko združevalci še več, ker znaša celotna vrednost 14,8 milijarde. Na združevanje delno računata tudi brežiški Agroservis (za lakirno kabino) ter Elektro Celje tozd Krško, in sicer za daljnovod Podgorje — Orehovec in za zaščitno škarko, medtem ko je daljnovod Globoko — Pišce že dokončan in daljnovod Dobje — Planina prav tako.

J. TEPPEY

Pionirji nič več po starem

Kakšna bo usoda pionirske organizacije, še ni jasno — V Brežicah letos nekatere novosti

BREŽICE — 29. september je dan pionirjev, članov jugoslovanske organizacije otrok. Nekateri sicer predlagajo, da bi po novem izraz »pionir« pomenil starostno skupino otrok od 7. do 14. leta, vendar zaenkrat mesto pionirske organizacije v slovenski družbi še ni določeno, njena vloga, namen in način organiziranja pa še niso dorečeni.

V Brežicah se bodo letos držali še stare organizacije, pomagali pa si bodo z nekaterimi novimi prijemi. Dan pionirjev bo pouka prost dan, ki ga bodo začeli s tradicionalnimi pionirskimi konferencami, za spoznanje krajsimi kot prejšnja leta. Anica Kupina, predsednica občinskega sveta Zveze pionirjev Brežice, je prepričana, da ni slabo, če se otroci spoznavajo z načinom dela na sestanku, če se učijo vodenja in samostojnega nastopanja. Slednje bo namreč potrebno tudi v še tako prenovlje-

ni družbi.

Drugi del pionirskega dneva bodo posvetili geslu letošnjih Jugoslovanskih pionirskih iger, ki se glasi »Igrajmo se!«. Pri tem je organizatorje vodila želja, da bi bil 29. september zares tak dan, ki bi ustrezal otrokom in ki bi ga še dolgo pomnili. Učenci na razredni stopnji bodo lahko izbirali med različnimi igrami, pri čemer jih

Čeprav zaenkrat podoba pionirske organizacije v prihodnosti še ni jasna, je Anica Kupina mnenja, da je neke vrste otroška organizacija vendarle potrebna. Sedanja oblika je bila mnogokrat preveč politična in neživljenska. Če so otroci od 7. do 10. leta starosti pionirsko čepico in ruto, pionirsko torbico, pripovedi partizanov in druge običaje lepo sprejemali v svoj svet, poln otroške domišljije, pa to ne velja za starejše otroke.

B. DUŠIČ

Novo v Brežicah

OBIRALI BOMO KOSTI, PA ŠE RES JE — Zima je pred vrati in najbrž bo mila, so v vabilu poslovnim partnerjem za prvo srečanje v Termah napovedali emonovci iz slovenske prestolnice. Gostje ki morda še upajo na boljše case, so dokončno prepričali z drugimi dokazanim z okostjem vola, ki so ga pred začetkom piknika obračali na raznju kot simboli sedmih suhih let.

STARINE SREDI DOLGOČASIA — Po tem, kako je založena komisija za govinu in koliko kupcev se ustavlja v njej, bi človek dejal, da niti Brežičani niti okoličani ne vedo zanj, čeprav že od januarja dalje živitani pod firmo Posavja. Kot za silno skladišče je, iz katerega stranka lahko hitro pobegne, prodajalec pa ne. Ško da, da taka prodaja ni v zasebnih rokah. Trgovci bi že na zunaj opozorili nase in poskrbel za prikupnejši lokal.

FORZICIJA JE RUMENA SAKA — SPOMLADI — Ta sicer lepi okrasni kraj na križišču z železnico ob čuvajnici v Zaskotu avtomobilistom zakriva tritonični utripajoči lučmi. Tako so brez skok dokler se zapornice ne spustijo. Najbrž nima smisla, da bi se vnaprej vzemirali. Naj vzniki upoštevajo letne case. Pozor je grm tako ali tako brez listov, naravnost spomladni odene v rumeno barvo nevarnosti, da bi si jo avtomobilisti lahko vtisnili v spomin do pozne jeseni.

VSEVEDNA POŠTA — Tokrat ga priznanje Novomeščanom, ker so v Novomešču naslovno pismo odposlali v Brežice in ga dostavili prejemniku, ki mu je bilo namenjeno. Včasih je res dobro, da poštar pozna tudi imena ulic v drugih mestih.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 15. do 23. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Ljubica Horvat iz Javorja, Ana, Jozica Setina iz Rakovca, Simona, Irena Horžen iz Brežic — Niko, Nada Krizančič iz Starce, Mihaela in Marijo, Zorka Vadlan iz Sevnice, Luka, Stanka Ivačič iz Sevnice — Miha, Željka Čuk iz Mihalovca, Gabrijelo, Neža Koren iz Lokeve, Roberta, Ana Novak s Senovega, Renata Resnik iz Viher, Rozalija Laznik iz Črešnjic, Marjana Zorko iz Krškega, Ana Vrbanič iz Samobora, Natalija Krulc iz Mosteca, Marija Baznik iz Podbočja, Čestitamo!

Krške novice

SISI UMIRAJO — Namerna slovenska vlada, da temeljito oklesti število sivozelenih delavcev, ki jih mora imeti vsa podjetja, presenetila krških sivozelen. Vsi že po nekaj letih iščejo službe, ki jih bodo seveda težje dobili, nekaj pa jih že razmišlja, kako bi do ustanovitve svoje posebne firme. In tako baje ni več daleč dan, ko bo tudi v Krški občini začela delovati računalniško-svečevalna pravna firma, ki naj bi pokrivala vse vrstne potrebe krških občanov. Zdi se, da je tole svetovanje v zasebnih rokah prebravno pravni čast, saj krški možganski svet Savaprojekt tudi že po malem umira. Podpravnici pa ga nezaodvoljni zapuščajo, imajo delavci z akademskim naslovom približno take plače kot smetarji.

NITRATI STRUPLJO — Nobena sebnna skrivnost ni več, da tri četrtni kmaloma v Krški občini bomo imeli v tako vsa nesnaga lahko neovirano prosta diara v krško podtalje. Prav tako se zaradi propustnosti tal čisto nič ne sekirajo krškem M-Agrokombinatu, saj so v bližini bolj kritičnih dneh dovažali gnojnice in njeve v okolici Žadovinka, ki pa je le stranska daleč od črpalnice Drnovo. Za črpalnice Drnovo pa je že s ceste mogoče videti velikanstvo divje smetišče, ki ga še vedno niso odstranili. Človek se po vsem tem sprašuje, čemu vsa ta maškara z dovajanjem vode v cisternah in, seveda, kolikšno bo vse to stalo.

DIREKTORJI ODHAJAJO — Direktorji manjših podjetij iz krške občine trumoma zapuščajo združeno delo in ustanavljajo svoje firme. Iz Žita sta odšla že oba direktorja; eden je postal privatnik, drugi bo pekler pice. Govori se, da ste Lisce zapuščajo še tretji direktor, ki pa se za obrt očitno še ni odločil. Seveda čaka, mo nove in presenetljive vesti s tega področja v bodočih tednih in mesecih.

Sevnški paberki

KAČA »PRISLUŠKOVALA« VLADE — Najbolj razburljivo dejanje zadnje se občinske izvršilne sveta se je pripetilo povsem ob koncu »sejanja«. Verjetno pa dogodek ne bo zašel v anale niti po točko razno, kajti primeril se je, ko so člani vlade že razhajali. Za nepoznavatelje naj povemo, da je prizorišče zasedanj v sevnški vladi bivša poročna dvorana s pridelni stavbi občine. In v to dvorano se pride neposredno po vstopu skozi glavna vhodna vrata. Za odprtimi vrati je zadnjič predstavljal pravcata kača. Večina očitovidev je zatrjevala, da je šlo za lep primerek gada. Toda čeprav so kače tudi koristne živali, so se sevnški teritorialci, ki so po naključju ravno po končani seji vlade prišli na kraj dogodka, ukrepali izjemno učinkovito: v skladu z doktrino akcije Nič nas ne sme presenetiti, so sovražnika sprva izbežali iz skrivnosti, ča, potem pa ga pokončili.

KORUZA — Že od več kmetov in polkmetov smo slišali pritožbe, da niso bili deležni nikakršne ali pa zelo skromne pomoči. Nič nimajo proti večjim koruznim rantom, toda prav bi bilo, ako bi kakšnih kilogram malo cenejše koruze iz republiške rezerv prišel tudi do njih. Tako se, ko so povedali na Ledini, ne bi zgodilo, da je koruzo preobložena priklica posojila, nekaj zrnja tudi po cesti.

Ponudba »daljša« za slike

V Garni hotelu zdaj še manjše osebne razstave

OTOČEC — Da je moč avlo in konferenčno dvorano tukajšnjega Garni hotela spremeniti v pravšno likovno razstavišče, se je učinkovito potrdilo letos, ko je bila v teh prostorih od dneva mladosti do konca junija postavljena razstava 1. bienala slovenske grafike. V avli so se začele nedolgo po izteku bienala vrstili manjše osebne razstave tistih slovenskih likovnih ustvarjalcev, ki so za to pokazali zanimanje.

»Do zdaj smo pripravili dve taki razstavi,« pripoveduje nekdanja študentka primerjalne književnosti na ljubljanski filozofski fakulteti, na Dolenjskem, na kmetiji udomljena Ljubljanka Lili Šeruga, ki na Otočcu opravlja službo kulturne in turistične animatorke. »Na prvi razstavi so bili na ogled akvareli slikarja Janeza Ošabna iz Ljubljane, na drugi, ki bo odprta še oktobra, pa se z grafikami predstavlja akademski slikar Štefan Galič, dobitnik prve nagrade Grand prix Otočec na 1. bienalu slovenske grafike. V dogovoru pa smo še z vrsto slovenskih likovnikov, da bi tu razstavljali, nam pa gre za to, da bi obiskovalci videli ne le kvalitetne stvaritve, temveč tudi dela v različnih slikarskih tehnikah. Tako naj bi se v teh dveh letih do naslednjega bienala zgodilo marsikaj privlačnega in zanimivega, najrazličnejše slikarske pa tudi kiparske razstave, ki bi popestrile hotelsko ponudbo tu ustvarjenih se in začasno domujočih gostov iz domovine in tujine. Rekli smo: prostori so tu, panoi tudi, zakaj ne bi gostom, ki se tu zadržujejo, pa tudi drugim obiskovalcem, omogočili vsaj delček kulturnoumetniškega napoja. So pa vse razstave, ki jih pripravljamo brez uradnih otvoritev in jih še bomo, prodajne, in to s

cenami, ki jih določijo sami avtorji.«

Ko se bo iztekla razstava Galičevih grafik, bo v Garni hotel pripeljal izbor svojih grafik akademski slikar Jože Ciuha, za njim pa še drugi, s katerimi se že zdaj dogovarja Lili Šeruga. To so: Jože Centa, Marin Berovič, Jože Kumer pa Jože Kotar in drugi, ki pa še niso potrdili pripravljenosti, da bi razstavljali na Otočcu. »Računam, da bomo tu lahko pripravili tudi razstavo fotografij Bojana Radoviča pa morebiti razstavo otroških slik in še kaj drugega, s čimer bi lahko popestrili to našo likovno ponudbo,« razgrinja Šeruga likovne načrte hotela Grad Otočec, pod katerega pristoj-

Lili Šeruga

nost sodita tudi Garni hotel in restavracija v njegovi sosesčini, ter dodaja, da se bo zavzela, da bi kdaj pa kdaj likovno obogatili tudi avlo v restavraciji.

Ni kaj, tudi Otočec se uvršča med likovna razstavišča, ki dajejo utrip kulturnemu življenju novomeškega okolja in širši Dolenjski.

I. ZORAN

Prva slikarska Jesen na Sremiču

Od petka do nedelje je na vinorodnem Sremiču, v okolici gostišča Tri lučke, ustvarjalo pet slikarjev — P. Markovič: »Podoba te krajine zelimo na ta način ohraniti zanamcem, gostinsko ponudbo pa dvigniti še na višjo raven«

KRŠKO — Jesen na Sremiču se je imenovala prva likovna kolonija, ki sta jo hotel Sremič in krško turistično društvo priredila minuli teden od petka do nedelje, ko so v znanem gostišču Tri lučke tudi razstavili v njej nastala dela. Ustvarjalo je pet akademskih slikarjev ali eden manj, kolikor so jih izbrali izmed več kot 30, ki so se odzvali na razpis, objavljen v glasilu Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov. To so: Irina Rahovsky-Kralj iz Ljubljane, Danijel Fugger iz Domžal, zakonca Jasna Kozar-Hutesing in Janak Hutesing (Indijec) iz Maribora in Jože Marinč iz Kostanjevice. Tudi izbrana Jureta Cihlarja iz Portoroža v koloniji ni bilo, prireditelji pa ne vedo pravega razloga za izostanek.

Udeleženci Jeseni na Sremiču so ustvarili petnajst del — slikali so tudi še v nedeljo dopoldne — in so bila vsa tudi razstavljena v enem od salonov. Pogled na slike je povedal, da so iskali motive v okolici gostišča Tri lučke, ki kraljuje sredi prostornih vinogradov in je že samo odlična razgledna točka za iskanje motivov. Seveda slikarjev niso zamikali vikendi in drugi novodobni objekti, ki krajino bolj kvarijo, kot lepšajo, marveč so iskali pristne stare zidance, lesene vinske hrame, pa tudi hiše, kjer je še moč doživeti domačnost in neizmerno gostoljubnost. Na otvoritvi razstave je o razstavljenih delih in njihovih avtorjih

V LJUBLJANI BO 4. MEDNARODNI BIENAL VIDEOA

LJUBLJANA — Od 5. do 7. oktobra bo v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal 4. mednarodni bienale Video CD 89. Na njem bodo predstavili najnovejšo produkcijo umetniškega videa iz Avstrije, Francije, Italije, Kanade, Nizozemske, ZR Nemčije, ZDA in Jugoslavije. Program bienala bo poleg tega obsegala retrospektivne predstavitve posameznih video ustvarjalcev. Obiskovalci se bodo lahko seznanili še z novimi tehnološkimi možnostmi v videu, spoznali kompjuterski video, vlogo videa v znanosti ipd. V dneh bienala bodo pripravili tudi okroglo mizo na temo Video — umetnost našega časa.

govoril umetnostni zgodovinar Jožef Matijević iz Novega mesta. Ob tem je bilo povedano, da bodo slike v gostišču Tri lučke na ogled le nekaj ur in da si bodo obiskovalci razstavo poslej ogledali v Krškem, v mestu, kjer bo odprta dalj časa.

Prireditelji slikarske kolonije niso skrivali zadovoljstva, da je uspelo že prvo ustvarjalno srečanje izbranih likovnikov. Akademski slikar Jože Marinč iz Kostanjevice, najmlajši udeleženec kolonije in eden najvnetejših pobudnikov zanjo, je na Jeseni na Sremiču ustvaril kar mali cikel, ki ga je imenoval Vinogradnikov križev pot. O koloniji je vedel le hvalo, najbolj pa se mu je vtisnilo v spomin doživetje prvega dne, ko so vzeli pot pod noge in poromali k zidanicam, cerkvam in ljudem.

Direktor hotela Sremič Peter Markovič je dejal, da so imeli že ob prvi organizaciji Jeseni na Sremiču v mislih tradicionalno, ne pa enkratno slikarsko kolonijo. »Zakaj smo šli v to? Predvsem zato, da bi s tovrstnimi kulturnimi dobrinami obogatili gostinsko ponudbo, vsaj na slikah ohranili stare vinske hrame, ki počasi izginevajo, in sploh to vinorodno krajino, pa tudi, da bi zlagoma ustvarili fond slik, s katerimi bi opremili naše gostinske prostore,« je pojasnil.

Slavko Kunej, tajnik krškega turističnega društva, je kot predstavnik so-

GALERIJA KRŠKO ZAČENJA SEZONO

KRŠKO — Galerija Krško začenja novo razstavno sezono z razstavo slik in risb akademske slikarke Suzanne Kinary-Moss, ki jo bodo odprli jutri, v petek, 29. septembra, ob 18. uri in bo na ogled vse do 13. oktobra. Ob otvoritvi bo kulturni program, in sicer bo dramski igralec Rajko Stupar, krški rojak, izvedel odlomek iz monodrame Beseda Miška Kranjca.

RAZSTAVA LIKOVNIH DEL NOVOMEŠKIH ŠOLARJEV

NOVO MESTO — V Krkini galeriji v Ločni bodo danes ob 13. uri odprli razstavo likovnih del novomeških osnovnošolcev in srednješolcev. Na otvoritveni slovesnosti bo kulturni program, ki ga bodo izvedli učenci iz šol, iz katerih so razstavljali.

PREVAJALCI V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Društvo slovenskih književnih prevajalcev bo imelo svoje letošnje, že 15. delovno srečanje v Dolenjskih Toplicah. Začelo se bo jutri, v petek, 29. septembra, ob 17. uri v gostišču Rog s slovesno podelitvijo Potokarjeve listine, priznanja Zveze književnih prevajalcev Jugoslavije tistim posameznikom, ki so največ prispevali k spoznavanju jugoslovanskih književnosti. Temi tokratnega srečanja, ki bo končano v soboto, 30. septembra, sta: Prevajanje dialektov in žargonov ter Iz zgodovine prevajanja. Napovedanih je več referatov.

DREVI VEČER OB IZIDU VODNIKA

NOVO MESTO — Danes ob 18. uri bo v veliki dvorani tukajšnjega Doma JLA kulturno-umetniški večer ob izidu vodnika Po Žumberku in Gorjancih. Sodelovali bodo žumberški tamburaši, skupina, ki deluje v okviru KUD Žumberak, in folklorna skupina Kres.

Zakaj knjižnica še ni to...

»Žalostno je, da ima Novo mesto knjižnico v tako neustreznih prostorih,« pravi prof. Janez Mežan, novi upravnik Študijske knjižnice Mirana Jarca

NOVO MESTO — Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu ima novega upravnika, četrtega, odkar obstaja. To je prof. Janez Mežan, v Mirni peči udomljeni rojak iz Ponikev pri Trebnjem. Za upravnika so ga imenovali že junija, kmalu potem, ko se je prijavil na razpis, vendar se je odločil nastopiti novo službo šele 1. septembra, prvi dan novega šolskega leta. Preden je začel delati v knjižnici, je moral opraviti še nekaj neodložljivih obveznosti.

Ko sem ga minulo sredo obiskal na njegovem novem delovnem mestu, da bi mi povedal nekaj vtisov in prvih spoznanj o knjižnici, me ni zavrnil. Pripomnil pa je, da je šele v tako imenovani uvajalni dobi, da svoje novo delo šele spoznava, enako kot samo ustanovo, delavce v njej in okolje. »Upam pa, da bo to spoznavanje obdobje, ki je sicer nujno, kmalu mimo in da bom knjižnici na voljo z vsem, kar znam

in zmorem,« je pristavil.

Delo upravnika Študijske knjižnice Mirana Jarca ga je takoj zamikalo. Povedal je, zakaj. »Deset let sem bil v prosvetni službi, na srednji šoli v Ivančini Gorici. Tam pa sem se izčrpal, kar zadeva samo stroko, slavitiko, predvsem v tem smislu, da ni bilo več časa za izpopolnjevanje. Sklenil sem zamenjati službo, iti iz prosvete, obenem pa vendarle ostati v poklicu, ki je vezan na knjigo, literaturo. Ker se mi je tako možnost nakazala v novomeški študijski knjižnici, sem jo sprejel. To delo je, kot mi ga je uspelo do zdaj spoznati, bolj razgibano, pestro in manj okostenelo kot v šoli. Vendarle pa bi tudi rad vsehkozi ostal v stiku s književnostjo. Nagnjenost k literaturi, in to ne samo pasivno spremljanje, imam že od gimnazijskih let, ko smo se šli krožke, izdajali glasilo, pisali pesmi in sploh počeli vse, kar pač počno mladi ljudje v svoji vedoželjnosti in vznesenosti.«

kultura in izobraževanje

REPNIK V SMELTU

LJUBLJANA — V galeriji Smelt na Titovi cesti v Ljubljani razstavlja od ponedeljka, 25. septembra, svoja dela Anton Repnik, eden najbolj znanih in avtoritativnih slovenskih likovnih samorastnikov oziroma naivcev, kot jim tudi pravijo. Repnik je odličen risar, ki je v risbi in sliki ustvaril svoj repnikovski in vedno prepoznaven likovni rokopolis.

ZADOVOLJEN — Akademski slikar Jože Marinč iz Kostanjevice je takole izrazil svoje zadovoljstvo potem, ko so mu slike na Jeseni na Sremiču uspeli.

Od harfe pa vse do gudala

V črnomaljskem Miniartu na ogled stara glasbila iz zasebne zbirke glasbenega pedagoga Škrbica

CRNOMELJ — Črnomaljska galerija Miniart, ki jo vodi Silvester Mihečič ml., je pripravila novo razstavo, ki pa v nasprotju z dosedanjimi ni likovna, pač pa so tokrat na ogled glasbeni instrumenti.

Pod naslovom Glasbila skozi stoletja je razstavljenih 49 različnih instrumentov, od godal, pihal, trobil in brenkal do tolkal in instrumentov s tipkami, kakor se glasbila sicer delijo glede na njihove lastnosti oziroma način igranja nanje. Tu so ameriški banjo (bendžo), kitari podobno glasbilo z okroglim trupom, havajska kitara, romunska okarina, črnogorske gusle pa vrsta drugih bolj ali manj znanih instrumentov iz raznih delov sveta, vseh tistih, s katerimi so opremljeni godbeniki in sploh instru-

KRALJICA RAZSTAVE — Harfo iz 18. stoletja, ki vzbuja na razstavi v črnomaljskem Miniartu še posebno pozornost obiskovalcev, ima tudi lastnik in zbiralec glasbeni pedagog Mladen Škrbič v čisti. Tudi v Črnomlju se je želel slikati pri tem instrumentu.

mentalne sestave. Razstavo začenja harfa iz 18. stoletja, nekakšna kraljica med temi glasbili, končuje pa jo gudalo, lončeni bas iz Bele krajine.

Vsi ti instrumenti, ki jih prikazuje zdajšnja razstava v Miniartu, so last glasbenega pedagoga Mladena Škrbiča iz Novega mesta, ki je to šolsko leto začel poučevati na dislociranem oddelku črnomaljske glasbene šole v Semiču, oziroma so iz njegove zbirke, ki šteje že okoli 120 najrazličnejših glasbil iz raznih obdobji, krajev in dežel, ustvarja pa jo že 35 let. Razstavo, ki bo na ogled do 7. oktobra, so odprli minulo soboto, 23.

• Za to jesen napovedane razstave najdb, odkritih med izkopavanji na območju cerkve sv. Duha v Črnomlju, v Miniartu še ne bodo pripravili in ostaja to naloga za pozneje. Tako bo zdajšnji razstavi glasbil sledila spet likovna razstava, in sicer se bo s svojimi deli predstavil Sašo Pavlovič iz Semiča.

septembra, dopoldne pod pokroviteljstvom črnomaljske kulturne skupnosti. Na otvoritvi je o razstavi, ki po svoje kaže tudi razvoj glasbil, in razstavljalcu Mladenu Škrbiču govoril ravnatelj črnomaljske glasbene šole Silvester Mihečič. Poudaril je, da je razstava posvečena letošnjemu jubileju ustanove, ki jo vodi, saj se bo v nedeljo, 1. oktobra, dopolnilo okroglih 25 let, kar je bila v Črnomlju ustanovljena glasbena šola in odkar deluje. Pojasnil je, da šola tega jubileja ne bo posebej proslavljala, temveč bo praznovala delovno, izpolnjujoč vse naloge, ki so ji zaupane.

I. ZORAN

Cikli svetovnih filmskih uspešnic

Abonmajski filmski četrtki v novomeškem Domu kulture

NOVO MESTO — Kot smo že poročali, bo v novomeškem Domu kulture v novi sezoni delovalo filmsko gledališče, vendar v nekoliko spremenjeni obliki. Novost bodo filmski četrtki, v okviru katerih bodo že od oktobra dvakrat na mesec predstave najnovjših filmskih uspešnic. Program bo oblikovan po ciklih oziroma za trimec, v vsakem pa bo na sporedu šest filmov. Za vsak cikel bo tudi filmski bonus.

V prvem ciklu od oktobra do decembra bodo predstavili naslednje filme: 12. oktobra ameriški film Bestseller (1987), 19. oktobra ameriški film Cocoon (1988), 9. novembra ameriški film Nadine (1987), 23. novembra angleški film Upanje in slava (1987) in 7. novembra ameriški film TV novice (1987). 21. decembra bo na sporedu film presečenja, zato prireditelji še nočejo povedati naslova.

Predstave ob filmskih četrtkih bodo ob 18. in 20. uri, abonmajske vstopnice pa prvi cikel filmov pa bodo po 150.000. Naročniki abonmaja bodo dobili tudi filmski list, v katerem bodo abonmajski filmi podrobno predstavljeni. Filmski list bo Dom kulture pripravil tudi za naslednje cikle, in to takoj, ko bodo sestavili program zanje.

Ob četrtkih, ko ne bo filmskega abonmaja, pa bodo v Domu kulture predstave kvalitetnih filmov, novih, a tudi starejših.

I. Z.

Prof. Janez Mežan

ozaveščeni, da jih ne bo treba kar naprej prepričevati, kako da je vsaka znanost, vse znanje in vsakršna vedoželjnost vezana na knjigo, pač tam, kjer je ta najdostopnejša bralcu — v knjižnici. In če je ovira, da bi takšno, sodobno knjižnico imeli v Novem mestu oziroma na Dolenjskem, tako imenovana gospodarska (ne)moč občine ali širšega okolja, potem je treba knjižničarstvo, tako kot sicer celotno kulturo, osvoboditi odvisnosti od stopnje gospodarske razvitosti. Tako, kot naj bi se zgodilo z osnovnim šolstvom.«

I. ZORAN

POTA IN STRAŽNIPOTA

dežurni poročajo

OSUMLJENEC PRIJET — Vsega 16-letni Novomeščan D. K. je utemeljeno osumljen, da je v času med 19. in 27. avgustom letos s ključem dvojnem prišel v stanovanjske prostore podnajemnika Dragana Sarica in mu odnesel razna oblačila, čevlje, športne copate, nekaj hrane in pijače ter 100 DM, vse v skupni vrednosti 3 milijone dinarjev.

PRETEPEL OČETA — Novomeški miličniki so 20. septembra ob 21. uri pridržali do iztrežitve 32-letnega M. M. iz Zbur. Možakar je doma pretepel očeta, ko mu ta ni hotel dati pijače, nato pa se je vinjen spravil na traktor in ga vozil. Ker je grozil, da bo očeta ponovno pretepel, so ga miličniki dali na hladno.

OB KOLO Z MOTORJEM — Silvo Bernardič iz Gornjega Mokrega polja je 21. septembra pustil kolo z motorjem pred gasilskim domom v Mokrem Polju. Neznani storilec pa si je njegovo vozilo sposodil in ga tako oškodoval za vsaj 8 milijonov dinarjev. Gre za motor Tomos avtomatik.

ŠE EDEN BREZ PREVOZA — Ob motornem kolu je bil tudi 43-letni Aleksander Prah iz Sentruperta, ki je vozilce 21. septembra parkirali pred hišo. Neznane se je priplazil med 20. uro in 21.30. Prah pa je oškodoval za 10 milijonov dinarjev.

VLOMILEC PRIJET — Črnomilski miličniki so 22. septembra nekaj čez polnoč prišli 32-letnega Seada Begića, ki je v Cankarjevi ulici vlomil v dva osebna avtomobila. Begić je na prestajanju kazni v KPD Stara Gradiška in je bila za njim razpisana tiralica, ker se ni vrnil s prostega izhoda.

TRETJE SREČANJE INŠTRUKTORJEV

BREŽICE — Avto šola Avto-moto društva Brežice prireja tradicionalno srečanje inštruktorjev — 3. inštruktorijado, katere se bodo udeležile ekipe inštruktorjev iz Krškega, Sevnice in Brežic, ekipa članov izpitne komisije Krško ter ekipa inštruktorjev iz Rogaške Slatine. Srečanje bo v soboto, 30. septembra, ob 10. uri v rekreacijskem centru Labod v Zgornji Pohanci pri Brežicah. Udeleženci se bodo pomerili v nogometu, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško, vlečenju vrvi, v štafetnem teku in v spretnostni vožnji z motornim kolesom.

OBRAČALNIK GA JE VRGEL PO TLEH

BREŽICE — Med spravilom sena je 22. septembra ob 13.55 prišlo do delovne nezgode v Jereslavcu pri Brežicah. 68-letni Franc Urek je namreč med opravljanjem nepredvidno stopil do obračalnika, priklopljenega k traktorju, za krmilom katerega je sedela Milena Krošelj. Obračalnik je Ureka vrgel po tleh, pri čemer se je hudo poškodoval; zdravi se v brežiški bolnišnici.

KDO KRADE TELEFONSKI KABEL?

ŽUŽEMBERK — Tukajšnji miličniki se ubadajo z uganiko, kdo je 12. septembra v Malem Lipovcu ukradel dva koluta z okoli tisoč metri telefonskega kabla, ga odpeljal v bližnji gozd in zažgal. Golo bakreno žico je nato čez dva dni naložil na voziček in odpeljal neznano kam. Krajevna skupnost, katere last je bil kabel, je ob vsaj 140 milijonov din. V noči na 15. september je iz Malega Lipovca izginilo še nekaj tovrstnega kabla, vrednega poltretji milijon din. Vse skupaj smrdi po romski tatvini.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO JE VOZIL — 24-letni Anton Cesar z Rdečega Kala se je 18. septembra ob 21.40 peljal z osebnim avtom od Mirne proti Mokronogu. V Straži je vozilo zaradi prevelike hitrosti zaneslo v levo, kjer je trčilo v obcestni jašek, se nato trikrat obrnilo in obstalo na kolesih. Cesar se je v nezgodi le laže ranil, medtem ko sta sopotnika začuda ostala nepoškodovana. Voznik se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 30 milijonov.

NENADOMA NA CESTO — 18. septembra ob 13.20 se je 18-letni Boštjan G. iz Novega mesta peljal po cesti iz Smihela proti Drski. V Segovi ulici je pred seboj opazil skupino pešcev in jih opozoril z zvočnim signalom, navzlic temu pa je takrat na cestišče nenadoma stopila 15-letna Alja K. iz Novega mesta. Gorše jo je zbil, tako da so morali dekle odpeljati na zdrav-

Vse več je vinjenih za volanom

Na Dolenjskem v polletju zaradi alkohola odvzetih 464 voznških dovoljenj

NOVO MESTO — Če ne bi bilo magistralne ceste med Bičem in Bregano, potem bi lahko letošnje prometno varnost na dolenjskih cestah nemara označili celo kot zadovoljivo. V letošnjem prvem polletju se je namreč na Dolenjskem pripetilo 144 prometnih nezgod, kar je za petino manj od lanske številke. Tudi nezgod s smrtnim izidom je bilo manj za 28 odstotkov, vendar je število mrtvih ostalo nespremenjeno, letos in lani 33.

Tem podatkom dodajmo spoznanje, da se je letos v naselju zgodilo 65 nesreč, od tega le 5 s smrtnim izidom. Na dlani je torej, da so krvni davek pobirale ceste zunaj naselij, največ seveda dolenjska magistrala. Število trčenj na njej se je letos povečalo od lanskih 46 na 51, več je tudi žrtev. V prvih šestih mesecih jih je bilo 26, medtem ko je bilo 106 oseb hujše ali laže ranjenih. Vzroki so slej ko prej enaki: neprimerna hitrost, vožnja po levi, prehitavanje v škarje, izsiljevanje prednosti itd. Ob tem se nemara podatke, da so največ nesreč letos na dolenj-

ki so namreč v prvem polletju podali kar 4211 predlogov sodnikom za prekrške; zanimivo ob tem je, da je bilo med njimi tudi 146 tujcev, kar je precejšen porast v primerjavi z letom poprej.

Ob vsem tem je bilo na kraju prekrškov izterjanih še 18.097 denarnih kazni, kar

Voznik dan po nezgodi podlegel ranam

Huda prometna nezgoda pri odcepu za Podgrad

PODGRAD — 18. septembra ob 17.55 je prišlo na magistralni cesti med Novim mestom in Metliko pri Podgradu do hude prometne nezgode.

44-letni Viktor Besal izi Šmarjških Toplic se je z osebnim avtom peljal proti Novemu mestu. Med vožnjo po klancu navzdol, ko je izza ostrega nepreglednega ovinka pripeljal na ravni del ceste, ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo na levo, nekaj časa je nato še vozil po bankini, nakar ga je vnovič zaneslo na vozišče, kjer se je vozilo dvakrat prevrnilo prek strehe. Besal je bil hudo ranjen in so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Dan po nezgodi, 19. septembra, pa je Besal ob 7.30 v bolnišnici hudim ranam podlegel.

AVTO SE JE PREVRAČAL

GORNJIKOT — 23-letni Roman Jaklič z Dvora se je 24. septembra ob 17.10 peljal z osebnim avtom od Šoteske proti Dvoru. Zaradi prevelike hitrosti je vozilo v ovinku blizu Gornjega Kota zaneslo, trčilo je v obcestni kamen, nakar ga je vrglo v zrak, obrnilo na streho in je padlo na lokalno cesto proti Gornjemu Kotu. Tu je avto ponovno odbilo v zrak, nato pa se je prevrnil po grmovju proti gozdu. Voznik in sopotnik, 18-letni Primož Legan z Dvora, sta med prevračanjem padla iz vozila. Jaklič je bil hudo, Legan pa laže ranjen in se oba zdravita v novomeški bolnišnici. Škode na vozilu je za 15 milijonov din.

NEPREVIDNO S STRANSKE CESTE

GMAJNA — 23. septembra ob 13.30 se je 49-letni Martin Bedenk iz Sevnice peljal z osebnim avtom po lokalni cesti proti Podvrhu. V Gmajni mu je pred avtomobil s stranske ceste nepredvidno zapeljal 18-letni voznik kolesa z motorjem Anton A. Taj trčil v avtomobil, pri čemer sta z bratom, ki je tudi sedel na motorju, padla in se poškodovala. Oba sta bila brez varnostnih čelad, na zdravljenje v brežiški bolnišnici pa je ostal Anton A.

je celih 12 odstotkov nad lanskim številom, precej več pa je bilo tudi voženj pod vplivom alkohola. Zaradi vinjenosti za volanom je bilo namreč v prvem polletju odvzetih 464 voznških dovoljenj. Ob tem pa nas najhujši pivski meseci še čakajo.

B. B.

ZABODEL GA JE V TREBUH

DOLENJE VRHPOLJE — 23. septembra okoli 21.30 sta 63-letni Anton Kos in 35-letni Anton Bratkovič popivala v gostilni »Pri Goršku« v Dolenji Brezovici. Med njima je kmalu prišlo do prepira, med katerim je Kos potegnil lovski nož in z njim zamahnil proti Bratkoviču. V novomeški bolnišnici so ugotovili, da ima slednji 20 centimetrov dolgo rano na trebuhu.

VLAK MU JE ODREZAL STOPALI

KRŠKO — Na železniški postaji Breg je prišlo v ponedeljek, 18. septembra, ob 4.50 do hude nezgode. 22-letni Franc Vidmar z Brega je tega jutra na vsak način hotel ujeti vlak, pri tem je celo pozabil zakleniti svoj avto, s katerim se je pripeljal do postaje, in na njem pogasiti luči. Že ko se je vlak premikal, je skočil na stopnico, pri tem pa mu je spodrsnilo in je padel na tire. Kolo vagona mu je zapeljalo čez obe nogi in ju odrezalo pri gležnjih. Hudo ranjenega Vidmarja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Ključ v cvetličnem lončku

Serija vlomov in tatvin v minulem tednu — Oškodovanci lajšali delo vlomilcem — Precej škode

METLIKA, NOVO MESTO — Dolenjski miličniki so pred težko nalogo; minuli teden so bili obveščeni kar o petih večjih vlomih, ponekod so delo storilcem v obilni meri olajšali oškodovanci sami.

V noči na 18. september je nekdo skozi okno kurilnice splezal v notranjost hiše 29-letne Lili Vavžek na Jedinščini in ji iz sobe odnesel žensko ročno uro ter prstana

SLABE CESTE

KOČEVJE — Na območju občine Kočevje je asfaltiranih 69 odstotkov regionalnih cest, kar uvršča to občino med tiste, ki imajo najmanj asfaltiranih cest. Še slabše pa je pri lokalnih cestah, ki jih je asfaltiranih le 23 odstotkov, najmanj med slovenskimi občinami.

HUDO RANJEN

DRNOVO — 18. septembra ob 21.50 se je 28-letni Franc Račič z Drnovega na kolesu z motorjem peljal po lokalni cesti od Drnovega do odcepa za magistralno cesto Ljubljana—Zagreb. Pri odcepu je zavijal v levo proti Kostanjevici, zaradi vinjenosti pa je med zavijanjem padel in se hudo poškodoval po glavi. Račič se zdravi v brežiški bolnišnici.

Tri piva za črno gradnjo

Ob taki zakonodaji bo črna gradnja še cvetela — Najvišja kazen 9 starih milijonov

Dolenjska je s črnimi gradnjami kar na gosto posejana. Če drugače ne, pričajo o tem številne pritožbe krajanov, tudi na naš naslov, spominjamo se le, koliko črnih je bilo prelitega za črno gradnjo na Dolenjem Polju pri Straži, ki navzlic izdani odločbi o rušeju še stoji, nič manj odmevni med krajanima nista črni gradnji v Šmarjeti in na Slatniku pa še bi lahko naštevati. Srd in gnev sta uperjena v nemoč ustreznih inšpekcijskih služb, tam kritiko sprejemajo, imajo pa pripravljen tudi odgovor.

»Razumljiva je stiska ljudi,« pravi načelnik uprave inšpekcijskih služb Andrej Tiran, »ki se ne morejo sprijazniti s postopki, vendar so nujni. Mi mimo formalnih postopkov ne moremo in ne bomo šli. Drugo pa je seveda vprašanje, koliko ustreza sedanja zakonodaja. Miro lahko rečem, da je neprimerna in zastarela, celo tega ne predvideva, da bi inšpektor lahko črno gradnjo preprečil že v prvi fazi, tudi takrat ne, ko je črna gradnja na tuji zemlji. Tudi taki primeri namreč so. Inšpektor pač izda odločbo o ustavitvi del, na katero pa je seveda možna pritožba; če je zavrnjena, izdamo odločbo o odstranitvi, na katero pa se je seveda prav tako moč pritožiti. Če je še ta zavrnjena, izdamo napoved sklep o izvršbi, na katero pa se

bo črnograditelji seveda spet prišli. Med tem upravnim postopkom, traja leta in leta, saj se tudi tisti Ljubljani z reševanjem pritožb ne kaj ne mudi, je črna gradnja večkrat že sezidana. Investitorji očitno pogrnuli pomanjkljivo zakonodaje in pač delajo po svoji. Mi jim ne moremo nič, le odločbo lahko izdajamo. Nekako v uetih le spoznanje, da ne gre za tiste klasične urbanistične probleme, pač bolj za civilnopravna razmerja med sosedami.«

Sicer pa je po svoje najbolj iztrativna prav črna gradnja na Dolenjem Polju, za katero je bilo v njih letih izdanih in napisanih že več in nič manj kot 19 raznih ločb, zapisnikov in pritožb, toda ojekt še danes stoji. »19. julija smo izdali odločbo o odstranitvi objekta na katero pa se je lastnik pritožil, vsa zadeva je vnovič v Ljubljani v republiknem urbanističnem inšpektoratu,« pojasnjuje Andrej Tiran.

Eno je na dlani: ob takšni zakonodaji in tako dolgotrajnih postopkih bo črna gradnja cvetela. Inšpektorji so brez moči, črnograditelji jim lahko smejejo v brk, napovedi najvišja možna izrečena kazen takšno dejanje reci in piši 9 starih milijončkov. Ali tri steklenice piv B. BUDJA

Z MOTORJEM V NAKLADALCO

SEVNICA — 15-letni Igor J. s Ploke se je 22. septembra ob 12.10 na kolesu z motorjem skozi Loko Dol in dohitel avtobus, ki je vozil Drnovcu. Avtobusu nasproti je tak traktorjem pripeljal 43-letni Anton dila iz Lončarjeva dolja; Igor, ki je stem trenutku zapeljal na sredjo cesto, trčil v nakladalko, pripeto k traktoru. Hudo ranjenega motorista so odpeljali na zdravljenje v celjsko bolnišnico.

PODLEGLA POŠKODBAM

NOVO MESTO — Iz novomeške bolnišnice so prejšnji teden sporočili 18. septembra hudim poškodbam gla 62-letna Ana Kajin iz Črnomlju, nova se je poškodovala v prometni nesreči 12. septembra na lokalni cesti Drnovcu, ki je padla s traktorja, ki jo vozil Avguštin Culiberg.

OBRCAL GA JE

DOLENJE KARTELJEVO — vomeški miličniki so bili prejšnji obveščeni o prepiru in pretepu, ki končal s hudimi poškodbami 42-letnega Antona Murglja. Slednji se je namreč rekel s 45-letnim Viktorjem Zmajčkom pa je med prepriom Murglja vrgel na glavo obrcal. Zoper Zmajčka bo podana ženska ovadba temeljnemu javnemu žilcu.

Z razstavo v borbo proti vlomilcem

V novomeškem domu JLA od 3. do 8. oktobra razstava »Varovanje družbenega premoženja« — Na Dolenjskem polovica slovenskih vlomov v zidanice, vikende in kokošnjake

NOVO MESTO — Pri roki imamo skorodno neverjeten podatek: na Dolenjskem je bilo v minulem letu 609 vlomov in 657 velikih dejanj, toda niti v enem samem primeru niso preiskovalci ugotovili, da bi bilo premoženje, najsi gre za družbeno ali zasebno, ustrezno varovano. Val tehničnih dosežkov na področju izdelave raznih signalno-varnostnih naprav očitno še ni pljusnil do Dolenjske. In prav to spoznanje je ob ugotovitvi, da smo po nekaterih vlomih prav na vrhu republiške lestvice, delavce novomeške UNZ vodilo k organiziranju razstave pod naslovom »Varovanje družbenega premoženja«.

Dolenjska posebnost so v lom v zidanice, vikende, kokošnjake in svinjake. Le v ilustracijo: Lani je bilo na Dolenjskem kar blizu 70 odstotkov vseh slovenskih vlomov v kokošnjake in svinjake, kar 65,3 odstotka vseh v republiku registriranih vlomov v zidanice in preko 17 odstotkov vseh vlomov v vikende. Nič drugače ni s tatvinami. Tistih iz zidanic je bilo na območju novomeške novomeške UNZ 47 odstotkov vseh slovenskih, tatvin iz kokošnjakov in svinjakov pa 41,2 odstotka. Poglejmo še, kateri predmeti so najpogostejše tarče tatov in vlomilcev! Dejanj, pri katerih je izginjala živina, predvsem perutnina, je bilo v Sloveniji 355, od tega kar 42 odstotkov na Dolenjskem. Tudi kmetijski pridelki so najpogostejše ogroženi prav na Dolenjskem. V Sloveniji je bilo lani 352 tatvin raznih poljščin, od tega 46 na območju novomeške UNZ. Sicer pa je Dolenjska nad republikom poprečjem tudi v krajah živin, tobačnih izdelkov, pijače, sadja in zelenjave ter orožja. Vsekakor dovolj podatkov za razmislek.

Seveda niso problematični zgolj vlom v zidanice in kokošnjake. Lani je bilo na območju novomeške UNZ še 28 vlomov v trgovine, 51 v stanovanja in stanovanjske hiše, 18 v cerkve, 8 v šole, enajstkrat so vlomilci obiskali gostinske lokale, osemkrat razne kioske, kar 145 vlomov pa je bilo v avtomobile. Raziskano slednjih je vsega 11,8-odstotka, kar pomeni, da velika večina oškodovanih lastnikov ostane brez ukradenih predmetov.

Sicer se spomnimo le številnih vlomov v gostilno »Prepih« na Dolnji Težki vodi, nadalje vroma v duty free shop v Šmarjških Toplicah, iz katerega so vlomilci odnesli kar za 135 milijonov dinarjev raznih tehničnih predmetov in nakita. Vgradnja alarmne varnostne naprave bi stala kvečjemu toliko, kolikor je bila polovična

• Razstava »Varovanje našega premoženja«, katere organizatorji so novomeške in celjska UNZ, RSNZ Ljubljana ter Domus, bo v novomeškem domu JLA od 3. do 8. oktobra. Odprta bo vsak dan med 8. in 19. uro, ob tem pa naj povemo, da bo strokovno vodenje kriminalistov organizirano med 9. in 12. ter 16. in 19. uro, za organizirane skupine pa tudi izven tega časa. Po neuradnih podatkih bo sodelovalo 24 razstavljavcev, ki bodo predstavili vse dosežke na področju varovanja stanovanj pred vplomi, požari, eksplozijami plina in povodnjami, na ogled in prodajo pa bodo seveda še signalnovarnostne naprave za avtomobile. Obiskovalcem razstave bodo tudi dani napotki, kako varovati svoj dom.

vrednost enega od ukradenih videokorderjev.

In kako zavarovati svoje imetje pred vlomilci? Zadnje čase se je pojavilo tako imenovanih deset zapovedi za večjo varnost doma. Prvo govori o tem, da je potrebno staro ključavnico

zamenjati s cilindrično, drugo, da k takšni ključavnici obvezno sodi varnostni ščit, ki prepreči, da vlomilec enostavno odloži del cilindra in si tako utre pot v stanovanje. Tretja zapoved govori o primerni kakovosti in debelini kotne pločevine za vratno zaporo, četrta pa priporoča novo, pettočkovno varnostno zaporo Krpan. Slednja omogoča, da se vrata takoj zaprtju na petih mestih povežejo s podbojem. V peti zapovedi je govor o varnostni pribitni ključavnici, ki namočeša veržico na notranji strani vrat, kot šesto pa je za večjo varnost doma omenjeno vratno kukalo z vsaj 160-stopinjskim kotom opazovanja. Sedma zapoved priporoča lastno vzidano blagajno, kot jih izdeluje marioborski Primat za hrambo denarja, dokumentov, nakita in drugih dragocenosti; kot osmo pa je omenjeno dodatno zavarovanje vrednih predmetov. Gre za to, naj bi si vsak lastnik izpisal serijske številke vrednejših predmetov, predvsem televizorjev, fotoaparatorov, videokorderjev, računalnikov, daljnogledov itd. Po drugi strani pa je priporočljivo vrednejše

dele nakita fotografirati, enako kot umetniške kipe, slike, staro orožje itn. Na predzadnjem mestu je govor o zavarovanju steklenih površin; še posebej na pritrilnih oknih in vratih naj bi bile železne mreže; kdor tega ne mara, se lahko odloči za montažo večslojnih lepljenih stekel, ki prenesejo udarce udarcev s klavirnom. In naposled deset zapoved o hišnih alarmnih napravah, pa najsi gre za javljalce požara ali avtomatske brezžične javljalce vlomov ali avtomatske naprave za priziganje luči, bliskavic in vključenje alarmnih zvočnih signalov.

Ob tem seveda takšnih nasvetov, kot so organizirano redno praznjenje poštnega nabiralnika v času dopusta, nespušcanje rolet in nezapiranje vrat v času odsotnosti od doma, opustitev navade, da je ključ najvarneje skrit pod predpražnikom ali v cvetličnem lončku, v boju proti vlomilcem nismo omenjali. Konec koncev, si je raznih nasvetov za celo knjigo. Sicer pa si bo za to, kako in kaj storiti za varnost doma, predvsem pa, s kakšnimi pripomočki, najbolje ogledati razstavo v domu JLA. B. BUDJA

ZA VEČJO VARNOST DOMA — Takšne so praviloma podobe po odkritju, da je naše stanovanje obiskal vlomilec. Razbito steklo na oknu (desno) in razmetani predmeti, v tem primeru spalnice, najbolj zgovorno kažejo, da je bil na delu nepovabljeni gost. Namen razstave, ki bo prihodnji teden v domu JLA, je poučiti občane, kako se zavarovati pred vlomilci in tatovi.

Pol stoletja videmske celuloze in papirja

Oktober 1939 je na Vidmu pri Krškem stekla proizvodnja celuloze v tovarni, ki jo je tu postavil podjetni ljubljanski industrialec Franc Bonač. Le malo je manjkalo, pa tovarne na Vidmu ne bi bilo. Še pred njenim nastankom so se vanjo besno zagrizli domači klerikali. S prižnice in iz spovednice je prihajalo hujskanje, da pomeni »postavitev tovarne v občini in dekaniji prodiranje komunizma na vas«. Občinski odborniki, vsi člani klerikalne stranke JRZ, so tisto usodno nedeljo 1937 najprej zjutraj v župnišču na seji stranke pritrdili zahtevam videmskega dekana, da občina ne bo ugodila Bonačevi prošnji glede 10-letne oprostitve davščin za novo tovarno. Uro kasneje je župan Cerjak na seji občinskega odbora zahteval, naj tajnik tak sklep vpiše v sejni zapisnik. Občinski tajnik Ernest Svajger pa se je županovi samovolji odločno

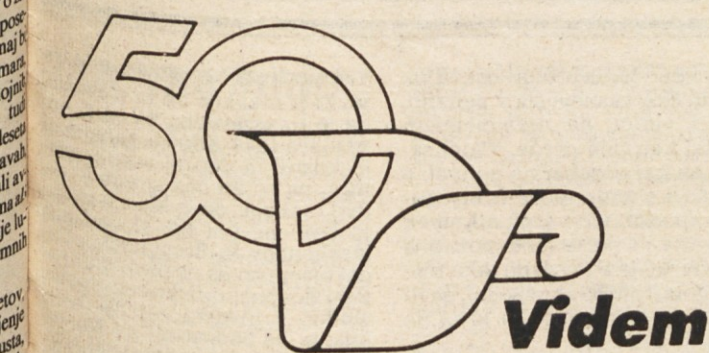
zavrla. Pred vojno in med njo so na Vidmu izdelali vsega 14.725 ton celuloze in 876 ton ovojne papirja. V skladišču je ostala brusilnica in z njo tudi Bonačevi načrti za papirni stroj za tiskovne in pisalne papirje. Brusilnico za lesovino so postavili šele po vojni, elektromotorje za predvideni papirni stroj pa so zavedni delavci skupaj z novo gasilsko opremo leta 1943 zazidali v pokvarjeni dimnik in tako dragoceno opremo rešili pred Nemci. Kaj zmore ljudstvo v svobodni domovini, so potrdili tudi delavci CELULOZE in iz izseljenstva vračajoči se domačini s Krškega polja. Pogumno so se spopadli z obnovo tovarne: do pomadi 1946 so jo spet pogrnili v tek in 23. marca 1946 poslali papirnicam prvi vagon celuloze. V tovarniških delavnicah so dosegli herojske uspehe. Delavci na lesnem prostoru, pri čiščenju lesa, v lužilnici, kuhariji,

in nova zavijalnica za celulozo; 1975 — steče 3. papirni stroj in deinking naprava za predelavo odpadnega papirja; 1976 — delati začne nova tovarna celuloze. Našteti so seveda samo »delovni« naslovi velikih povečav, razširitev in novih pridobitev, ki jim je treba v letih 1971—1974 pristeti obsežne rekonstrukcije in nadomestitev zastarelih naprav. Tovarna na Vidmu, ki je avgusta 1959 povzela ime po prvobornu Djuro Salaju, je do 1962 že prerasla v moderen kombinat celuloze in papirja z letno zmogljivostjo 120.000 ton proizvodnje. Že v juniju 1971 so se delavci na referendumu izrekli za zaokrožitev generalne obnove tovarne: s tretjim papirnim strojem naj bi omogočili skupno 120.000 ton rotopapirja na leto. Zanj so združila delo in denar jugoslovanska časopisna podjetja. Nujno pa je bilo treba povečati tudi proizvodnjo celuloze. Z delovnim geslom: »Več celuloze — manj onesnaževanja okolja« je bil rojen projekt za skok od 60.000 na 160.000 ton celuloze in prehod na proizvodnjo magnetne celuloze. Zdaj so za veliko naložbo združile denar papirnice Vevče, Rače, Sladki Vrh, Količevo in Videm, sodelovala pa je tudi LB. Prek Slovenijalesa se je Videm dogovoril z madžarsko papirno industrijo o dolgoročnih dobavah celuloznega lesa, Videm pa jim je zagotavljal izvoz 40.000 ton celuloze na leto.

segati naloge, ki so zdaj za 50 odst. večje kot leto dni poprej. Titov Drvar je začel izvažati več kot polovico svojih papirjev na zahodna tržišča. Tovarna se je uvrstila med kolektive, ki imajo v BiH največje osebne dohodke. Vsa Bosna je zaposkala takim uspehom krških in svojih papirničarjev. To je bila poštena, nesebična tovarniška pomoč na čisti ekonomski podlagi brez vsake politične špekulacije. Dodelava in predelava papirja — nuja časa in trga Celoten sklop dodelave in predelave papirjev rešujejo v podjetju Papirkonfekcija na Vidmu in v Titovem Drvarju in Tovarna embalaže na Senovem. Papirna konfekcija je začela delati februarja 1958. V aprilu 1966 se ji je pridružila Valvasorjeva tiskarna, ki so jo v Krškem ustanovili februarja 1955, njeni temelji pa segajo v leto 1908, ko je v Krškem (do leta 1916) delala »Zadružna tiskarna«. Po prvi svetovni vojni je slovela nova tiskarna bratov Rumpretov, ki sta jo vodila tudi še po osvoboditvi, do nacionalizacije v letu 1947. V Papirkonfekciji, ki se je novembra 1973 pripojila tovarni celuloze in papirja, je združena tiskarna razširila svojo dejavnost v raznih tehnikah knjigotiske in ofset tiska s pomočjo računalniškega stavka. V zadnjih letih se je Tovarna embalaže na Senovem — TES, nastala iz sodelovanja Rudnika Senovo in tovarne na Vidmu, krepko uveljavila na tržišču z raznimi embalažnimi izdelki. Na sedanji lokaciji naj bi zaokrožila proizvodnjo pribl. 40.000 ton izdelkov na leto, pri čemer bo imela v prihodnosti prednost transportna embalaža. V okviru dodelave bodo na Senovem razvijali in dopolnjevali tudi komercialno embalažo. Izvoz, ekologija, kadri... Od nekaj sto delavcev v prvih povojnih letih se je število zaposlenih v tovarni Djuro Salaj povečalo do letošnjega avgusta na 3180, od česar jih 2465 dela v 9 tozidih in DSSS na Vidmu, v tozidu PAPIR pa je v Titovem Drvarju zaposlenih 715 delavcev. Delovna organizacija ima letos že skoraj 400 štipendistov na visokih, višjih in srednjih šolah. Podatki o izvozu blaga videmske tovarne potrjujejo njeno zgodnjo vključitev v mednarodno delitev dela. Celulozo je za-

Papir. Zmleto, prekuhamo in v tanek neskončen beli list stanjšano drevo. Poleg ognja, kolese in smodnika morda najpomembnejši temelj civilizacije. Zgodovinski spomin se je na njem ponesel skozi tisočletja. Misel je, šele zapisana in razmnožena, dobila moč, ki lahko spreminja svet. Od svetega pisma do bankovca za milijon funtov, od toaletnega papirčka do japonskega lampiona, od zračnega filtra do papirnatega tigra. Papir prenese vse, pravijo. V Krškem ga delamo. Kdo bi preštel vse slovenske, bosanske, hrvaške in sibirske gozdove, ki smo jih predelali v celulozo! Koliko besed, misli, podob so raznesli med ljudi časopisi, natisnjeni na našem papirju! Od Združenih držav do indijske podceline, od Afrike do Skandinavije segajo papirne sledi našega dela. In precejšen del belega gladkega papirnatega traku, ki ga razpošiljamo po svetu, se ves potiskan, umazan in pomečkan vrne k nam, da ga ponovno predelamo in vsega lepega, čistega in novega spet pošljemo v svet. Veliko vemo o papirju. Vse življenje se ukvarjamo z njim, naše ambicije in načrti, naše sposobnosti in težave, izkušnje in veselja so prepleteni s proizvodnjo, z oblikovanjem in s trženjem papirja. Iz izkušenj in spoznanj gradimo pot naprej. V papirju, ki ga razpošiljamo po svetu, je vse več dela in znanja in vse manj energije in polpredelanih surovin. Iz nekdanjega skorajda izključnega proizvajalca cenenejšega časopisnega rotacijskega papirja se razvijamo v sodobno industrijo celovitega papirnega asortimenta. Danes praktično ni več papirja, ki ga iz lastnega ali kooperacijskega programa ne bi mogli dobaviti. Debeli poltonski zvitki tudi niso več edina oblika papirja, ki ga razpošiljamo po svetu. Vse večji del ga konfekcioniramo in potiskamo sami. Poleg težke industrije bazične papirne surovine celuloze razvijamo proizvodnjo vse bolj dodelanih in domišljenih končnih ali polkončnih izdelkov. Z našo novo blagovno znamko VIDEM predstavljamo program, s katerim želimo sodelovati v papirnem delu sveta. Do Lune seveda ne sežemo, do papirnatega meseca pa prav gotovo.

J. Apih

upr. Zahteval je, da o Bonačevi vlozi odborniki na občinski seji uradno razpravljajo. V možnem nagovoru jih je prepričal, da se občina nikoli ne bo rešila revščine, če v kraj ne bo prišla industrija in z njo denar, kruh, trgovina, promet, gradnja hiš, druga dela, skratka, prepotreben napredek. Odborniki so kljub dekanovemu jutranjemu političnemu pritisku in že sprejetemu sklepu zdaj glasovali, da občina ugodno reši Bonačovo prošnjo. Do konca vojne: 14.725 ton celuloze in 867 ton ovojne papirja Tovarno so postavljali v letih 1938—1939. Gradnja je prinesla zaslužek številnim delavcem in prevoznikom ter razgibala Videm z okolico. Dogradili so jo 9. oktobra 1939, 12. oktobra je začela poskusno obratovati in 20. oktobra so v njej skuhali prvi kuhali celuloze. Delo je dobilo 180 domačinov. Do konca 1939 so v tovarni izdelali 1030 ton celuloze, vendar predvidevane letne zmogljivosti 40.000 ton nikoli ni dosegla. Vojna je njen prihod krepko

pralnici, pri izžemalnem stroju in v kalorični centrali so presejali proizvodne in druge naloge tudi do 33 odst. Udarnikov je bilo vedno več. Tri velike razširitve tovarne V letu 1948 porojeni ideji, da se bomo v državi osamosvojili tudi v proizvodnji časopisnega papirja, so sledili nagli ukrepi. Zapis v tovarni povedo, kako so rasli novi objekti in naprave: julija 1947 — zgrajena stara brusilnica; 1949 in 1950 — pogon peči za praženje cinkove rude; 1951 — 2. parni kotel; 1955 — nova brusilnica, 3. kuhaličnik in nova priprava lesa; avgusta 1955 — pogon prvega papirnega stroja; 1958 — priprava vode, akcelerator; 1959 — belnilnica za celulozo; 1962 — 4. kuhaličnik; 1962 — naprave HAS, DORR in Andritz; 1963 — 5., 6. in 7. brusilnik ter 5. kuhaličnik; 1963 — steče 2. papirni stroj; 1963 — dodatni izplen celuloze; 1964 — dodatni izplen mehnični usadalnik; 1970 — superkalander na papirnem stroju; 1971 — Gottwald 1. in 2.; 1971 — 1. luščilni boben; pogon 4. papirnega stroja (za uporabo predelanih grč in ostankov celuloze); 1973 — regeneracija kisline

Zdaj: ena izmed velikih proizvajalk celuloze in papirja v Srednji Evropi Lani so v tovarni izdelali že 131.090 ton celuloze, 148.843 ton lesovine, 119.723 ton časopisnega in tiskovnih papirjev, 29.357 ton brezlesnih papirjev, 12.749 ton ovojne papirja, 26.424 ton valovite lepene in embalaže ter 8.753 ton papirne konfekcije in tiskarskih izdelkov. Proizvodnja tovarne na Vidmu zdaj že presega 315.000 ton celuloze in papirjev na leto. Tovariška roka bosenskim papirničarjem Prvega januarja 1988 je tozid PAPIR iz Titovega Drvarja postal najmlajši del videmske tovarne. Prošnji, da bi kolektiv Djuro Salaja pomagal tovarni papirja v Titovem Drvarju spet na noge, so se krški papirničarji nesebično odzvali. Napeli so vse sile, da je v poldrugem letu v PAPIRJU zavel nov duh z okrepjeno tehnološko in delovno disciplino. Za ceno izrednih prizadevanj in se moodpovedovanj so dosegli, da so bili stroji tamkajšnje papirnice spet izkoriščeni do 90 odst. Približno 700 delavcev je v PAPIRJU začelo pre-

čela izvažati že leta 1957. Lani so iz Vidma prodali na tuje 44.846 ton celuloze in skupaj s Titovim Drvarjem 44.068 ton papirjev raznih vrst v skupni vrednosti nekaj nad 58.302.000 USD. Tako je lani delovna organizacija v proizvodnji kot drugem poslovanju dosegla boljše uspehe kot gospodarstvo v Sloveniji. Med 300 največjimi DO v Sloveniji je pristala na 14. mestu — leto dni prej je bila 25. — vendar njeni lanski dosežki v gornji uvrstitvi še ne zajemajo podatkov in uspehov tozida PAPIR iz Titovega Drvarja. Skrb za čistejšo Savo, za manjši hrup in boljši zrak že vrsto let krepko zaposluje kolektiv. Zaradi povečani proizvodnje je vse do 1975 naraščalo tudi onesnaževanje okolja, ki pa ga po letu 1976 že zmanjšujejo. V tovarni so sprejeli globalni sanacijski načrt za odpadne vode. Rešujejo tudi težave, ki jih povzroča parni kotel na premo in na mazut. Za boljši zrak bodo na Vidmu v naslednjih letih speljali vse odpadne plipe skozi sežig v lužnem kotlu. Še ta mesec bodo začeli kuriti tudi odpadno lesno lubje. Zamenjalo jim bo 25.000 ton premoga na leto in dalo prihranek 30 milijard dinarjev. Do 70 odst. manj bo emisija plinov v zrak, potem ko bodo začeli kuriti z zemeljskim plinom. Tudi vse to je Djuro Salaj na Vidmu Razvejenemu samoupravljanju in aktivnosti organizacij v preteklih desetletjih je treba pripisati tudi vse druge uspehe v razvoju Vidma. Po vojni so zgradili 433 družbenih stanovanj, namensko varčevanje je pomagalo do stanovanj 353 zaposlenim, od 1982 do 1989 pa je tovarna dodelila delavcem še 960 stanovanjskih posojil. Že dolgo je videmski kolektiv pojem za delavski oddih in turizem, saj imajo zdaj v 137 objektih že 552 lastnih ležišč za cene in udobne počitnice delavcev. Od 1953 deluje v tovarni obratna, od 1957 pa tudi zborna ambulanta. V lastni restavraciji lahko postrežejo s 1400 toplimi in 900 hladnimi malicami na dan. Enajst osnovnih organizacij sindikata sodeluje pri uresničevanju vseh nalog, ki jih zanimajo. Tudi 189 članov ZK dela v 11 osnovnih organizacijah. V tovarniški klub upokoencev, ki uživajo zgledno tovariško raz-

umevanje in sodelovanje tovarne, se je vključilo 60 nekdanjih in še 5 aktivnih članov Zveze borcev NOV. Mladi v tovarni so aktivni na sejah organov upravljanja in strokovnega sveta DO; načrtno gojijo stike z mladimi delavci iz Imperiala, SOP in garnizona JLA Cerklje. Kar 13 športnih sekcij je na voljo delavcem podjetja, ki radi delajo v športni rekreaciji. Od 1957 deluje na Vidmu tudi ugledna delavska tovarniška sindikalna godba, v kateri je zdaj 60 članov. Prvi, ki so letos junija že počastili polstoletnico delovanja, so tovarniški gasilci. V tovarni obstajajo od leta 1939 in slove po visoki strokovni usposobljenosti. Tudi vse že naštetu pa še ne zaobjame celotne dejavnosti in vloge tovarne v kraju in občini. Brez vidnega, dostikrat pa kar odločujočega deleža njenih delavcev danes v Krškem ne bi bilo novega mostu čez Savo, nove osnovne šole, ponosnega delavskega doma in dolge vrste komunalnih ter drugih javnih del, ki so vtisnili kraju in ljudem v njem pečat novega časa. S podjetjem VIDEM v Evropo 1992 Polstoletni jubilej delovne organizacije, ki je tako izredno razvila proizvodnjo papirja, zgradila novo tovarno celuloze in dala na trg nove proizvode v embalaži ter izdelkih papirne konfekcije, se te dni zaokrožuje v pomembno prelomnico: dosedanja firma Djuro Salaj se poslovno in organizacijsko ter tehnično in tehnološko preobraža v novo podjetje VIDEM. Polna je jutrišnjih načrtov, postati hoče sodobno evropsko podjetje, ki bo z modernejšo proizvodnjo in z novimi postopki kos tekmovanju na domačem in tujih tržiščih. Uvedla bo nove proizvode, dvignila njihovo kakovost, zmanjševala stroške in se z vključevanjem v evropsko gospodarstvo usposobila ustvarjati nadporečen dohodek. Jamstvo zanj vidi v izdelkih visokega kvaliteta razreda, ki ga daje bistveno višja stopnja znanja. Da ji ga lahko samo čimprejšnjo prisvojitve miselnosti, delovnih navad in storilnosti evropskega delavca. Uspešen polstoletni jubilej tovarne je dragocena osebna izkaznica novega podjetja VIDEM. Z njo vstopa v novo obdobje nadaljnega razvoja.

1939

1989

Evropska usmeritev velikana iz Krškega

V krški tovarni celuloze in papirja Videm so že zdavnaj razrešili skrivnost rednega poteka proizvodnje! O silnih količinah rotopapirja in celuloze ter drugih izdelkov že ne razmišljajo več. Zdaj je pred 3000 člani tega delovnega kolektiva naloga, da se pomerijo s konkurenco na evropskem trgu. Evropska usmeritev je conditio sine qua non za tega velikana z levega brega Save. Zato se je pogovor s predsednikom poslovnega odbora Silvom Gorencem držal samo te teme. Seveda je segel tudi čez tovarniško ograjo, kajti Silvo Gorencem ni samo gospodarstvenik, ampak tudi politik, ki je bil na zveznih in republiških političnih funkcijah, še vedno pa je tudi član slovenskega CK ZK. In kot tak je eden izmed vztrajnih zagovornikov gospodarske in politične prenove.

DL — Nekako zadnji dve leti je v vaši tovarni večkrat slišati, da se iz distributerja papirja spreminjate v tržno naravnano podjetje. Prosim vas, da malo bolj podrobno razložite vašo tržno strategijo in, seveda, zakaj je do nje sploh prišlo.

GORENC: »Moram reči, da se naša tržna orientacija ni začela šele sedaj, ko je trg pri nas v modi. V tako orientacijo nas je že pred zadnjimi spremembami silil naš položaj na domačem tržišču. Tu smo imeli navidežno vlogo monopolista, v resnici pa smo bili le distributerji, kajti našo proizvodnjo je bedela država, ki nam je odredila cene, določala količine in tudi porabnike papirja. Tak položaj pa je v bistvu zaviral naše razvojne moči. Zato smo sredi 80. let začeli razmišljati o novih oblikah sodelovanja z našimi poslovnimi partnerji, zlasti na osnovi tržnih odnosov. To seveda govorim pogojno, ker vsi vemo, da v dogovorni ekonomiji, ki je tedaj pač vladala, ni bilo mogoče govoriti o pravih tržnih odnosih. Drugi razlog naše nove strategije pa je bil devizni kolaps, ki smo ga v Jugoslaviji doživeli v začetku 80. let. Če smo si hoteli zagotoviti devize za nakup reprodukcijskih materialov in plačilo anuitet, smo morali povečati izvoz. V povečevanje izvoza smo veliko vložili in za to so bili potrebni tudi precejšnji napori.

Vendar so se nam napori izplačali, saj danes trgujemo z več kot 20 državami in imamo razmeroma dober in stabilen položaj na teh trgih. Seveda so se ti napori izkazali tudi v povečanem deviznem prilivu, ki je z 20 milijonov dolarjev narasel na 70 milijonov dolarjev. Vse to je pomenilo, da smo morali začeti spreminjati našo produkcijsko

miselnost in v naš način uvajati elemente tržnosti.

DL — In vse to vam je uspelo v pičlih 8 letih?

GORENC: »Intenzivnejše povezovanje in nastopanje na tujih trgih se je pričelo v zadnjem desetletju, vendar segajo zametki takega nastopanja že v preteklo desetletje. Tedaj je bila podpisana pogodba z Madžari o prodaji celuloze in nabavi lesa, ki poteka še sedaj na konvertibilni osnovi. Z nekaterimi inozemskimi firmami pa sodelujemo že preko 30 let.«

DL — Kolikšen je vaš neto devizni priliv?

GORENC: »Poleg tega, da smo veliki izvozniki, smo tudi močni uvozniki, saj uvozimo za 20 do 25 milijonov dolarjev reprodukcijskega materiala. Torej imamo okoli 50 milijonov dolarjev neto deviznega priliva. Moram pa reči, da takih izvoznih rezultatov ni lahko doseči. Ne smemo namreč prezreti, da smo tehnološko dokaj zastarela tovarna in da s takimi stroji ne

bomo mogli več spremljati vse višjih zahtev tako domačega kot tujega trga. Zato je naša temeljna razvojna predpostavka hitrejša odpravljanja zastalosti.

DL — Seveda pa je za vas trg nekaj povsem drugega kot za kakšno manjšo tovarno, še posebej, ker ciljate na Evropo 92?

GORENC: »V tovarni imamo projekt, ki se imenuje Videm 92. Z njim smo se želeli približati evropskemu načinu poslovanja, standardom, evropski filozofiji tržišča. Skratka, želimo si pripeljati Evropo na tovarniško dvorišče. Ta projekt pa ima več delov, vendar vseh seveda ne morem naštet, ker bi bilo tega preveč. Naj posebej poudarim, da gre v tem projektu za preobrazbo reorganizacije združenega dela v podjetje, kar seveda zahteva več organizacijskih sprememb. Druga pomembna naloga, ki smo si jo zadali v tem projektu, pa je odpravljanje naše tehnološke in tehnične zastalosti, kar naj bi bilo opravljeno tudi do leta 92. Gre za

veliko naložbo v papirni stroj št. 1, modernizacijo proizvodnje v celulozi, načrtujemo prehod od premoga na plin itd. Hkrati s temi večjimi projekti — rekonstrukcija papirnega stroja je celo sedanja največja slovenska investicija — pa se bomo lotili odpravljanja ozkih grl v proizvodnji. Cilj teh sprememb je seveda večja kakovost izdelkov. Povečali bomo tudi proizvodnjo finalnih proizvodov v naših tovarnah embalaže na Senovem, v krški tovarni papirne konfekcije in tudi v Titovem Drvarju. Proizvodnja v teh obratih ne bo temeljila samo na dosedanjih proizvodnih programih, ampak intenzivno pripravljamo nove. Tu je precej zaposlena naša razvojna služba, hkrati pa smo navezali stike s tujimi razvojnimi in raziskovalnimi firmami. Večja in bolj raznolika proizvodnja nas bo silila še bolj kot doslej tudi na tuj trg. S tem namenom ustanovljamo mešana podjetja. Eno bo na italijansko-jugoslovanski meji v prostocarski coni, drugo snujemo skupaj s nekaterimi angleškimi firmami, v pripravi je organizacija še tretje firme, kar pa še ni čisto dorečeno. Poleg inozemskih povezav imamo v načrtu še tesnejše sodelovanje z domačimi partnerji. Vse to pa delamo zaradi tega, ker projekt tehnološke prenove zahteva velika vlaganja, ki jih ne bi zmogli sami. Zato se bomo poslužili vseh oblik za zbiranje kapitala vključno z delničarstvom.«

DL — Obnova papirnega stroja št. 1 bo deloma pokrita tudi z italijanskim kreditom, vendar je bilo zadnjič med pogovori Markovića z Andreottijem slišati, da je bilo doslej izkoriščenih samo 7 milijonov lir. Kako poteka vaše sodelovanje z italijanskim Beloitom?

GORENC: »Mi smo v prvem paketu, ki je z jugoslovanske strani predložen italijanski vladi. Naš predlog je 32 milijard lir in projekt je že popolnoma izdelan. Pogodba z italijanskim Beloitom se že izvaja, zdaj je samo še

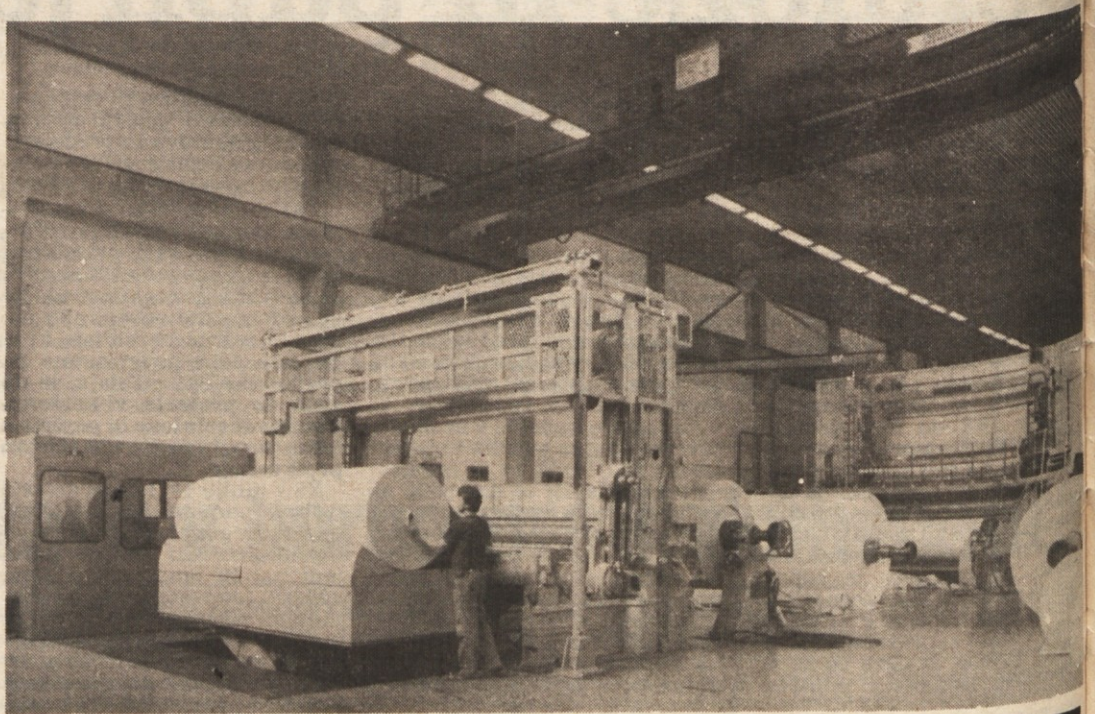
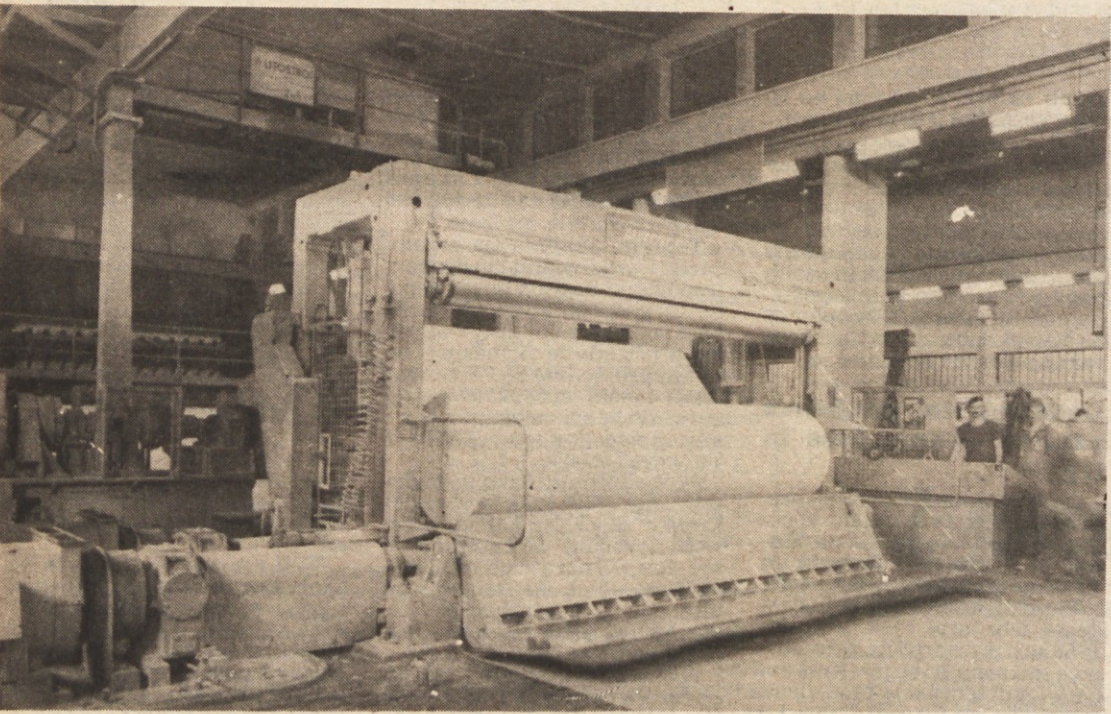
stvar italijanskih oblasti, da za deva čimprej realizirajo.«

DL — Še vam morda zdi, da Italijani niso tako širokogrudni, kot se kažejo?

GORENC: »Znano je, da so tudi pri Italijanih dolge birokratske procedure, ampak kolikor sem jaz razumel sporočila pogovorov obeh predsednikov vlad, si bosta sedaj obe strani prizadevali, da bi kredit hitreje izkoristili. Jugoslavija pa seveda ta trenutek potrebuje ta denar.«

DL — Torej ni mogoče pritriniti mnenju nekaterih naših gospodarstvenikov, da so Italijani kot poslovni partnerji naporni?

GORENC: »Jaz ne bi rekel tega. Imajo svoj stil poslovnih odnosov, ki so precej zahtevni, ampak ko te enkrat sprejmejo, se da z njimi dobro delati. Mi delamo samo z resnimi firmami in nam je v čast, da imamo tako dobre poslovne partnerje. Ti pa se seveda obnašajo tako kot vsa poslovna Evropa: zahtevajo izpolnjevanje pogodbenih obveznosti, zahtevajo kakovost, določen rok dobave. Glede na naše domače jugoslovanske razvade je prvo soočenje s takim načinom poslovanja težko. In zame je prilagajanje Evropi predvsem

MARJAN TUMA

Končal je gimnazijo in nikoli si ni mislil, da bo kdaj delal v proizvodnji. Pa je nanoslo tako, da ni šel v vojaško šolo, ampak kar na delo v tovarno. Pa še kako vesel je bil zaposlitve, kajti leta 1956 ni bilo na pretek delovnih mest. »A še takrat sem dobil delo tudi zaradi tega, ker so v tovarni cenili dobre sportnike,« se pohvali Marjan in dodaja, da je bil to edini privilegij v celi delovni dobi. Najprej je delal kot laborant, potem je bil mojster belilnice v celulozi, izmenovodja v obratu celuloze, v novi tovarni, ki so jo zgradili leta 1976, pa je postal vodja priprave kemikalij. »Ko smo bili mladi, smo bili drugačni kot sedaj. Nismo gledali toliko na dinar, prvo nam je bilo delo. Zdaj pa je obratno. Bili smo ponosni na našo tovarno, živeli smo z njo tako rekoč noč in dan.« Marjana motijo politične prekucije v Jugoslaviji, zato si želi, da bi se razmere čimprej uredile. Sicer

pa vidi prihodnost v tem, da se tovarna še bolj kot doslej vključuje v Evropo. »Samo tako bomo lahko vsi skupaj imeli pred sabo še perspektive. Če tega ne bo, potem ne vem, kaj bo z nami.« V teh letih si je zgradil hišo, ima vinograd in zidanico, danes pa pravi, da je ne bi gradil, če bi bila možnost vlaganja v delnice. »Tudi če se bo šele sedaj pojavila možnost kupovanja delnic, bi se takoj odločil za to. In vložil bi v našo tovarno.« Na vprašanje, kaj bi naredil, če bi bil en dan direktor, odgovori: »Povečal bi disciplino, pa ne zaradi discipline same, ampak da bi več in bolje naredili. Da bi porabili manj surovin, denarja.«

ZOFKA ARH

Že njen oče je delal v tovarni, zato si je želela, da bi tu zaposlitev dobil tudi njen sin, pa ji ni uspelo. »Ah, časi so sedaj ravno taki kot tedaj, ko smo mi začeli delati. Toda mi smo videli perspektivo pred sabo, ti mladi

pa je ne vidijo,« pravi Zofka in z otožnostjo pomisli na sina. Toda, kdo ve, morda se bo nekoč razrešil tudi ta problem. Tudi Zofki je padel kamen s srca, ko je dobila službo v tovarni, kjer je že 33 let. Spominja se tistega vročičnega vrveža, ko je v tovarno prispel PS — 1, kako so cele noči tipkali v sindikalni dvorani, da bi ja vse steklo po planu. Danes je ta stroj utrujen, malce utrjena pa je tudi Zofka. Ampak ne zaradi dela, prej bi lahko rekli, da zaradi skrbi, kako še bo. Sicer pa je vedno našla čas, da se je ukvarjala s športom. »V tej tovarni so vedno veliko dali na šport. Jaz sem plavala, delovala v našem plavalnem klubu, ki ga ne bi bilo, če ne bi bilo tovarne, igrala odbojko, zdaj pa sem pristala pri kegljanju, kjer sem sodelovala tudi na državnem prvenstvu.« Vitalna kot je, si prav nič ne želi iti v pokoj, saj je prepričana, da bi lahko še kar nekaj časa opravljala svoje delo pri vodenju faktur v nabavi lesa. »Nič ne bi imela proti, če bi tudi meni podaljšali delovno dobo. Lepo je delati v kolektivu, kjer se vsi dobro razumemo med sabo.«

STANKA MOLAN

Pred 33 leti je Stanka začela delati v tovarni kot sortirka, potem je bila prenašalka papirja, v prostem času pa je tudi prihajala v tovarno, da bi pomagala čistiti kotle. Če bi seštel vse ure, ki jih je prebila v tovarni, bi lahko imela tudi več delovne dobe. Ko pogleda danes nazaj v tisti čas, pravi ji ni žal niti za eno minuto. »Bila sem hčerka navadnega delavca in tedaj nisem

mogla hoditi v šolo. Toda v tovarni sem počasi napredovala, tako da sedaj delam v komerciali.

Vsa ta leta so izredno hitro minila tudi zaradi tega, ker sem se v tovarni vedno dobro počutila. Čeprav lahko rečem, da je bilo tedaj vzdušje v njej malo bolj pristno. Bilo nas je pač manj, bili smo mladi in skromni, danes pa nas je zajel tempo sodobnega življenja,« pravi Stanka in dodaja, da je 50-letnica tovarne tudi zanjo neka prelomnica. Tudi sama bo namreč srečala Abrahama in to pove naravnost in odkrito, ker se ji zdi nesmiselno skrivati leta. Pa bi jih lahko! »Zdaj si že

lim samo še, da bi bila zdrava, pa da bi čim kasneje šla v penzijo, kajti vidim, da upokojencem sedaj kar trda prede. »Tudi sama se kaj posebej ne pohvali s plačo, a o tem z mozem, ki je tudi zaposlen v tovarni, nikoli ne govorita. Oba še nista pozabila časov, ko je bilo ravno tako težko dobiti službo kot sedaj, pa ju je tovarna sprejela. In to se ne pozabi kar tako.

MARIJA MEDVEŠEK

»Ne, odhoda v pokoj se pa res ne veselim, kajti vedno sem rada delala v tej tovarni,« pripo-

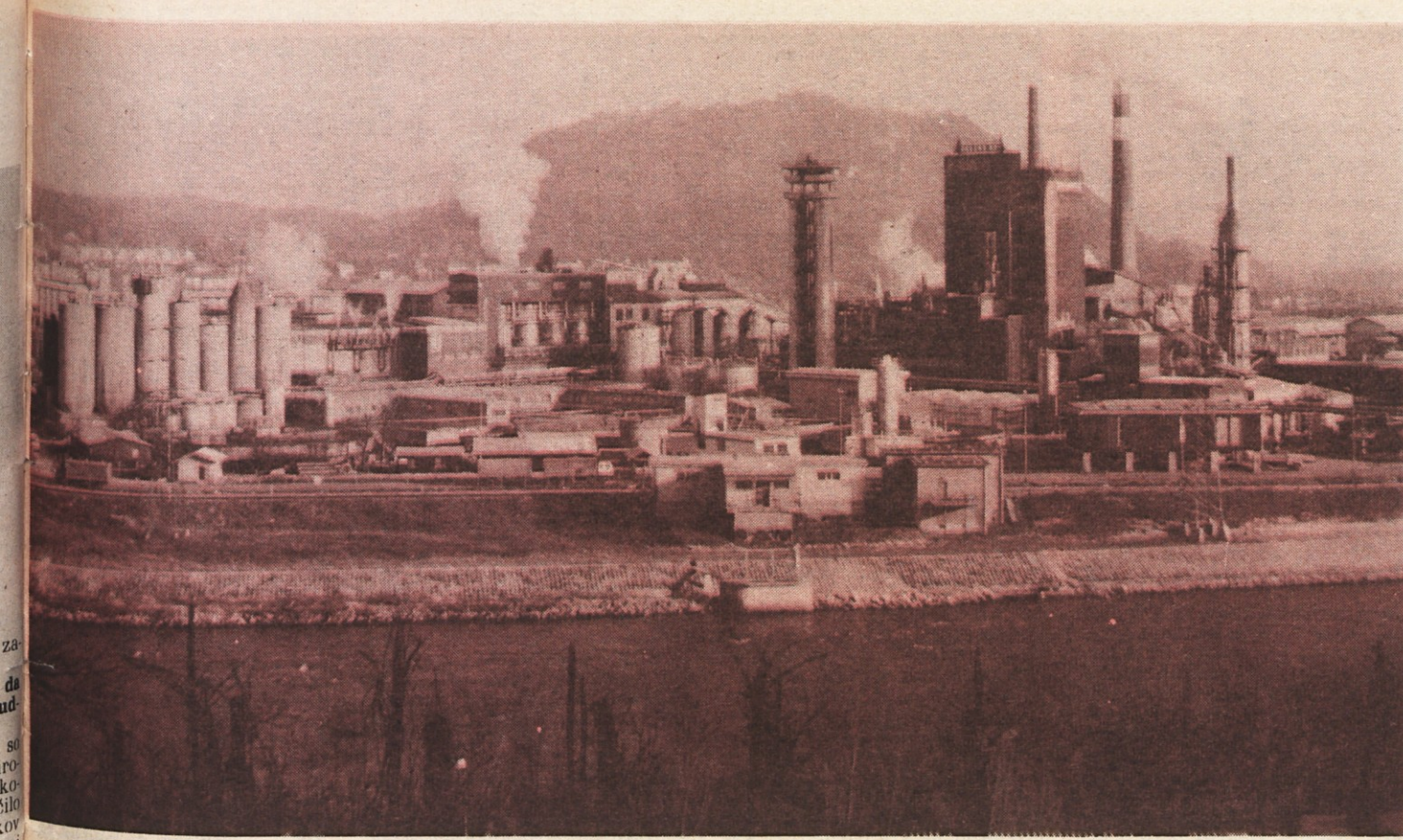

veduje široko nasmejana Marija, ki ji nikakor ne bi prisodili, da je tu zaposlena že od 2. novembra 1948. Kdo ve, zakaj se ji je vtisnil ta datum tako v spomin, pa se že čez sekundo ali dve razkrije, da je Marija prišla iz Francije kot hči slovenskih izseljencev iz Brestanice. »Tedi nisem znala ne pisati ne brati po slovensko, in ko sem dobila službo v tovarni papirja, sem mislila, da bom snažila. No, pa so našli nekakšno delo v laboratoriju, potem sem delala pri obračunu osebnih dohodkov, zdaj pa sem že dolga leta knjigovodja v delavnicah strojnega vzdrževanja.«

Hudomušno do da, da prav rada dela med moškimi in da jih bo po novem letu, ko bo končno šla v penzijo, zagotovo pogrešala. Kakšnega posebnega dogodka iz preteklih let se Marija ne spominja. Vendar ji na začetku ni bilo posebno lepo. Ni bilo hrane ne elektrike, zdaj pa ji nič ne »fali«, kot reče. »O včasih smo še bolj delali, kot delamo sedaj. Nihče ni štel ur, čeprav nismo dobili plačanih in v tovarni ni bilo tople malice.«

Ko bo v pokoju, se bo še bolj kot doslej ukvarjala z gobeletni, spletenjem in v vrto. Včasih pa bo še rada smuknila skozi tovarniška vrata, kjer je preživela toliko let, a ji je vse skupaj minilo kot en sam trenutek.

tri leta vrnejo obogateni z znanjem. Ko se bomo integrirali v Evropo, bo tega pretoka še več. »

DL — Žal tega pretoka ni več v Jugoslaviji...

GORENC: »Dokler so naše razmere zastrupljene z nacionalizmi, je tak prehod zelo težak. Osebnostno mislim, da bomo dve tretjini jugoslovanskih problemov rešili, če bomo rešili vprašanje ekonomije. Ta je edini čvrsti povezovalnik. Skupni interes na ekonomskem področju lahko pripelje do spoštovanja drugih delavcev in njihovega dela ter njihovega človeškega dostojanstva. Tedaj gredo v ozadje stvari, ki so sedaj v ospredju. Ta hip nista niti partijski niti parlamentarni povezovalni dejavniki, ampak je to gospodarstvo. Zato bi apeliral na to, da vsaj gospodarstva ne bi več zastrupljali s politiko in politikantstvom.«

DL — Torej ste gospodarstveniki najbolj trezni del te družbe?

GORENC: »Moramo biti. Vsakega 25. meseca moramo računati, da 3.000 članov kolektiva čaka na plačo, vsak mesec moramo poravnati svoje obveznosti. Naš edini kriterij uspešnosti je trg, ta pa je jugoslovanski in evropski. Nam so se zdele prav smešne akcije nekaterih delovnih organizacij, ki so hotele gospodarstvu primešati še politiko. Tega v svetu ne delajo.«

najemati nove kredite, ker imamo na celotno vrednost podjetja sorazmerno majhna posojila. Naša vrednost je 250 milijonov dolarjev, uspešna podjetja na zahodu pa se zadolžijo tudi za 40 odst. svoje vrednosti. Seveda se ne bomo tako zadolževali, hočemo pa reči, da imamo še dosti manevrskega prostora. Bistveno pa je, da so naši programi profitabilni. Zato bomo šli v mednarodne kredite, ki smo jih nekaj že najeli, nekaj jih še bomo, šli pa bomo tudi v sovlaganje. O tem pa moram še posebej spregovoriti. Pri nas v Jugoslaviji straši miselnost, da nam s sovlaganjem preti razprodaja Jugoslavije. To nam očitajo prav tisti, ki so na veliko jemali kredite v prejšnjem obdobju in jih zapravljali za nepotrebne zadeve. Tisto je bilo zapravljanje družbene imovine. Pametno zadolževanje pa ni nobeno zapravljanje, ampak je edini način, da pridemo iz te godlie. Kapital se mora v tržni ekonomiji seliti, kjer je največ možnosti, da bo ustvaril novo vrednost. Škoda je misliti, da bo to malo kapitala, ki ga imamo, ostalo doma. V Evropi se orjaška podjetja s kapitalnimi vlaganji združujejo, modernizirajo. In če tega ne bomo tudi mi naredili, potem ne bomo videli ne Evrope 92 ne Evrope 2000. Imeli bomo tuj kapital, sovlaganje, skrbeli bomo, da bomo od tega imeli čimveč!«

učenje njihovih poslovnih navad, kjer ne igra vloge nobena višja sila, kot je v navadi pri nas. Pravzaprav pa se sedaj učimo tistega, kar smo nekoč že znali. Tudi mi smo imeli dobre poslovne navade, pa smo jih opustili v dogovorni ekonomiji. Danes mlajši kolegi komaj še kaj vedo o tako imenovanih zakonih, o nenapisanih pravilih, ki pa veljajo ravno tako kot pogodbeno določila. S samoupravnimi sporazumi smo vse to degradirali in uvedli način, po katerem se ti nič ne zgodi, če ne plačaš robe v pravem času, ipd. Tega pa tuji trg ne pozna.«

bolje, bolj bi se ogreval za »razpoložljivo delovno silo«, kar zveni bolj humano. Ti presežki pa so rezultat dosedanje zaposlovalne politike v dogovorni ekonomiji in so približno enaki v vsej Jugoslaviji. Vendar pri nas nismo tako ekstenzivno zaposlovali, zato so naši presežki manjši. Kljub temu se tega problema lotevamo z vso odgovornostjo, ker smo mnenja, da ljudi ni mogoče kratko malo vreči na cesto. Vendar moramo najprej ugotoviti resnične potrebe po delavcih v različnih fazah proizvodnega procesa. Ugotoviti moramo, koliko ljudi je preveč. Dejstvo je, da bo modernizacija kapitalno intenzivne proizvodnje celuloze in papirja zagotovo razkrila, koliko delavcev je preveč. Zato pa bomo del teh delavcev zaposlili v tovarnah finalnih proizvodov; v tovarni embalaže na Senovem, v tovarni papirne konfekcije v Krškem, v Titovem Drvarju itd. Tam bomo te ljudi lahko produktivno zaposlovali. Vprašanje zadeva tudi strokovne delavce. V Krškem proizvodnje ne bomo povečevali, ker smo surovinsko, ekološko in logistično omejeni. Torej bomo šli v višjo kakovost in ta zahteva tudi več pameti. A ne gre samo za to. Imamo ambicije, da bi prodajali naše znanje. Sedaj smo sposobni prevzeti gradnjo take tovarne, jo spraviti v zagon. Tu vidimo možnost produktivne zaposlitve obstoječega strokovnega kadra in vseh tistih mladih ljudi, ki so še na šolah in univerzah. Šele tu pa lahko začnem govoriti o tistem, kar ste vi načeli v vprašanju. V načrtu imamo nekaj zelo aktivnih dejavnosti, kjer bo mogoče s kapitalno manj intenzivnimi vlaganji tudi zaposliti nekaj ljudi. Vendar se bomo lotili samo takih podjetij, ki bodo prinašala denar, dobiček. Seveda bo ostalo še nekaj ljudi, ki jih ne bomo mogli zaposliti znotraj našega sistema, a tudi nanje ne bomo pozabili. V mislih imam

možnost, da tovarna pomaga tistim, ki bi hoteli odpreti obrtno delavnico, intenzivneje obdelovati zemljo. Iščejo vse mogoče načine in poti, da bi ljudem v tovarni in izven nje odprli nove možnosti. Tega se lotevamo v času, ko ekonomsko dobro stojimo, ko so še možnosti za humano razreševanje vprašanja presežkov delovne sile. Slabo ravna podjetja, ki se tega lotevajo, ko že zabredejo v izgube in druge težave.«

težko dobiti strokovnjake, zato jih pet pošljemo na univerzo, če hočemo dva dobiti nazaj. Torej štipendiramo več ljudi, kot jih potrebujemo.«

DL — To pa je tudi oblika pomoči regiji.

DL — Sestavni del projekta Videm 92 pa je seveda tudi ustrezna kadrovska politika. Znano je, da po zelo ostrih kriterijih izbirate štipendiste, kar je seveda tudi po meri vaše evropske usmeritve.

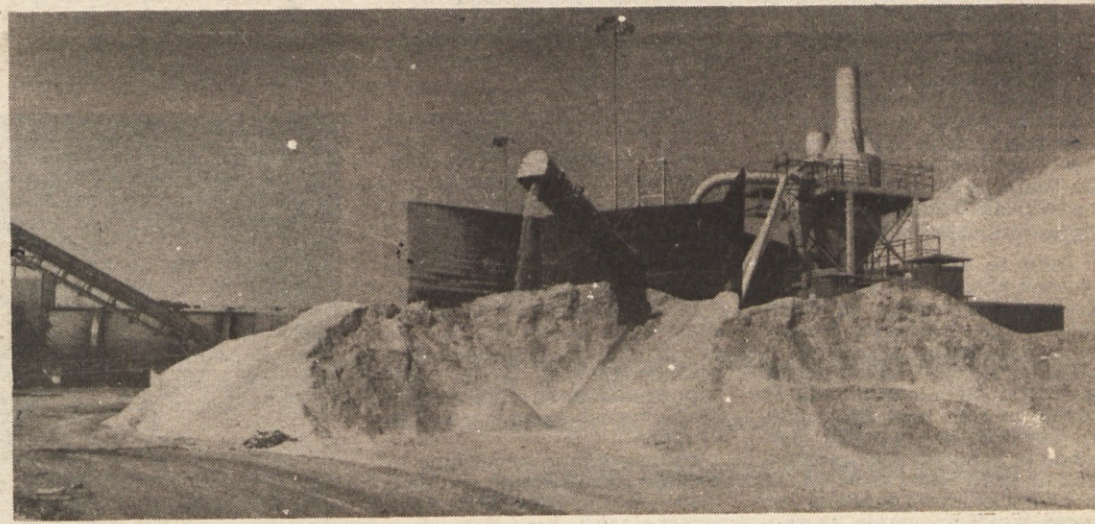
GORENC: »Ta ugotovitev je točna, vendar lahko rečem, da imamo že sedaj zadovoljivo kadrovskega zasledbo, ki je rezultat prejšnje dolgoročne politike. Toda strokovnjakov za preobrazbo, kakršne se lotevamo, je še vedno premalo. Pri nas imamo zato zelo razvejen sistem dodatnega izobraževanja na različnih seminarjih, ob delu, veliko ljudi si pridobiva dodatno jezikovno znanje, delavce pa pošiljamo tudi na dodatno strokovno izobraževanje v referenčne evropske tovarne. Za vsak projekt, ki ga delamo, naredimo plan izobraževanja kadrov, da ga bodo potem tehnološko in komercialno obvladali, ko bo zrel za obratovanje. Ko bo šel v obratovanje papirni stroj št. 1, bomo imeli točno določeno število papirničarjev, ki bodo znali ravnanje s strojem, komercialistov, ki bodo znali prodajati ta papir, marketinških strokovnjakov, vzdrževalcev itd. Drugi del pa je štipendiranje. Imamo preko 100 ljudi na raznih fakultetah. Selekcija je že pri podeljevanju štipendij, osnovno merilo pa je rezultat študija. Druga selekcija je ob koncu pripraviške dobe. Izhajamo iz logike, da je Krško periferija in je sem

DL — Se bodo slovenska podjetja lažje prilagodila temu načinu?

GORENC: »Prilagodila se bodo tista podjetja, ki z Evropo delajo. Tržnega gospodarstva se ne moreš naučiti iz knjige, prav tako kot se ne moreš naučiti voziti bicikla iz priročnika, v tržno gospodarstvo je treba iti, treba je vložiti veliko znoja in truda. Ne vidim objektivnih razlogov, zakaj se ne bi mogli hitreje vključiti v tako gospodarstvo, v tak način poslovanja. Imamo znanje, imamo delovne navade, stvar sistema pa je, ali stimulira dobro delo. Zame je dovolj teh temeljnih dokazov za slabost sistema v tem, da naši poslovneži, znanstveniki, delavci in drugi lahko dobro delajo v tujini. Torej bo treba spremeniti sistem. In to čimprej!«

DL — Sami ste večkrat dejali, da imate tudi v vašem podjetju tehnološke presežke delovne sile. Tudi zato naj bi se usmerili še v gostinstvo in turizem, kjer naj bi zaposlili vaše delavce. Za te namene naj bi zgradili golf igrišče v Kostanjevici, smučišče na Planini na Gorjancih itd.

GORENC: »Mi imamo presežke delovne sile, če hočemo doseči evropsko produktivnost. (Mimogrede naj povem, da mi ta beseda »presežek« ne zveni naj-

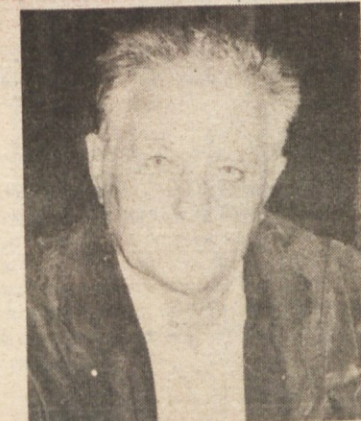
DARINKA ŠONC

Tisto leto, ko je Darinka Šonc končala srednje kemijsko šolo v Ljubljani, so v tovarni postavili nov papirni stroj PS — 4 in posebej zanj opremili velik in sodoben laboratorij. Ker je takrat primanjkovalo strokovnjakov kemijske stroke, so prišli po Darinko kar na dom. »Tako je padla v vodo moja zaposlitev v Inštitutu Boris Kidrič v Ljubljani, pa morda tudi kasnejši študij na fakulteti. V začetku mi je bilo sicer malo žal, toda kasneje sem ob delu pozabila na načrte in se zagrizla v delo. Reči moram, da sem vedno uživala v delu in še posebej tedaj, ker sem čutila, da ustvarjam nekaj velikega,« pravi Darinka. Do pokoja ima Darinka še 4 leta in tudi sama ne čaka z veseljem tega odhoda, saj jo je 31 let dela v tovarni tesno povežalo s sodelavci, med katerimi je sedaj najstarejša. Vendar ima Darinka zelo dobro mnenje o mlajših ljudeh, saj so ravno tako pridni in zainteresirani za razvoj to-

varne. »Morda se motim, ampak zdi se mi, da je bil včasih razvoj tovarne hitrejši. Tudi sedaj si želim, da bi tovarna še napredovala, da bi se v resnici povežala z Evropo. Le tako bomo ustvarili nove perspektive tudi za naše otroke,« pravi Darinka. In kaj jo je še vezalo tako močno na tovarno, da ni nikoli pomislila na drugo zaposlitev? »Bili smo si in smo še prijatelji, pa tudi priljubljeni za družbeno in športno življenje ni manjkalo.«

IVAN KRZNARIČ

Ivan Krznarič, 64-letni elektrinar, je našel svoj novi dom v Krškem, poleg dekleta, ki mu je postala žena, je pri tej njegovi življenjski odločitvi odigrala pomembno vlogo prav Tovarna Videm. Krznarič je namreč doma iz krševite Like, od koder ga je vojaški poklic vodil po številnih krajih Jugoslavije, dokler se ni lepega pomladnega dne leta 1954 njegovo poklicno vdranje končalo v Krškem in v delavnici Merjenje in regulacija.

»Ko sem prišel v delavnico, sem bil praktično njen edini delavec,« se spominja Ivan Krznarič. »Čez nekaj mesecev se nas je že nabralo nekaj več, dobili pa smo tudi strokovnjaka za vodjo. Tudi danes nas v delavnici ni prav veliko, okrog trideset. Toda kljub razmeroma majhnemu povečanju števila zaposlenih je bil razvoj, ki sem mu bil priča v svoji dolgoletni delovni dobi, velik. Dela in naprav, s katerimi imamo opravka danes, skoraj ni mogoče primerjati s tistimi iz pionirskih let naše delavnice. Tako tehnika kot oprema so se silovito razvili, mi pa smo šli, lahko rečem, za njo z velikimi koraki.«

Po 35 letih dela v Tovarni Videm je Ivan Krznarič zadovoljen s tem, kar sta on in ves kolektiv dosegla. Prihodnost pa deli z njim tudi njegov sin, ki mu Tovarna Videm prav tako reče vsakdanji kos kruha.

MARJAN PETERKOVIČ

Marjan Peterkovič, 57-letni strojni ključavničar, doma iz Brežic, dela kot vzdrževalec v obratu Papirni stroji. Vse od leta 1948, ko je prvič prestopil tovarniški prag in se začel učiti kot vajenec, je njegov delovni življenjski zapis povezan samo s Tovarno Videm. Zato res lahko reče, da je rasel s tovarno.

»Začel sem delati v majhnem kolektivu, danes pa je to mogočna in moderna tovarna. Da bo res nekaj iz nje, smo delavci začeli leta 1954, ko smo šli v širitev proizvodnje. Dobili smo nove stroje, z njimi pa so prišle nove zahteve. Učili smo se in rasli, kot je rasla naša tovarna.

LEOPOLD ŽVEGLIČ

Leopold Žveglič, skladiščnik v skladišču pogonskega materiala, doma iz Krškega, bo prihodnji mesec praznoval zaokrožen življenjski jubilej. Dopolnil bo 60 let. In ob tej priložnosti se bo gotovo spomnil svojih tovarišev in življenjskih sopotnikov, ob njih pa tudi tistega sopotnika, s katerim je prebil velik del svoje življenja — Tovarne Videm. Po novem letu bo s tovarno drugoval še 20 mesecev, potem pa se bo upokojil.

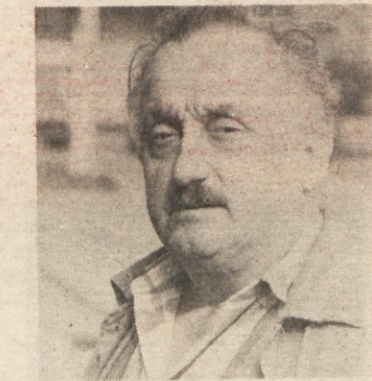
V tovarni dela že od leta 1955, torej je z njo povezan od njenih prerojavalnih dni, ko se je proizvodnja začela širiti.

»Delovne razmere so bile ti-

stokrat precej težje, kot so danes,« se spominja Leopold Žveglič. »Večino dela smo opravili ročno. Jaz sem delal na plovnem kanalu, kjer je bila še posebej moteča para. Potem sem zaradi boleznij zamenjal nekaj delovnih mest. Danes je večina dela mehanizirana in razmere so se bistveno izboljšale. Mislim pa, da če že zdaj zaposlenim ni treba več tako trdo fizično delati, kot smo nekdaj mi, starejši delavci, da pa ostajajo dolžnost in odgovornosti enake. Če bo vsakdo delal po svojih najboljših močeh, bo njemu in vsemu našemu kolektivu najboljše šlo. Naši tovarni zato ob njenem 50. rojstnem dnevu želimo, da bi še naprej dobro vozila in shajala!«

ALOJZ STARC

Alojza Starca najdemo med tistimi ljudmi, ki so nekako zapisani papirničarstvu. »Kot papirničar nimam izbire, da bi delal kje drugje. Toda v tem poklicu sem našel zadovoljstvo. Iz proizvodnje gredo na trg izdelki, s katerimi se ljudje srečujejo dejansko na vsakem koraku, pa zanimivo, da papirja in vsega tega dela, ki je povezano z njim, nima sploh ne opazijo. Del papirničarja je neopazno za razliko od dela arhitektov, gradbenikov. Ti si gradijo spomenike. Da se bomo prav razumeli: sam nisem nikoli pogrešal slave, kajti človek je lahko tudi brez nje

1939

1989

NAGRADA V SEVNICO

Žreb je izmed reševalcev 35. nagradne križanke izbral BOSTJANA STOJSA iz Sevnice. Za nagrado mu je čodelil roman Bel Kaufmanove Ljubezen, ki so jo poznavalci literature označili kot potopis po ženski duši. Nagradniki čestitamo in ji želimo prijetno branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 9. oktobra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 37.

REŠITEV 35. KRIŽANKE

Pravila rešitev 35. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: KSI, GOSLI, BLED, IRTIS, ELEA, ARAK, SP, ARANŽMA, VESLANJE, ETAN, TEKST, SPEV, VOSI, TR, TENORIST, POR, ANO, ENTERITIS, NATRIJ, POLONA, TAKSA, APARAT.

MISLI

Zgodovina je zavest o preteklosti, toda kot del sodobnosti nosi in ima v sebi tudi tisti tretji časovi segment: prihodnost.

D. BARJAKTAREVIČ

Optimisti so ljudje, ki niso zadosti informirani, medtem ko so pesimisti bolje informirani optimisti.

L. ADAMOVIČ

Misliti drugače še ni antisocialistično vedenje.

C. ZLOBEC

Sleherna oblika terorizma nujno pelje v moralno razkrajanje, v duhovno popačenje.

A. MICHNIK

Brez slabosti

Slabost na potovanju ni nepremagljiva — Zapestnica

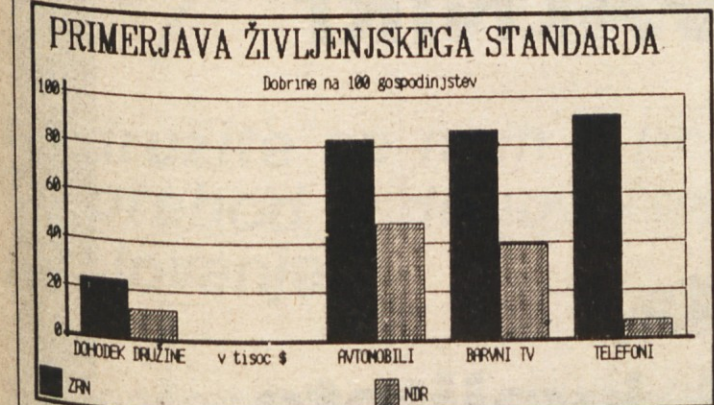
Ljudje radi potujejo, o čemer nas nedvomno najbolj zgovorno prepriča vsakoletno turistično preseljevanje narodov. Toda vsakomur potovanje ni prijetno, kajti nekateri ljudje težko prenašajo vožnjo z avtobusom, ladjo, letalom ali katerim drugim prevoznim sredstvom. V tolažbo jim je sicer lahko dejstvo, da so imeli takšne slabosti tudi slavniki moške, kot so: admiral Nelson, Lawrence Arabski, Julij Cezar, pomaga pa jim to prav nič, kot jim nič ali le malo pomagajo najrazličnejši pripravki farmacevtske industrije. Pravih zdravil zoper slabosti pri vožnji ni.

Pravzaprav moramo napisati: ni bilo. Kajti jadrlec Harry Jones je s pomočjo starodavne kitajske zavrtilne vede in lastne domiselnosti razrešil ta mali, a za nekatere posameznike pomemben problem.

Izdelal je plastičen zapestni pas z vstavljenim gumbom, ki pritiska na določeno točko v zapestju. Tej točki stari poznavalci akupresure (zdravljenje s pritiskanjem natančno določenih mest na telesu) pravijo nei-kuan, s pritiskom nanjo pa pomorijo občutek slabosti in siljenje na bruhanje.

Napravico, ki je po svoji zamisli in izvedbi zares enostavna, so preskusili prostovoljci, ki so jih prepustili najbolj divjem zibanju ladje. In obnesla se je. Zdaj je šla bliskovito po svetovnih trgovinah in naprodaj je že v 55 državah.

svet v številkah

ČLOVEŠKA REKA Z VZHODA NA ZAHOD — Iz Vzhodne Nemčije se dan za dnem vali prava človeška reka beguncev, ki si iščejo debelejši in boljši kos kruha v Zahodni Nemčiji. Če drugega ne, je ta žalostna povorka ljudi, ki na vseh mogočih vozilih, peš, s pomočjo avtobusov Rdečega križa in drugih podobnih organizacij beži iz domovine, prav prepričljiv dokaz, da po trdem konitu ukrojen socializem ni za vsakogar. Graf tega tedna pa kaže še eno plat begunske reke s primerjavo življenjskega standarda v obeh državah.

NAGRADNA KRIŽANKA											
DL	SONDA	INDIJSKA PLEMENA V BOLIVIJ	OMIKA	VELIKA NEM. IND. DRUŽBA	SESTAVIL. J. UDRI	VRSTA AMIRKOSLIN (SEST. BELJAKOVIN)	MANU. POGOSTO M. IME	BOLEZEN ZARADI POMANJKANJA VITAMINOV	PRASKA		
	PODSTREŠNA IZBICA				ŠESTI ŽIDOVSKI MESEEC						
	NAZIV FRANC. KRALJEV. KEM. SIMBOL ZA KISIK				IZMEČEK OGNJENKA						
	ZA POLTON ZVŠANJA MOORO BARVILLO			ŽENSKO IME NALEPKA							
DL	VRSTA ZRAPE	ŽIVAL IZ DRUŽINE PREŽIV. KOVALSKIH KOPITARJEV	FR. SUKAR IMPRESIONIST GL. M. EGIPTA		VELEBRAGOV. NICA	OVIRATNA RUTA					
KRVOLČEN ZOBATI KIT				TOLMUN VROČINSKI VRLINEC		AFR. VELETOK DESKA					
AVSTRAL. MEDVED				STARA PRE. STOLNICA BABILONJE ST. GR. PEVEC			KEM. SIMBOL ZA NIKELJ BERSA				
PROPAGAND. NA IGRA				HRIBOVJE V BEČUJI KEM. SIMBOL ZA NEODIM							
KATOLŠKA BOGOSLOVNA OBLAČILA						NEOTREBLJEN SVET					
MEDNARODNA BEGUNSKA ORGANIZACIJA			LEVI PRITOK PADA		OTOK V TIHO. MOR. ARHPELAGU TUAMOTU						

Smrtno ranjena modrina neba?

Propadanje ozonske plasti v ozračju naj bi zaustavili z mednarodnim sporazumom — Plašč, ki ščiti pred sevanjem, je raztrgan

Ta mesec teče že drugo leto od srečanja predstavnikov 31 držav v Montrealu, kjer so podpisali sporazum o zaščiti ozonske plasti v ozračju. Z montreal-skim sporazumom je svet naredil odločilen korak naprej v boju z eno od najhujših nevarnosti, ki preti življenju na Zemlji. Jugoslavije med podpisniki sporazuma sicer ni bilo, se pa zdaj menda le pripravljamo na podpis.

Sporazum predvideva, da bi prihodnje leto povsod najprej zamrznilo proizvodnja klorofluorogljikov, nato pa bi jo postopoma začeli zmanjševati in jo do leta 2000 zmanjšali na polovico. Izjeme veljajo le za nekatere revnejše države v razvoju, ki jim je ceneno zmanjšovanje s pomočjo CFC še vedno nujno potrebno in ne morejo preiti na sodobnejše tehnološke rešitve.

Čemu taka zaskrbljenost za ozon, ki kilometre visoko nad našimi glavami tvori ozonsko plast?

Pomen te plasti v stratosferi je za življenje na Zemlji enkraten: ščiti namreč živa bitja pred škodljivim ultra vijolič-

stim sevanjem, ker preprečuje, da bi prevelika količina škodljivih žarkov prodrla do površja. Znano je, da izpostavljenost ultra vijoličastemu sevanju sproži vrsto poškodb v živih organizmih. Pri ljudeh pride do nastanka kožnega raka, poškodb oči in do oslabeitev imunološkega sistema. Če bi na površje Zemlje stalno prodiralo močnejše ultra vijoličasto sevanje, bi se z vsemi oblikami življenja dogodile velike spremembe, za človeštvo skrajno usodne.

In prav pred takšno nevarnostjo smo se znašli. Ozonska plast je nevarno načeta in stanjšana. Na nekaterih mestih pa zavezajo v nji občasno tudi ogromne luknje.

Glavni krivec propadanja ozonske plasti so umetne snovi — klorofluorogljiki (CFC). Odkrili so jih že leta 1928. Snovi je industrija temeljito izrabila. Uporabljajo se za delovanje hladilnikov in klimatskih naprav, za delovanje pršil (sprejev), za proizvodnjo penaste gume in polistirenske embalaže ter v elektronski industriji za čiščenje

čipov.

Prvi glasovi o škodljivosti klorofluorogljikov so se pojavili šele v šestdesetih letih. Najprej so znanstveniki presenečeni ugotovili, da so CFC izredno obstojni in da se po zraku širijo daleč od mesta, kjer nastajajo. V naslednjih letih so odkrili, da so snovi obstojne do sto let in da prodrejo vse do stratosfere. Ni dolgo trajalo, da so strokovnjaki odkrili tudi njihovo uničujoče delovanje. Kemik Sherwood Rowland s Kalifornije univerze je med raziskovanjem učinkov CPC anekdotično dejal: »Delo odlično napreduje, vendar kaže, da bo svet uničen.«

V stratosferi pride pod vplivom močnejšega ultra vijoličastega sevanja do razpada klorofluorogljikovih molekul. Iz njih se sprostijo klorov atom, ki uničuje ozonske molekule. En atom klora uniči 100.000 molekul ozona.

Leta 1974 se je torej v znanstvenih krogih že vedelo, kako je s klorofluorogljiki. Toda uporaba v industriji je bila že ogromna. V ZDA je letna proizvodnja CFC znašala 380 milijonov kilogramov. Zato je razumljivo, da so glasove zaskrbljenih raziskovalcev preslišali. Proizvodnja je tekla naprej in se še povečevala, prav tako uporaba, kljub temu da so nekatere države že čez nekaj let prepovedale uporabo CFC v aerosolnih pršilih.

Leta 1985 je delno utišana teorija o razdiralnem učinku klorofluorogljikov postala znova aktualna. V javnost so prišli vznemirljivi podatki. Raziskovalci britanskega antarktičnega zavoda so s pomočjo satelitskih posnetkov odkrili, da se ozonska plast nad južnim zemeljskim polom vse do leta 1977 naprej septembra in oktobra (antarktično polletje) zmanjša za 40%. Še več, stanjšana plast ali ozonska luknja se iz leta v leto povečuje.

Podatki so osupnili strokovnjake, ki proučujejo atmosferske pojave. Že naslednje leto je skupina raziskovalcev na Antarktiki opravila temeljite analize in ugotovili so, da je ozonska luknja posledica izginjanja ozona iz stratosfere. Ugotovili so tudi krivca — CFC. Predlani in lani so s posebnimi raziskovalnimi letali opravili nove meritve, na osnovi katerih so izdelali še natančnejšo sliko propadanja ozonske plasti. Ugotovili so tudi, da manjše ozonske luknje nastajajo tudi na severni polobli. Ozonska plast je nad najgostejše naseljenim pasom Zemlje, to je nad ozemljem Kanade, ZDA, Evrope, Sovjetske zveze, Kitajske in Japonske, stanjšana za 2 do 3 odstotke.

V razvitih državah so se na ta odkritja odzvali. Letos so v nekaj državah šli v prave mobilizacijske akcije. Obveščali so ljudi o nevarnostih stanjšane ozonske plasti, jim svetovali, naj se ogibljejo predolgemu sončenju, naj se otroci ne igrajo zunaj v opoldanskih urah, ure telovadbe v šolah so ponekod prestavili na jutranje. Pri nas se je o vsem tem kar molčalo. (Dolenjski list je o propadanju ozonske plasti in nevarnostih večkrat pisal!)

Ker so klorofluorogljiki obstojni še desetletja, to pomeni, da se bo propadanje ozona v stratosferi še nadaljevalo. Tudi če bi ta hip nehali proizvajati in uporabljati CFC, bi se ozonski plašč tanjšal še nekaj desetletij.

Bolj črnogledi komentator bi torej dejal, da je montreal-ski sporazum prišel prepozno.

Specializirano podjetje za industrijsko opremo
TOZD IKON
KOSTANJEVICA NA KRKI
Krška cesta 6

objavlja

LICITACIJO

za prodajo:

- OSEBNI AVTO LADA 1300, leto izdelave 1985, v voznem stanju
začetna cena 55.000.000 din
- KROŽNA ŽAGA KZ2 GOSTOL, leto izdelave 1980
začetna cena 15.000.000 din
- VRTALNI STROJ SARLAH, leto izdelave 1966
začetna cena 6.000.000 din
- HIDRAVLIČNA VERTIKALNA PLATFORMA MARIJA BISTRICA, tip VHP 6.5. leto izdelave 1982, začetna cena 25.000.000 din

Licitacija bo v prostorih SOP IKON, Kostanjevica na Krki, Krška cesta 6, v torek, 3. 10. 1989, ob 14. uri.

Ogled navedenih osnovnih sredstev je možen uro pred pričetkom licitacije.

Licitacija bo potekala po sistemu »videno — kupljeno«. Interesenti morajo položiti 10-odst. varščine začetne cene, na doseženo izključno ceno plača kupec še prometni davek. Kupljena osnovna sredstva je potrebno prevzeti najkasneje v sedmih dneh.

543/39

SOP Krško, specializirano podjetje za industrijsko opremo
TOZD STORITVE,
Krško, Žadovinek 38

KOMISIJA ZA ODPRODAJO OSNOVNIH SREDSTEV objavlja po sklepu delavskega sveta

JAVNO LICITACIJO OSNOVNIH SREDSTEV:

LADA KARAVAN 1200, letnik 1982 20.000.000 din
LADA KARAVAN 1200, letnik 1984 40.000.000 din
Vozili sta v voznem stanju.

Licitacija bo v ponedeljek, 2. oktobra 1989, ob 10. uri v prostorih TOZD STORITVE, Žadovinek 38.

V ceni ni vračunan prometni davek, ki ga kupec plača posebej. Ogled bo mogoč istega dne, interesenti plačajo 10-odst. polog od izključne cene. Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe. Plačilo in prevzem takojšen.

550/39

Srednja šola kovinarske in elektrotehnične usmeritve Krško
Hočevarjey trg 1
68270 KRŠKO

Srednja šola kovinarske in elektrotehnične usmeritve Krško

objavlja razpis za vpis za študij ob delu

- 1. v program OBRATNI STROJNI TEHNIK (TEHNOLOG)**
- 2. v program ELEKTROTEHNIKA (ELEKTROTEHNIK ENERGETIK)**

POGOJI ZA VPIS pod točko 1:

— uspešno končana poklicna šola kovinarske ali avtomehanična šola oziroma program za kovinarstvo in strojništvo — smer oblikovalec kovin, vzdrževalec vozil in strojev, preoblikovalec in spajalec kovin, finomehanik; najmanj eno leto delovnih izkušenj na področju del in nalog pri tistih poklicih, ki so navedeni kot značilni v smeri.

POGOJI ZA VPIS pod točko 2:

— uspešno končana poklicna šola elektro stroke — jaki tok oziroma program za elektrotehniko smer električar energetik; najmanj eno leto delovnih izkušenj na področjih del in nalog pri tistih poklicih, ki so navedeni kot značilni v smeri.

548/39

Zbor delegatov
Zadružne hranilno — kreditne službe
v Črnomlju, p.o.

razpisuje dela in naloge

individualnega poslovnodnega organa — vodje
Zadružne HKS v Črnomlju

Za opravljanje razpisanih del in nalog morajo kandidati poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visoko, višjo ali srednjo izobrazbo ustreznosti smeri in najmanj 2, 4 oz. nad 5 let izkušenj s področja dela oz. vodenja;
- da imajo organizacijske sposobnosti za vodenje in koordiniranje delovnega procesa.

Dela in naloge razpisujemo za polovico delovnega časa, za štiri-letno mandatno obdobje.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Zadružna hranilno — kreditna služba v Črnomlju, Kolodvorska 39, v osmih dneh po objavi razpisa. Prijavljene kandidate bomo o imenovanju obvestili v 30-ih dneh po preteku roka za prijavo.

546/39

TOKRAT RAZOČARALI — Nedeljsko srečanje 4. kola v SNL med Elanom in Medvodami je razočaralo kakih 300 gledalcev. No /omeščani so pokazali najslabšo igro doslej in le svojemu vratarju Rusu se imajo zahvaliti, da jim gostje niso odnesli obeh točk. Na posnetku je eden redkih napadov Elana pred vrati Medvod, ki pa se je končal brez uspeha. Novomeščani so navzlic remiju zdrknili mesto nižje na lestvici, sedaj so 9., v nedeljo pa jih čaka težko gostovanje pri vodilnem Teol Slovanu. (Foto: B. B.)

Padel tudi državni rekord

Dosegel ga je A. Šimunik iz Splita v metu kladiva za mlajše mladince — Uspel atletski miting

BREŽICE — Atletski klub Brežice je preteklo sredo pod pokroviteljstvom krškega Vidma že šestič po vrsti organiziral atletski miting, na katerem se je ob izteku sezone zbralo okrog 150 tekmovalcev iz desetih slovenskih ter dveh zagrebških in enega splitskega kluba.

Najbolj odmeven je bil gotovo nastop mlajšega mladince Andreja Šimunika iz Splita, ki je v metu kladiva z daljavo 62,82

metra dosegel nov državni rekord. Padla sta tudi dva rekorda brežiškega stadiona: Vladimir Kevo, član domačega atletskega kluba, je presegel dosednji rekord v metu krogle z daljavo 15,02 metra, Goran Grd iz zagrebškega Dinama pa je ob palici preskočil višino 462 cm.

Najboljša rezultata dneva sta dosegla Kristina Jazbinšek (Kladivar Celje) v metu kopja pri ženskah z rezultatom 53,70 m in Matjaž Fabjan (Novo mesto) v teku na 1500 metrov pri moških s časom 3:56,5. Dobro so se odrezali tudi člani Atletskega kluba Brežice, predvsem slovenski članski prvak v metu krogle Vladimir Kevo, republiški prvak v deseterboju Aljoša Rovnan, ki je tokrat dobre rezultate dosegel v skoku v daljavo in v skoku ob palici. Pohvaliti je treba še Zvonimirja Milata za zmago v teku na 200 metrov z ovirami, Vlada Kurajića za zmago v skoku v višino in Borisa Antolovića za rezultate v skoku v višino in v skoku ob palici.

BOŽIČ NAJBOLJŠI

NOVO MESTO — Kolesarji novomeškega KD Krka so minuli petek, soboto in nedeljo nastopili na etapni dirki na Poljskem, dolgi 350 kilometrov. V skupnem seštevku je bil najboljši Novomeščan Božič na 24. mestu, najboljši etapni rezultat pa je v nedeljo dosegel Sandi Papež s 7. mestom, medtem ko je bil svetovni prvak Halupczak le tri mesta pred njim. Ekipno je bila Krka deseta.

Dvojno dolenjsko vodstvo v SRL

Uspešen start dolenjskih ekip tako v moški kot v ženski republiški rokometni ligi — Pri ženskah vodita Itas in IMV Novo mesto

Če je že potrebno po dveh odigranih kolih prvenstva v moški in ženski republiški rokometni ligi zapisati kakšno oceno, potem velja vsekakor na prvem mestu omeniti izredno uspešen start dolenjskih ekip, še posebej v ženski ligi. Itas Kočevje in IMV Novo mesto sta s po dvema zmagama na vrhu lestvice, prepričljivo pa so prvenstvo začeli tudi igralci ribniškega Inlesa.

IUV USNJA—INLES RIKO 21:30 (8:12) — Ribniški rokometiši so potrdili odlično formo, ki so jo pokazali na turneji po Italiji. Zaigrali so duhovito, kombinatno, predvsem pa učinkovito in brez težav zabeležili visoko zmago. S takšno igro so tudi napovedali boj za sam vrh lestvice. Inles Riko: Lapajne, Šilc 1, Karpov 2, Marolt, S. Mihelič 3, Lesar 4, Tomšič 5, Mate 10, Fajdiga 4, A. Mihelič 1, Golež, Gelze.

ORMOŽ—KRŠKO 28:23 (14:9) — Krčani so tokrat prikazali slabo igro, saj bi bila zmaga gostiteljev lahko še izdatnejša. Krško: Kuhar, Bernardič 3, Simončič, Kozinc 1, B. Iskra 5, Bogovič 3, Keše 5, Žagar, M. Iskra, Glaser 5, Vogler 3, Brodnik.

LESTVICA: 1. Ajdovščina 3, 2. Inles Riko (tekma manj) 2 ... 8. Krško 2. V naslednjem kolu igra Inles doma s Termopolom, Krško pa z Usnarjem.

Ženske: ITAS-FUŽINAR 23:20 (11:8) — Čeprav so gostiteljice igrale brez sester Jerič, so dosegle drugo zaporedno zmago. Priložnost so dobile mlajše igralke in jo tudi povsem izkoristile, saj so vodile vse srečanje.

Pionirju in Reki turnir prijateljstva

Odbojarska nedelja v športni dvorani Marof

NOVO MESTO — Šest moških in enako število ženski ekip je v nedeljo v novomeški športni dvorani nastopilo na že 23. tradicionalnem odbojarskem turnirju prijateljstva. Presenečen ni bilo, slavili sta ekipi novomeškega Pionirja pri moških in Reke pri dekletih. Sicer pa pogledimo rezultate:

Ženske — 1. skupina: Reka—Agorest (Gorica) 2:0, Reka—Krim 2:0, Agorest—Krim 2:0; 2. skupina: Jugolinija—Bled 2:1, Bor—Bled 2:1, Bor—Jugolinija 2:0; finale: Reka—Bor 2:0 (6, 6).

Moški — 1. skupina: Reka—Granit 2:1, Reka—Olimpija (Gorica) 2:0, Granit—Olimpija 2:0; 2. skupina: Pionir—Opatija 2:0, Pionir—Val 2:0, Opatija—Val 2:1; finale: Pionir—Reka 2:0 (14, 11).

Itas Kočevje: Filipovič, Klarič 4, Klančar, Guštin 7, Vuk 3, Križman 2, Lindič, Dragičević 7, Kersnič, Štefanišin.

DRAVA—IMV NOVO MESTO 16:22 (9:10) — Po izenačenem prvem polčasu je prišla do besede večja izkušnost gostij, ki so do novih točk prišle s poprečno igro.

IMV Novo mesto: Butala, Hvala 1, Knafelj 3, Klobučar 1, Dergičar 3, Veselič 6, Rebolj, Simončič 3, Šmalc 5, Stosman, Pelko, Hočevnar, Opruc.

V NOvem MESTU ZA POKAL JUGOSLAVIJE

NOVO MESTO — 20., 21. in 22. oktobra, torej teden dni pred začetkom zvezne odbojarske lige, se ljubiteljem tega športa spet obetajo privlačne tekme. V torek je namreč OK Pionir dobil iz Beograda obvestilo, da je Novo mesto izbrano za organizatorja 3. polfinalne skupine za pokal Jugoslavije. Razen domačega moštva bodo v Novem mestu nastopili še Vardar iz Skopja, Strumica in Partizan iz Beograda, ki je favorit za osvojitve prvega mesta.

PO PRIČAKOVANJU NOVOMEŠČANI — V športni dvorani pod Marofom je bil v nedeljo tradicionalni odbojarski turnir prijateljstva, ki so ga v moški konkurenci dobili Novomeščani, v ženski pa Rečanke. Naš posnetek je utrinek iz srečanja med Rečani in Olimpijo (beli dresi), ki so ga zanesljivo odločili v svoj prid reški odbojkarji (Foto: B. B.)

ISKRA—KRIM preloženo. **LESTVICA:** 1. Itas Kočevje 4, 2. IMV Novo mesto 4 itd.

Pari prihodnjega kola: IMV Novo mesto — Iskra, Itas Kočevje je prost.

PLAVANJE ZA NASLOVE DŠI

DOLENJSKE TOPLICE — V tukajšnjem bazenu je bilo nadaljevanje plavalnih bojev v okviru letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine. Med ženskami je na 50 metrov prosto zmagala Vaupičeva pred Rolihovo (obe Krka), pri moških pa v enaki disciplini Uhl (Krka) pred Červom (UNZ). Na 50 m prsno je slavil Bencik (Novoles) pred Grandovcem (Pionir), v štafeti 4 krat 50 metrov pa Pionir pred UNZ in Krko. V skupnem seštevku je zmagala Krka pred Pionirjem in UNZ.

DANES TEKMUJEJO ATLETI

NOVO MESTO — V nadaljevanju delavskih športnih iger novomeške občine se bodo danes v Senterjeju pomerili atleti in atletinje, 30. septembra bodo na sporedu tekmovanja v košarki, 7. oktobra se bodo pomerile ekipe v malem nogometu, 10. oktobra bo prvenstvo v šahu, tri dni kasneje v namiznem tenisu, medtem ko bo tradicionalni športni dan s številnimi tekmovanji 18. novembra v športni dvorani.

Šport

Republiški rekord Žižka v metu kladiva

Uspeh dolenjskih atletov v Postojni

POSTOJNA — Minuli vikend je bilo v Postojni posamično mladinsko atletsko prvenstvo Slovenije, na katerem so mlajši mladinci in mladinke dosegli kar 16 republiških in državnih rekordov. Delež mladih dolenjskih atletov tudi tokrat ni bil zanemarljiv, med drugimi dosežki so zabeležili kar tri prva mesta.

Sicer pa pogledimo dosežke dolenjskih atletov. V teku na 3.000 metrov je bil Počič (Iskra Tenel) drugi s časom 9:09,08, medtem ko je v teku na 1.500 m z ovirami zmagal v času 4:33,31. V skoku s palico sta bila Brežičana Gregorič in Rovnan drugi in

• V Ljubljani pa je bilo konec minulega tedna kvalifikacijsko ekipno tekmovanje za vstop v B skupino moškega atletskega prvenstva SFRJ. Topličan Milan Šimonič je v dresu IBL Olimpija zmagal tako v skoku v daljino (664 cm) kot v troskoku (15,00 m), medtem ko je bil Brežičan Kevo, ki nastopa za isti klub, v metu krogle drugi s 14,95 m, v metu kladiva pa je zmagal z rezultatom 56,20 m.

tretji s preskočenimi 350 oziroma 340 cm. V metu krogle je bil Novomeščan Žižek tretji s 15,78 metra, v metu diska pa Hribarjeva (Iskra Tenel) druga s 30,68 metra. V skoku v višino je Zatežič presegel 194 cm, kar je bilo dovolj za tretje mesto, tretji je bil tudi Žižek (oba Iskra Tenel) v metu diska z 52,14, medtem ko je v metu kladiva zmagal z 59,80 in dosegel nov republiški rekord. V tej disciplini je bil Brežičan Grubič tretji z metom 45,58 m. Tretjo novomeško zmago v Postojni je v metu krogle priborila Hribarjeva z rezultatom 12,31 m.

VELIKA RAZPRODAJA

SALON POHIŠTVA novoles,

Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 38,
telefon 068/25-091

**JEDILNICE, MIZE, STOLI, SPALNICE,
KUHINGE, KUHINJSKI POMIVALNIKI
kolpa-ker**

**Popust 40% za gotovinska plačila;
dodatni popust 30% za izdelke II. kvalitete**

Kočevski praznik v znamenju mnogih pridobitev

Občinski praznik, ki ga bomo obeležili z vrsto prireditev in odprtjem nekaterih objektov in naprav, zgrajenih v preteklem letu, sovпада v dokaj razgibano obdobje pri nas, tako na političnem kot tudi gospodarskem življenju.

Te dni bomo v skupščini SR Slovenije sprejemali amandmaje k ustavi SR Slovenije, kjer nam je, kot že velikokrat, vsiljena politična konfrontacija. Zlasti motijo naše »brate« dopolnila o samoodločbi s pravico do odcepitve, o izrednem stanju, o jeziku, oziroma rabi jezika.

ostajanje, nova gospodarska zakonodaja, padanje kupne moči na jugoslovanskem trgu, še vedno akutno pomanjkanje kadra, zaostajanje preorientacije na izvoz, prikrita nezaposlenost, to so glavni dejavniki, ki vplivajo na rezultate poslovanja v gospodarstvu in življenjski standard občanov.

Kljub izredno težkim razmeram je bilo napravljenega v infrastrukturi, industrijskem opremljanju, gradnji določenih naprav in objektov sorazmerno več kot v preteklem letu.

čevi ulici ter okolica stolpnice, ureditev dvorišč v Kajuhovem naselju, pločniki pri Tekstilani in ob Ljubljanski cesti, parkirni prostor za Namo, abavljen je most in plačana montaža mostu za Mestni log ter drugo.

LIV Postojna je v Osilnici dokončal drugo fazo izgradnje obrata.

V KS Osilnica je Ljubljanska banka — gospodarska banka dokončala izgradnjo večnamenske poslovno zgradbo, pričeli so z izgradnjo kadrovskih stanovanj v Selih za šolo in druge kadre, pričeli izgradnjo Turistično kajakško rekreativnega centra — Kolpa.

Snežnik Kočevska Reka je poleg tekočih potreb investiral znatna sredstva v toplarno in omrežje toplovodov za ogrevanje vasi, v teku je gradnja nove žage, telefonsko omrežje za

območje Stalcerji — Morava — Kaptol, s katerim bodo oskrbevali vasi s telefonom, v sosednji krajevni skupnosti Kostanj.

V Stari cerkvi je zgrajena trgovina (Trgopromet) s prodajalno mesa in prostorom pošte. Prav tako je v gradnji šola, ki bo izročena svojemu namenu v teh dneh.

Prav tako je zgrajena šola v Strugah, pri cerkvi, s prostorom za pošto.

V preskrbi z vodo so bila nadaljevana dela na objektih, začeti v preteklem letu (Jak šiči — Potok — Fara, Polom — Kleč), obenem pa opravljene vrtine v Koprivniku, Ribjeku, Brezovici. Vrtina v Koprivniku bo že pred praznikom priključena na vodovodno omrežje.

Telefonsko omrežje:

V Strugah in Mozlju sta postavljeni telefonski centrali s po 200 priključki, prav tako je v gradnji omrežje za priključitev naselij na te centrale. Zbirajo se sredstva za nakup osrednje centrale v Kočevju s 5000 priključki, ki naj bi bila montirana v prihodnjem letu. Prav tako je zgrajena del omrežja v KS Kočevska Reka.

Ceste:

— Na magistralni cesti je delno prelit odsek Ložine — Stara cerkev, kar ni bilo opravljeno v preteklem letu. Dokončan je odsek Mozelj — Rajndol na regionalni cesti ter začeta rekonstrukcija odseka od Rajndola proti Knežji Lipi in Brezovici.

Asfaltiran je odsek lokalne ceste Colnarji — Kostel.

— Veliko truda je vloženega za postopno uveljavitev in reali-

zacijo programa revitalizacije. Pomen nalog iz tega programa presega občinske meje, rešitve predvidevajo v prvi fazi finančno in kadrovska pomoč širše družbene skupnosti.

V naslednjem obdobju je nujno čimprej opraviti in uskladiti reorganizacijo delovnih in drugih organizacij v smislu nove zakonodaje:

— prilagoditi proizvodne programe tržnim razmeram,

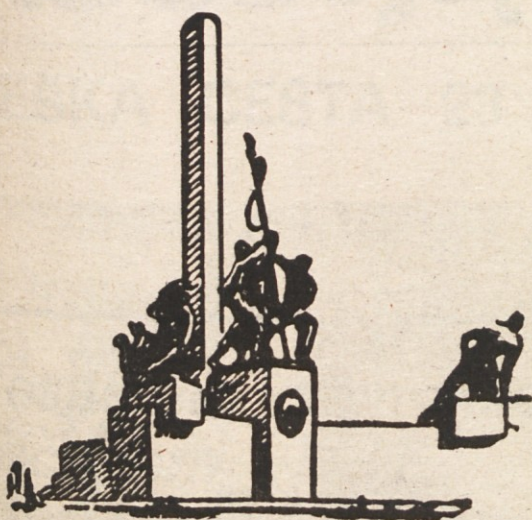
— izvesti reorganizacijo samoupravnih interesnih skupnosti in upravnih organov,

— pripraviti socialne programe.

S strpnostjo ob pripravi programov reorganizacije bomo veliko pripomogli k hitri in kvalitetni izvedbi. Imamo vse pogoje, da v doglednem času premagamo težave, v katerih smo.

V imenu skupščine in družbenopolitičnih organizacij čestitamo vsem občanom ob našem prazniku.

PREDSEDNIK
SKUPŠČINE OBČINE
KOČEVJE:
ALOJZ ERŽEN

Dopolnila k ustavi niso nič drugega kot prilagajanje sklepov, ki so jih sprejeli voljeni poslanci slovenskega aroda na Kočevskem zboru (3. oktobra 1943), sedanjim razmeram, kar je bilo vodilo slovenski delegaciji na zasedanju AVNOJ v Jajcu. Zato je prav, da podpremo dosedanja prizadevanja ustavne komisije ter amandmaje sprejemamo brez milimetra odstopanja, kot je pred nedavnim dejal Jože Smole.

Inflacija, pomanjkanje obratnega kapitala, tehnološko za-

Na LIK Kočevje je končana kotlovnica v Podpreski ter nekaj manjših dopolnil proizvodne opreme.

GG Kočevje je končal skladišče za lupljenje lesa v Podpreski, gradnjo cest (12 km) ter druga manjša vlaganja.

Tekstilana je investirala znatna sredstva v nakup strojne opreme (664.000 DM) za odpravo ozkih grl in povečanje obsegov proizvodnje (statve, agregat za končno obdelavo, obdelavo rez).

Inkop — dokončanje linije lakirnice. Melamin je vložil znatna sredstva v opremo za sintetična klejiva, visoko reaktivne smole ter v opremo ekološkega laboratorija.

Kmetijstvo-gospodarstvo ureja v družbenem sektorju lagune — ekološke v Livoldu, zgradilo je 3 silose za krmo, opravilo posodobitev porodnišnice, prodajnih lokalov, v obdelavi in izgradnji imajo 7 novih družinskih kmetij.

Komunala je uvedla računalniško obdelavo katastra, večja sredstva je vložila v nakup opreme (kompresor, tovorno vozilo).

Prek SIS za komunalne in cestno dejavnost je bila izvedena posodobitev ceste klanec — gasilski dom Šalka vas, kanalizacija v Kočevju, cesta v Kidri-

Prireditve ob prazniku občine Kočevje

Pride Partizanski pevski zbor iz Trsta

KOČEVJE — V okviru praznika občine Kočevje bo tudi letos več otvoritev, športnih, kulturnih in drugih prireditev in razstav. Nekatere smo že najavili, od danes dalje pa bodo še naslednje prireditve:

Danes, 28. septembra, ob 15. uri, se bo začelo odprto prvenstvo z malokabliškimi orožjem na strelišču v Podgorski.

Jutri, 29. septembra, se bo ob 16. uri začel tradicionalni tek Kočevskega zbora po ulicah Kočevja.

V soboto, 30. septembra, bo najprej dopoldne srečanje športnikov iz pobrtene občine Dolina pri Trstu v odbojki in košarki; nato pa ob 18. uri v Šeškovem domu koncert Partizanskega moškega pevskega zbora iz Trsta.

V nedeljo, 1. oktobra, se bo ob 9.30 začel v Hotelu Pugled hitropotezni šahovski turnir; ob 14. uri pa v Domu telesne kulture turnir v karateju.

V sredo, 4. oktobra, se bo ob 16. uri začel tradicionalni rokometni turnir ženskih ekip na igrišču v Gaju.

V petek, 6. oktobra, bo na igrišču v Gaju nogometna tekma med veterani Ribnice in Kočevja.

V soboto, 7. oktobra, se bo ob 9. uri začel na kegljišču v Gaju tradicionalni turnir v kegljanju, na katerem bodo sodelovale ekipe D1 občin Domžale, Reka, Ribnica, Grosuplje in Kočevje.

V petek, 13. oktobra, bodo ob 18. uri odprli v Likovnem salonu pregledno razstavo del slikarja Franceta Smoleta pod naslovom »Hodil po zemlji sem naši«.

Še vse do 10. oktobra pa bo v Likovnem salonu odprta razstava Ob 100-letnici načrtnega varovanja pragozdov na Slovenskem, z otvoritvijo katere (18. septembra) so se tudi začele prireditve ob prazniku občine Kočevje.

Alojz Eržen

PROIZVODNO PODJETJE

Oprema KOČEVJE

Pridružite se nam v prizadevanjih za prehod iz dogovornega v tržno poslovanje.

Ob našem skupnem prazniku občine Kočevje

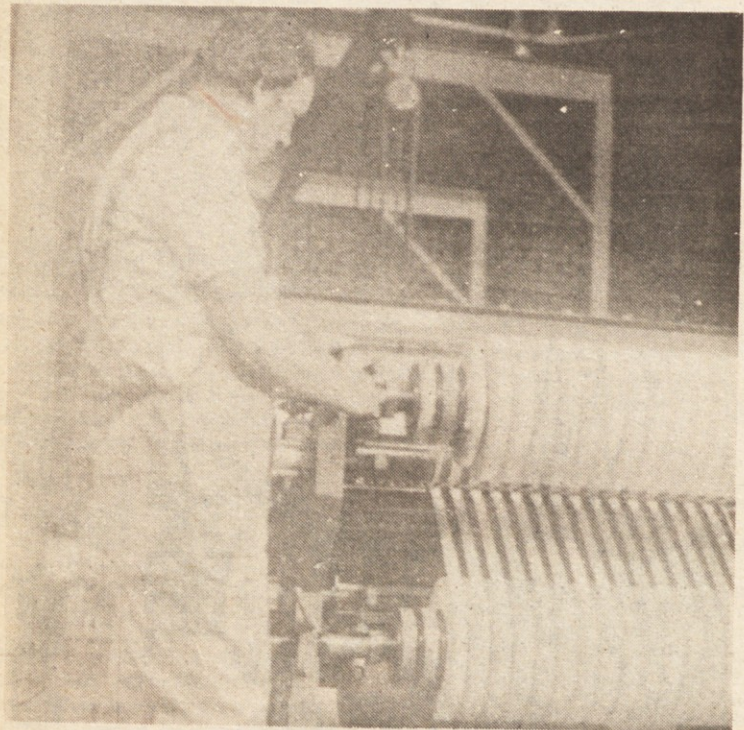
ČESTITAMO!

Poslovna enota konfekcije proizvaja: ženske, moške in otroške hlače

Poslovna enota pletenine proizvaja: garniture za dojenčke in ostale otroške pletenine

Čestitamo vsem občanom!

35

MELAMIN

Kočevje

35 let Kemične tovarne MELAMIN Kočevje

Kemična tovarna Kočevje je bila ustanovljena 14. septembra 1954 z odlokom tedanjega okraja Kočevje. Kot osnova za izgradnjo in odločitev za lokacijo je služila stara tekstilna tovarna. Leta od 1954 do 1964 so bila namenjena izgradnji in preizkusni proizvodnji. V letu 1957 so bili dani na tržišču prvi proizvodi. Decembra 1962 je bila končana izgradnja obrata za proizvodnjo melepan plošč. Leta 1964 je podjetje prešlo v poizkusno proizvodnjo in nato v redno proizvodnjo. Konec leta 1964 je razvojna služba Melamina razvila in vpeljala v proizvodnjo melaminske smole za impregnacijo papirja, smole za impregnacijo čevlarskih platen in sintetične butilirane smole za lake.

Podjetje je v prvih letih zaposlovalo 15 do 20 delavcev in v letu 1960 48 delavcev. Število za-

poslenih je z leti naraščalo, tako da danes tovarna zaposluje 375 delavcev.

Od leta 1970 do 1974 je tekla investicija v obrat za proizvodnjo impregniranih filmov za oplemenitenje iverk. Zgrajen je bil tudi nov obrat čevlarskih platen, ki je pričel z delom v začetku leta 1971.

V letu 1975 je bil izdelan program nadaljnjega razvoja firme, ki je med drugim predvideval povečanje proizvodnje sintetičnih smol in postavitve novega impregnirane stroja za proizvodnjo dekorativnih filmov za oplemenitenje.

Izgradnja novih objektov je bila zaključena leta 1980 ter tako v naslednjem letu prešli v redno proizvodnjo na novih kapacitetah.

Leta 1985 je bila izvedena rekonstrukcija obrata Smole II., s

čimer se je povečala proizvodnja sintetičnih smol. Letos je bila tudi realizirana rekonstrukcija in postavitve linije za proizvodnjo sintetičnih nevtralnih klejiv za papirno industrijo, ki predstavlja nov domač proizvod za to industrijo.

V teku sta še dve investiciji in to v linijo za sintezo heksakisa, to je posebne modificirane melaminske smole za gumarsko in larsko industrijo, in rekonstrukcija obrata za proizvodnjo impregniranih čevlarskih platen ter nabava stroja za nanašanje termolepila na čevlarska platna.

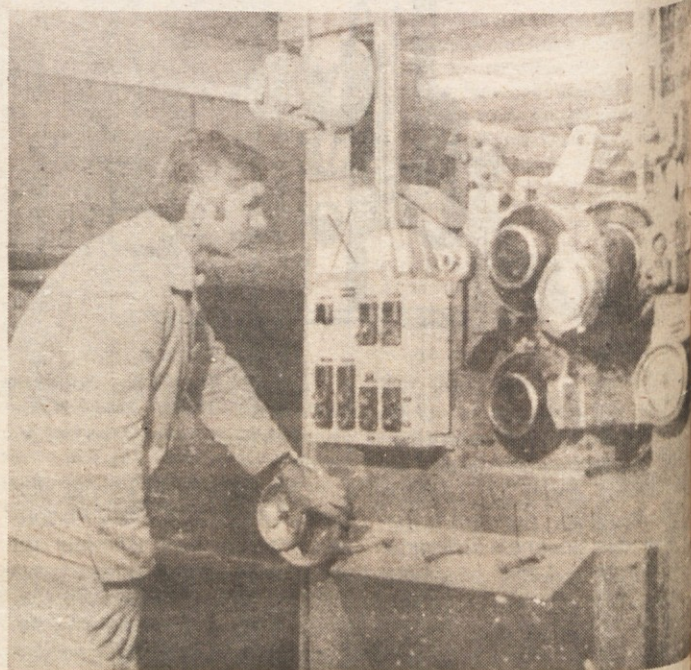
V 35-letnem razvoju tovarne Melamin je razvojna služba imela pomembno vlogo, saj so bili vsi obstoječi proizvodi razviti v laboratorijih same tovarne. Raziskovalno delo obsega zlasti razvoj novih pomožnih sredstev za papirno industrijo, novih lepil raz-

reda F-1 za lesno industrijo, visoko reaktivnih in vodotopnih smol za lake in tekstilna pomožna sredstva.

Inovacije so postale sestavni del proizvodne dejavnosti, saj je bilo od leta 1985 do danes prek 60 inovacijskih predlogov, od katerih je bila tudi večina realiziranih, kateri so dali precejšnje finančne efekte.

Posebno pozornost posveča Kemična tovarna problematiki ekologije v lastnem in širšem okolju, saj je v zaključni fazi investicija v ekološki laboratorij.

V 35 letih razvoja je postala Kemična tovarna Melamin pomemben gospodarski dejavnik ne samo v okviru občine, temveč tudi širše v republiki in državi. Njena nadaljnja perspektiva je v intenzivnem razvoju, tržnem prilagajanju in še večji usmeritvi v izvoz.

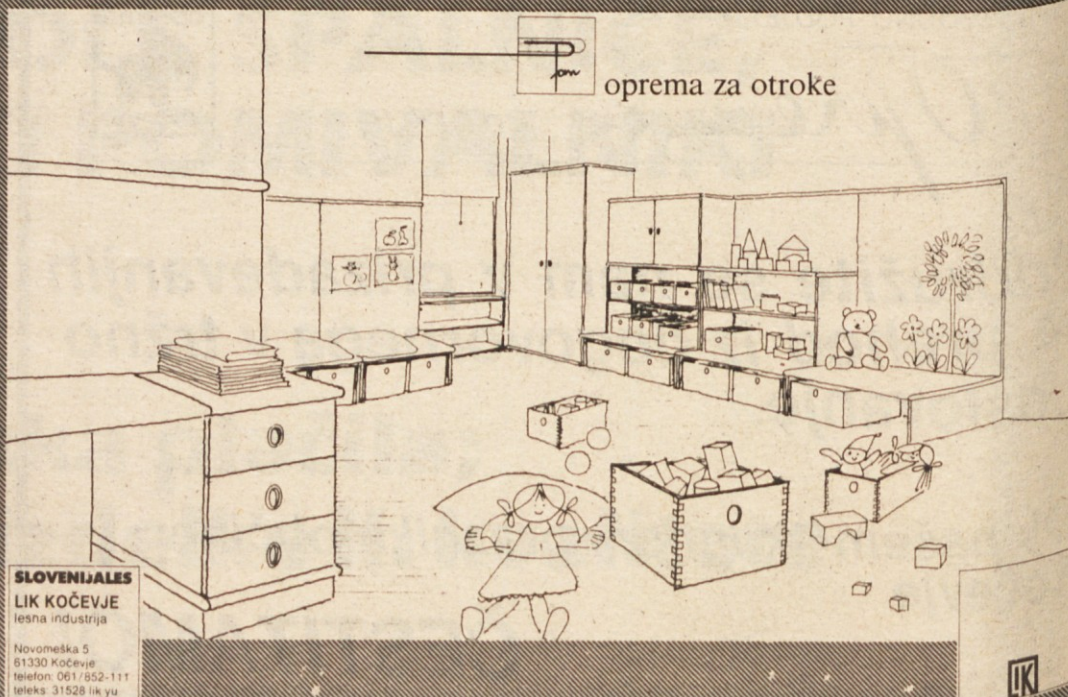
ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

SLOVENIJALES

LESNA INDUSTRIJA
KOČEVJE

čestitamo za praznik občine

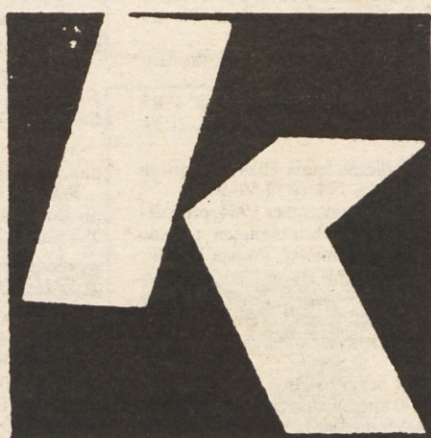

SAP LJUBLJANA
TOZD STOJNA
KOČEVJE

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE VSEM DELOVNIM
LJUDEM IN OBČANOM TER POSLOVNIM PARTNERJEM!

kovinar kočevje

REŠKA CESTA 23

Čestitamo vsem delovnim ljudem in
občanom

splošno gradbeno podjetje
kočevje n. sol. o.

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

SOZD
Gozdarstvo
Kmetijstvo
Kočevje
n. sol. o.

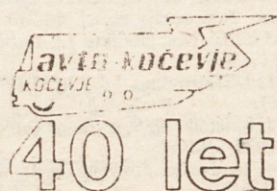
61330 Kočevje
Kolodvorska ul. 25

OBČANOM, SODELAVCEM IN
DRUGIM POSLOVNIM
PARTNERJEM ČESTITAMO ZA
PRAZNIK OBČINE

GOSTINSKO PODJETJE
HOTEL PUGLED KOČEVJE

Občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik občine.

TUZEMSKI IN MEDNARODNI
CESTNI TOVORNI PROMET

ČESTITA VSEM OBČANOM K OBČINSKEMU
PRAZNIKU, VSEM VOZNIKOM PA ŽELI VARNO
VOŽNJO!

INDUSTRIJA
KOVINSKE
OPREME p. o. —
KOČEVJE

Proizvodni program:

- lestve
- likalne mize
- kovinsko pohištvo
- oprema za kopalnice
- galvanske storitve

ČESTITAMO
ZA PRAZNIK OBČINE!

tekstilana
kočevje

OB PRAZNIKU OBČINE ČESTITAMO OBČANOM

NE ČAKAJTE NA JUTRI- DANES JE
CENEJE

Prodajamo veliko stvari.
In veliko stvari je cenejših.

Pridite,
povprašajte,
poiščite
in izberite.

POPUSTI
DO 30%

veleblagovnice
nama

OB
PRAZNIKU
ČESTITAMO
VSEM
PREBIVALCEM
OBČINE

tedenski koledar

Četrtek, 28. septembra — Venčeslav Petek, 29. septembra — Mihael Sobota, 30. septembra — Rafael Nedelja, 1. oktobra — Terezija Ponedeljek, 2. oktobra — Miran Torek, 3. oktobra — Evald Sreda, 4. oktobra — Franc

LUNINE MENE

29. oktobra ob 16.27 — mlaj

kino

BREŽICE: 29. in 30. 9. (ob 20. uri) španska erotična drama Sladko dozorjevanje. 1. (ob 18. in 20. uri) 2. 10. (ob 20. uri) ameriški glasbeni film Moonwalker. 3. in 4. 10. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Sreča angela.

ČRNOMELJ: 28. 9. (ob 20. uri) ameriški triler Nevarne igre. 29. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Žene komandosi. 1. 29. 9. (ob 22. uri) ameriški erotični film Jack in Jill.

KRŠKO: 28. 9. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Kokain ne oprošča. 29. 9. (ob 22. uri) ameriški erotični film Zvezda porno filma. 1. 10. (ob 18. uri)

službo dobi

DEKLE za delo v bifeju iščem. Sobote in nedelje proste, stanovanje in hrana v hiši. Tel. (0608) 69-138. (P39-9MO)

DEKLE zaposlim za delo v bifeju. Tel. (0608) 31-407. (P39-62MO)

DEKLE zaposlim v bifeju. Naslov v upravi lista. (3224-SD-39)

AKTUALNO! Poplava oglasov v dnevnem časopisu vas je gotovo zmedla in ne veste, za katero delo bi se odločili. Pri nas vas čaka prijeten artikel. Prodaja na vašem področju. Telefon (064) 50-408. (3252-SD-39)

stanovanja

STANOVANJE v okolici Sevnice oddam v najem. Informacije na tel. (0608) 88-941, od 15. do 16. ure. (P39-10MO)

ZAMENJAM stanovanje v Črnomlju za Novo mesto, primerno za invalide ali upokojece. Blizina železniške postaje, trgovine, banke, s centralno in telefonom. Tel. 52-782. (P39-28MO)

SOBO s souporabo kopalnice v Novem mestu oddam srednješolki. Tel. 22-278, razen sobote in nedelje. (P39-61MO)

motorna vozila

AVTO PEUGEOT 505 GR, letnik 1982, v zelo dobrem stanju, prodam. Abram, Dobrava 9, Kostonjeva, tel. (0608) 60-001. (P39-58MO)

Mini 1000, letnik 1976, motor skoraj nov, prodam. Telefon 068-23-61*, popoldan 21-798. (MO-MM-89)

PRODAM Z-128, letnik 1987, prevoženih 25.000 km ali zamenjam za GOLF diesel, letnik 1983/84. Informacije na tel. 23-611 (popoldan) ali 26-416 (popoldan). (TO-MO-89)

Prodam motor APN-6S, ter avtomatik, oba nova. Tel. 43-718.

Prodam 126 P, letnik 87, prva registracija januar 88. Informacije na tel. 26-603 (zvečer).

Z 850, letnik 1984 in opel kadet, letnik 1987, prodam. Tel. (068) 51-449. (P38-53MO)

Z 101, letnik 1985, 14000 km, kot nova, prodam. Tel. (0608) 79-474. (P39-40MO)

BMW 318 i, letnik 1981, prodam ali menjam. Tel. (0608) 77-093. (P39-38MO)

ŠKODO 105 (prevoženih 6000 km) prodam. Tel. 27-273. (3219-MV-39)

126 P, letnik 1976, registriran do junija 1990, prodam. Tel. 25-369. (MO-SR-89)

LADO KARAVAN, letnik 1982, prevoženih 53000 km, in Z 128, letnik 1983, prevoženih 53000 km, prodam. Cena po dogovoru. Telefon (0601) 41-896, po 14. uri. (P39-5MO)

FIAT 126 P, letnik 1980, registriran do marca 1990, prodam. Tel. (0608) 32-880. (P39-6MO)

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozdr Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štancar.

ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovno in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.

UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjan Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 8.000 din, naročnina za 2. polletje 150.000 din; za delovne in družbene organizacije 320.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DEM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 200.000 din, na prvi ali zadnji strani 400.000 din; za razpise, licitacije ipd. 230.000 din. Mali oglasi do deset besed 150.000 din, vsaka nadaljnja beseda 15.000 din.

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Gervova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenaročenih rokovisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozdr Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska tavnica, Ljubljana.

ameriški akcijski film Sovražno ozemlje. 3. 10. (ob 20. uri) ameriški triler Ujetnice betonske džungle. 4. 10. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Kobra.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 29. 9. do 1. 10. (ob 17. in 19. uri) ameriški akcijski film Siciljanec. Od 2. do 4. 10. (ob 17. in 19. uri) ameriški akcijski film Igra v podzemlju.

SEVNICA: 28. in 29. 9. ameriški film Barva denarja. 30. 9. ameriški akcijski film Išče se živ ali mrt. 28. in 29. 9. ameriški risani film Veliki mišek detektiv.

TREBNJE: 30. 9. (ob 19. uri) in 1. 10. (ob 18.30) ameriški barvni film Cena ljubezni.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 28. in 29. (ob 10. uri) 1. 10. (ob 18. uri) in 2. 10. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Grom na kolesih. 28. 9. (ob 18. in 20. uri) ameriški znanstvenofantastični grozljivi film Hiden. 29. 9. (ob 18. in 20. uri) ter 30. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Kobilica. 30. 9. (ob 16. in 18. uri), 1. 10. (ob 20. uri) in 2. 10. (ob 18. uri) ameriška akcijska komedija Hudičevi policaji. 2. (ob 10. uri) in 3. 10. (ob 10., 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Zasledovanje moške barabe.

Z 128, letnik 1987, prodam. Tel. 52-576, popoldne. (P39-8MO)

FIAT 132 GLS 1800/77, prodam. Metka Kramar, Pod smreko 4, Črnomelj, tel. v službi 55-122. (P39-2MO)

126 P, letnik 1980, ugodno prodam. Tel. 43-570, od 17. ure. (381-MV-38)

Z 750, letnik 1977, in sedežno garnituro prodam. Tel. (068) 85-990. (3193-MV-39)

TOMOS AVTOMATIK, star dve leti, ugodno prodam. Tel. 24-070. (3195-MV-39)

GOLF JL, letnik 1979, prodam. Franc Redek, Prijateljeva 2, Trebnje. (3196-MV-39)

JUGO 55 AX, december 1987, prodam. Tel. 21-393. (3199-MV-39)

HUSQVARNO CROS zamenjam za APN 6 ali prodam. Tel. (068) 49-111. (3203-MV-39)

JUGO 55 EX, letnik 1988, prodam. Tel. 47-387. (P39-19MO)

Z 101 GT 55, letnik 1984, prodam po ugodni ceni. Sladič, Trebelno 3. (P39-20MO)

126 P, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 49-237. (P39-21MO)

JUGO koral 45, letnik oktober 1988, prodam. Tel. (068) 40-099. (P39-24MO)

R 18 TL, letnik 1982, prodam. Tel. (0608) 61-741. (P39-25MO)

Z 101, letnik 1981, prodam. Tel. 27-085. (P39-27MO)

R 4 TL, letnik 1978, prodam. Kladnik, Slakova 4, Novo mesto. (3208-MV-39)

Z 101, letnik 1976, registrirano za eno leto, prodam. Tel. (0608) 77-469. (P39-30MO)

R 4 GTL, star 16 mesecev, prodam. Tel. 24-156. (3212-MV-39)

Z 101, letnik 1984, prodam. Knapič. Cesta herojev 30, Novo mesto, tel. 20-288. (3211-MV-39)

LADO 1200 S, december 1985, prodam. Tasič, Šegova 14/22, Novo mesto, tel. v službi 987. (3223-MV-39)

Z 101 1,1 GX, letnik 1987/8, prodam. Tel. (068) 23-398, popoldne. (3228-MV-39)

GOLF diesel, letnik 1986, odlično ohranjen, ugodno prodam. Tel. 85-046. (č.č. MV-39)

LADO RIVO 1300 ccm, staro dve leti, prodam za 8500 DEM dinarske protivrednosti. Tel. 22-293, od 15. do 19. ure. (č.č. MV-39)

BT 50 S, nov, registriran, ugodno prodam. Tel. (068) 84-647. (č.č. MV-39)

Z 101, 1,1 GX, letnik 1987, registrirano do septembra 1990, rdeče barve, prodam. Tel. (0608) 75-734. (P39-32MO)

FIAT 750, letnik 1985, ohranjen, prodam. Tel. (0608) 81-556. (39-33MO)

VW 1200, letnik 1976, z zračnikom na strehi, prodam. Mladen Sedlar, Metliška 15, Črnomelj, tel. (068) 51-094. (P39-34MO)

ZASTAVO 101 komfort, starejši letnik, dobro ohranjen, registrirano do septembra 1990, prodam. Tel. 22-670. Ogleđ vsak dan od 15. ure dalje. (č.č. MV-39)

R 4 TL, letnik 1984, prodam ali menjam za traktor. Tel. 45-112. (3235-MV-39)

ZASTAVO JUGO 1,1 GX, avgust 1987, prodam. Tel. (0608) 81-042 dopolne, (0608) 81-604 od 19. do 20. ure. (P39-37MO)

R 4 GTLJ, star tri mesece, ugodno prodam. Informacije na tel. 44-317 ali Franci Urbič, Dol. Dobrava 12, Trebnje. (P39-12MO)

R 11 GTD prodam. Tel. 27-135. (P39-13MO)

Z 128, letnik 1985, prodam. Tel. 49-408. (P39-14MO)

R 4, star dve leti, prodam. Tel. 25-821. (P39-18MO)

126 P, letnik 1980, prodam. Zamida, Gor. Vrhpolje 6, Šentjernej. (3256-MV-39)

R 4 GTL, november 1986, prodam. Tel. (068) 24-030, popoldne. (3257-MV-39)

Z 101, letnik 1976, obnovljeno in nanovo registrirano, prodam. Cesta herojev 54, Novo mesto, tel. 23-732. (3236-MV-39)

GOLF, letnik 1984, prodam. Tel. 65-599. (3236-MV-39)

JUGO KORAL, star eno leto, prodam ali zamenjam. Tel. 24-376. (3238-MV-39)

ZASTAVO 128, letnik 1986, karamboliran, prodam. Tel. 22-578. (3239-MV-39)

CITROEN AX 11, letnik 1988, prodam. Tel. 22-330, popoldne. (3243-MV-39)

JUGO 45, letnik 1984, lepo ohranjen, prodam. Tel. 51-862. (P39-83MO)

JUGO, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 65-492. (3248-MV-39)

Z 101, letnik 1986, mediteran, garažirano, dobro ohranjen, prodam. Tel. (0608) 33-228. (3251-MV-39)

ZASTAVO 750 LE, december 1984, prodam. Cirmski, Gor. Pirošica 32 a, Cerilje ob Krki. (P39-86MO)

LADO karavan 1300, letnik 1986, prodam. Tel. 85-906, do 12. ure. (P39-87MO)

ATX 50 C, odlično ohranjen, prodam. Andrej Gregorič, Groblje 25, Šentjernej. (P39-88MO)

126 P, letnik 1980, dobro ohranjen, 42000 km, in ovna, starega 3 leta, za pleme, prodam. Tel. 25-325. (3254-MV-39)

SIMKO KRAJSLE, registrirano do maja 1990, prodam. Tel. 27-844, popoldne. (3255-MV-39)

GOLF diesel, 1978, kot nov, prodam za 5500 DEM. Telefon 22-330, popoldne. (č.č. MV-39)

VESPO starejši letnik, 125 ccm, prodam. Telefon 26-378. (č.č. MV-39)

R 18 TLJ, star tri leta, naknadno vgrajeno strešno okno in polno kasko zavarovan, prodam. Tel. (0608) 31-513, (0608) 31-637. (P39-70MO)

OPEL KADET, starejši letnik, dobro ohranjen, registriran do julija 1990, prodam. Tel. (0608) 89-145, od 15. ure dalje. (P39-63MO)

GOLFA, letnik 1978, bencin, prodam. Tel. (068) 23-734. (3244-MV-39)

Z 750, letnik 1979, registrirano do 9/90, prodam. Blažič, Brusnice 80. (3246-MV-39)

TOMOS AVTOMATIK in čelado BIEFFE, zelo ohranjen, prodam. Tel. 27-925. (3247-MV-39)

Z 101, letnik 1978, termoakumulacijsko peč 2 KW, peč na olje, prodam. Tel. 43-803. (č.č. MV-39)

DYANE 6, neregistrirano, vozno, poceni prodam. Tel. 27-728 ali 22-051. (č.č. MV-39)

126 P, letnik 1987, dobro ohranjen, in peč za centralno, novo, 36000 kkal, ugodno prodam. Anica Ribič, tel. 28-622. (3217-MV-39)

LADO 1300 S, letnik 1986, prodam. Šukljeta 22, Novo mesto. (P39-53MO)

LADO SAMARO, letnik 1987, garažirano, prodam. Tel. (0608) 61-653. (P39-53MO)

Z 128, letnik 1988, prodam. Informacije na tel. 26-154, po 16. uri ali popoldne 24-213. (P39-52MO)

R 4 TL, letnik 1978, registriran do maja 1990, dobro ohranjen, prodam. Zupančič, Cesta herojev 26, Novo mesto, tel. 25-390. (P39-51MO)

Z 128 in regato 100 SIE prodam. Tel. (068) 85-045. (39-50MO)

LADO 1500, letnik 1978, prodam. Tel. 42-534. (P39-48MO)

FIAT 850, letnik 1985, prodam. M. Šušnjar, Ragovska 8, tel. 23-845, ali vprašajte v VIDEO »COBRA«. (3260-MV-39)

OPEL ASCONA 1300, letnik 1979, prodam. Jože Hočevar, Brezovica 8, Stopiče, tel. (068) 43-854. (3259-MV-39)

ZASTAVO 128 CL, letnik 1985, registrirano do 8. 2. 1990, prodam. Darko Kalem, Ljubljanska 21, Novo mesto, popoldne. (P39-93MO)

Z 101, letnik 1976, prodam. Informacije na tel. 28-621, od 19. ure dalje. (P39-92MO)

Z 101 GTL 65, letnik 1985, nove gume, avtoradio, prodam. Pohar, Ljubljanska 26 a, stanovanje 14, Kočevje. (P39-91MO)

Z 101, december 1985, prodam. Tel. 20-596. (P39-79MO)

GOLF-bencin, 1600 ccm/75 KM, julij 1987, ugodno prodam. Slavko Štampek, Jesenice na Dol. 3, tel. (0608) 62-906, od 6. do 14. ure ob delavnikih. (P39-78MO)

JUGO koral 45, nov, prodam. Tel. 20-330. (P39-77MO)

PRODAM tovorni avto Z 624 L, 60 KW, kasonar, nosilnost 2,5 t, letnik 1982, generalno obnovljen, motor v odličnem stanju. Tel. (0608) 81-481, vsak dan, razen nedelje, od 8. do 14. ure. (P39-76MO)

VW 1303 S prodam ali zamenjam za drug avto. Slavko Naglič, Ravni 9, Krško. (P39-75 MO)

VISO RE, letnik 1986, prevoženih 40.000 km, ugodno prodam. Tel. (0608) 81-786. (P39-73MO)

R 4 GTL, letnik avgust 1985, prodam. Jože Grubar, Staro sejnišče 46, Šentjernej, telefon 42-831.

Z 101 mediteran, letnik 1982, registrirano do marca 1990, prodam. Ogleđ popoldne. Jože Blatnik, Stopiče 41. (P39-71MO)

ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. Dominik, Šmarješke Toplice 142. (P39-95MO)

GOLF diesel, letnik 1985, prodam. Tel. (068) 25-006. (P39-64MO)

GOLF JX diesel, letnik 1987, prodam. Smolenja vas 16a.

LADO karavan, staro dve leti, prodam. Tel. 22-308. (P39-55MO)

Z 750, letnik 1976, prodam. Tel. 57-145. (P39-47MO)

MINI MORIS 1000, letnik 1979, komplet, z okvarjenim motorjem, počen blok, prodam po delih. Tel. (0608) 77-279. (P39-45MO)

GOLF diesel, letnik 1983, prevoženih 70.000 km, prodam. Tel. 86-111, popoldne. (P39-44MO)

LADO RIVO 1300 m³, leto izdelave 1988, 12000 km, ugodno prodam. Tel. (068) 22-020. (3226-MV-39)

FIAT 126 P, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 43-713. (3249-MV-39)

126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 25-651. (3230-MV-39)

LADO 1200 S, letnik 1986, prodam. Tel. 58-758. (P39-56MO)

GOLF diesel S paket, letnik 1985, prodam. Tel. 42-954, popoldne. (P39-57MO)

GOLF diesel, letnik 1984, prodam za 16 mil. Tel. 28-794. (P39-59MO)

Z 850, letnik december 1984, prevoženih 27000 km, dobro ohranjen, ugodno prodam. Marija Smolčić, Postaja 12, Mirna Peč. (P39-60MO)

R 4 GTLJ, obnovljen, letnik december 1984, prodam. Cena 5000 DEM. Tel. 85-961, v četrtek in petek zvečer. (3232-MV-39)

LADO samaro, letnik 1987, prevoženih 26000 km, ugodno prodam. Informacije po telefonu (068) 25-463. (3233-MV-39)

prodam

TELICO, staro dve leti, težko 500 kg, prodam. Mišjak, Borčičevo 1, Novo mesto. (3218-PR-39)

PRIKOLICO za osebni avto prodam po ugodni ceni. Informacije dobite na telefon 45-244, po 16. uri. (3210-PR-39)

PRODAM masivne stenske obloge širine 7 cm (smreka, češnja), dvojna dvo-krilna vezana okna (2 kom.), in električno rotacijsko kosilnico. Tel

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 74. letu starosti zapustil dragi mož, stari oče, brat in stric

MARTIN KOSTELEČ

s Svržakov pri Metliki

Zahvaljujemo se sosedom za vsestransko pomoč, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in vence ter pokojnega v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se tudi osebju Zdravstvenega doma Metlika za pomoč med boleznijo, Združenju obrtnikov Metlika, krajevni organizaciji ZZB, govorniku Antonu Vraničarju za poslovlilne besede, godbi na pihala iz Metlike, pevcem za pesmi slovesa ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Vida, vnukinja Elizabeta iz Kanade, sestra Marija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 27. letu nas je nepričakovano in tragično zapustil naš sin, brat, vnuk, nečak in boter

SREČKO MIKEC

iz Mokronoga 38

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, posebno obratu Induplati iz Mokronoga za vsestransko pomoč, cvetje in udeležbo ob pogrebu. Hvala pevcem za zapete žalostinke in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in nečak

CVETO CUJNIK

Ob Težki vodi 40

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, darovali vence, cvetje, denar in nam izrekli iskreno sožalje. Posebna zahvala sorodnikom, znancem, družini Galeša, Splošni bolnici Novo mesto, Zdravstvenemu centru Dolenjske, sosedom, delavcem DO Novoteks, GIP Pionir, MKI sektorju EI, IMV-tozd Revoz, pevcem GD Šmihel, g. župniku ter LD Padež za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

ALOJZ MALNAR

iz Gabrja 42 pod Gorjanci

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedu Škedlju, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se sindikatu IMV in njegovim sodelavcem kontrole kvalitete ter ZZB Gabrje, pevskega zboru Gabrje za zapete žalostinke, govorniku Martinu Luzarju za poslovlilne besede ob odprtem grobu ter g. župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

V tvojem domu je praznina,
v srcih naših bolečina,
spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

ZAHVALA

V 39. letu starosti nas je zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, sin in zet

DRAGO ŠPRAJCAR

Šegova 18, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo za vsestransko pomoč dr. Novaku, Zaporom Ljubljana-oddelek Novo mesto za poslovlilni govor in tolažbo tov. Poljancu, počitniški skupnosti Krško, razredničarki in sošolcem 2.d SŠGT, družini Lindič, vsem prijateljem in znancem za ustno in pisno sožalje in vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustil mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ ZOREC

železniški upokojenec
iz Dol. Medvedjega sela pri Trebnjem

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za vso pomoč ter podarjeno cvetje in vence, OŠ Josip Jurčič Ivančna Gorica, OŠ Jože Slak-Silvo Trebnje, nadzorništvo proge in gasilskemu društvu Trebnje ter njihovim govornikom. Zahvaljujemo se pevskega zboru DU Trebnje, gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred, ZD Trebnje, predvsem dr. Humerju in med. sestrama Jolandi in Milki za večletno skrb in nego na domu.

Vsi njegovi!

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 29. IX.

9.45 — 11.55 in 16.05 — 24.00
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 TEDNIK
11.00 ELLIS ISLAND, ameriška nadaljevanka, 4/7
11.45 VIDEO STRANI
12.00 VIDEO STRANI
12.30 DNEVNIK 1
12.45 POSLOVNE INFORMACIJE
13.00 MOZAIK, ponovitev
13.15 HIŠA NA KONCU SPOMINA, dok. oddaja
13.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
13.15 PRGIŠČE PRILJUBLJENIH PRAVLJIC ZLATOLASKA
13.30 PIKA NOGAVIČKA, 2. del švedske nanizanke
13.45 RISANKA
13.50 NAŠE AKCIJE
14.00 DNEVNIK 2
14.05 SVET NENAVADNIH SIL ART-HURJA CLARKEA, angl. dok. serija, 12/13
14.30 RASTI, RASTI..., glasbena oddaja
14.40 KRIMINALNA ZGODBA, 16. del ameriške nanizanke
14.50 DNEVNIK 3
15.00 V IMENU LJUDSTVA, ameriški film
15.30 VIDEO STRANI

8.50 VIDEO STRANI
10.10 SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA, ponovitev 1. oddaje
10.40 DELO NA ČRNO, ponovitev 15. dela nanizanke
11.30 VIDEOMEH
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 SAŠKI BLIŠČ IN PRUSKA SLAVA, nemška nadaljevanka, 3/4
15.35 VIDEO STRANI
15.45 PRISLUHNIŠKO TIŠINI, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MUPPETKI IN MOJSTRI, angleški film
17.45 TV KAVARNA
18.45 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 TAKO SE JE KALILO JEKLO, 2., zadnji del drame TV Novi Sad
21.25 ZDRAVO
22.55 VIDEO STRANI

PONEDELJEK, 2. X.

9.45 — 13.10 in 16.05 — 23.00
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK
10.10 UTRIP
10.25 ZRCALO TEDNA
10.40 TV MERNIK
10.55 OČI KRITIKE
11.25 DVOJNA PREISKAVA, 1. del ameriškega filma
13.00 VIDEO STRANI

16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 LEO IN BRIGITA, drama TV Zagreb
21.20 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3
22.15 SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA, 5/7
22.50 VIDEO STRANI

TOREK, 3. X.

9.45 — 11.40 in 15.35 — 23.05
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK — ŠOLSKA TV
11.30 VIDEO STRANI
15.50 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 TUJA KRI, ameriška nadaljevanka, 3/6
20.55 DINAR
21.45 DNEVNIK 3
22.00 JAZZ NA EKRANU
22.55 VIDEO STRANI

SREDA, 4. X.

9.45 — 13.00 in 15.55 — 23.15
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK
10.10 AGONIJA ČRNEGA BORA, dok. oddaja
10.30 OSMI DAN
11.10 SVET NA ZASLONU
12.50 VIDEO STRANI
16.10 VIDEO STRANI
16.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: MONA LIZA, angleški film
21.50 DNEVNIK 3
22.05 SVET POROČA
23.05 VIDEO STRANI

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 30. septembra, bodo v Novem mestu do 19. ure, drugod pa do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Market na Cesti herojev
- v Šentjerneju: Market Dolenjka v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka
- V nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna KZ na Glavnem trgu 4.

ČETRTEK, 5. X.

9.45 — 12.20 in 16.05 — 0.20
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
12.10 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev

18.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ELLIS ISLAND, 7., zadnji del nadaljevanke
21.00 TEDNIK
21.50 DNEVNIK 3
22.05 SHAKESPEARE: KAR HOČE-TE, predstava SLG Celje
0.10 VIDEO STRANI

Mercator - Kmetijska zadruga Črnomelj

ČRNO MELJ, p.o.

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

za vodenje sektorja trgovine in storitve

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visoko ali višješolsko izobrazbo ustrezne smeri in 2 oz. 4 leta izkušenj sp odročja dela oz. vodenja
- da imajo organizacijske sposobnosti za vodenje in koordiniranje delovnega procesa.

Dela in naloge razpisujemo za dobo štirih let. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 8 dni po dnevu objave razpisa na naslov: Mercator — Kmetijska zadruga Črnomelj, Kolodvorska 39. O izbiri bomo prijavljene kandidate obvestili v 30-ih dneh po preteku roka za prijavo.

545/39

GOK ČRNO MELJ

DELAJSKI SVET PODJETJA GOK ČRNO MELJ

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili:

VODENJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj na ustreznih delih

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema delavski svet podjetja GOK Črnomelj 15 dni po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidate pisмено obvestili v 7 dneh po dnevu sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bo sprejet v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

547/39

Oj, vinograd, kdo bo tebe ljubil,
ko mene več ne bo?
Kar sem trpel, sam zase vem,
nihče nikdar bi ne verjel.

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, oče, dedek, brat in stric

ALOJZ PAVLIČ

s Pokleka 39

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebna zahvala internemu oddelku bolnišnice v Brežicah, Tovarni celuloze in papirja Videm-Krško, ZTP Dobova, DES-u Krško, OŠ Koprivnica, GD Poklek, Blanca, ZB Blanca, pihalnemu orkestru Krško, vsem govornikom in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

SOBOTA, 30. IX.

7.45 — 1.55 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
11.00 OMIZJE, ponovitev
14.10 VIDEO STRANI
14.20 DRUGA GODBA, ponovitev 2. oddaje
14.40 KRAJ BISTRIH VODA, angl. mladinski film
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
17.05 EP V ODBOJKI, polfinale
18.30 NA PRAGU 21. STOLETJA, 3. del avstralske dok. serije
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 DELO NA ČRNO, ameriška nanizanka, 15/18
21.25 KOLO SREČE
22.55 DNEVNIK 3

NEDELJA, 1. X.

8.25 — 23.05 TELETEKST
8.40 OTROŠKA MATINEJA

FRANC CVETAN

od tega 2 izuma, 30 koristnih predlogov in 46 tehničnih izboljšav. Ševedneže same po sebi govore, da v delovni organizaciji premorejo precej tehničnega znanja, brez kakršnega ni tehničnih novosti.

Vendar je ta sistem inoviranja docela nepopoln, brez pomembnega člena. Slednji je t.i. profesionalna inovativna dejavnost; poenostavljeno povedano, to pomeni, da morajo delavci na zahtevnejših funkcijah v Tesnilih prepustiti svoje delovno mesto po določenem času drugim, če ne dosežejo tistih ciljev, ki jih za to delovno mesto predpisuje pravilnik. Taka zamisel o organiziranju poslovanja pa prav gotovo pomeni odločen in moda odločen rez v tkivo samoupravnega združenega dela in korak v smeri podjetništva. »Pomembno je, da inovatorstvo zaživi kot poslovna filozofija. Koliko se bo uveljavilo na ta način, je odvisno od vseh, v veliki meri pa od poslovnih delavcev. Odločilnega pomena pri tem je, da mora priti v ospredje znanje. Znanje moramo najprej imeti, enako pomembno pa je, da ga moramo znati plačati, zaščititi in iz njega tržiti, ker je industrijska lastnina. Če se odločimo o nagrajevanju inovatorjev, moramo vedeti, da samo moralna spodbuda nima smisla, čeprav brez moralnega priznanja ne gre,« je prepričan Cvetan.

V strokovnih krogih so nagrajevanje zamislili krstili organiziranje inovativnega poslovanja. Po tej ideji naj bi v tovarni sčasoma delo steklo tako, da bi malodane vsak zaposleni v Tesnilih Trebnje in kateremu bodo ob letošnjem dnevu inovatorjev izročili nagrado »Inovator leta«.

V strokovnih krogih so nagrajevanje zamislili krstili organiziranje inovativnega poslovanja. Po tej ideji naj bi v tovarni sčasoma delo steklo tako, da bi malodane vsak zaposleni v Tesnilih Trebnje in kateremu bodo ob letošnjem dnevu inovatorjev izročili nagrado »Inovator leta«.

M. LUZAR

Morilcu grozijo z maščevanjem

Za varnost Branka Grahka je na petkovem sojenju skrbela četa miličnikov — Ubojo botrovali spori med družinami — Obravnava preložena

NOVO MESTO — Naključnim obiskovalcem novomeškega sodišča minuli petek zagotovo ni bilo lahko pri srcu. Nenavadno veliko število miličnikov je v zgodnjih jutranjih urah je dalo vedeti, da se dogaja nekaj nevsakdanjega. Za osmo uro je bil napovedani pričetek sojenja 36-letnemu Branku Grahku iz Svržakov, Romu, ki je letošnjega 5. aprila ob 9.45 pred množico očividcev — med njimi tudi novinarsko kamero — na Trgu svobode v Metliki ustrelil Janeza Pretnarja.

Ta dogodek je seveda izzval ogorčenje in še povečal sovraštvo med gradaškimi in svržaskimi Romi; prvi so odkriti grozili, da bodo z Grahkom obračunali slej ko prej, njihova grožnja naj bi se izpolnila celo med sojenjem. Zato nič čudnega, če so miličniki poskrbeli za ostre varnostne ukrepe, vsakega Roma — na sojenje jih je prišlo več deset — so temeljito pregledali. Čeprav je bilo oziroma ves čas napeto, je obravnava potekala dokaj mirno in brez prekinitev. Družini Grahkovih in Pretnarjevih sta bili druga do druge prijateljsko razpoloženi vse do lanske jeseni, ko je Grahkov oče v nekem kazenskem postopku zoper Pretnarja nastopil kot priča. Pretnar je ocenil, da v njegovo škodo, in bojna sekira je bila s tem izkopana. Letošnjega maja je bila v Metliki tradicionalna vinska vigred, na njej sta se srečala Pretnarjev sin in Grahkov oče. Beseda je kmalu dala besedo, prišlo je do prepira in pretepa, v katerem je sodelovalo še nekaj Romov; Janez Pretnar mlajši je v tem dvoboju potegnil krajši konec. Razkol med gradaškimi in svržaskimi Romi se je s tem še poglobil. Dogodek na vigredi je Pretnarja baje bolel, Grahku se je hotel maščevati. Kot je povedal Branko, in to je potrdilo tudi nekaj prič, ga je Pretnar iskal in zasledoval, povsem naključno pa sta se srečala letošnjega 5. aprila.

Oba sta v Metliko prišla s svojima

KNJIGA, FILM IN SLIKANICA O PRAZGODOVINI

LJUBLJANA — Te dni bo izšla knjiga »Pragozdovi na Slovenskem«. Njen avtor je profesor Dušan Minšek, ki predava na gozdarski fakulteti v Ljubljani. Posnetega je tudi že večina materiala za film o pragozdovih. V pripravi je še otroška slikanica o pragozdovih.

ženama, Pretnar z Olgo, Branko pa z Jožico Hudorovac; obe sta bili tudi priča obračuna na Trgu svobode. Pretnar je velikemu senatu novomeškega sodišča takole opisal dogajanje:

»Z Janezom sva se srečala na trgu nasproti slikarja (fotograf op. p.), rekel sem mu, da me je zaparkiral, naj umakne avto. On je to storil, še prej pa odvrnil, naj počakam, češ da bom videl svoje. Nisem se zmenil za to. Odšel sem v kombi, k otrokom, Pretnar pa je avto zapeljal nekaj naprej in potem stopil iz njega. Šel je proti meni in vpil. Takrat sem se sam stopil iz kombija, on pa se je pričel umikati proti svojemu avtu. Tam se je ustavil, jaz pa sem šel do njega, potegnil pištolo in ustrelil. Ko nisem nikjer videl nobene rane, sem ustrelil še enkrat. Videl sem, da mu iz rame teče kri, zato nisem več streljal.«

Ta Grahkova zgodba je nekaj drugačna od tiste, ki jo je sam izpovedal

med postopkom in kot jo je pokazala preiskava. Če že drugega ne, je nesporno, da je oddal tri strele, vse iz neposredne bližine; eden je Pretnarja zadell v podlaht, drugi v ramo in tretji v levo stran prsi. Poškodbe so bile take, da jim je Pretnar že naslednji dan podlegel.

»Žal mi je, da sem ga ubil, Pretnarjem sem tudi pripravljen povrniti s tem povzročeno škodo. Naj sodniki pri sodbi upoštevajo moje in njegove prekrške,« je še na koncu svoje izpovedi dodal Branko Grahk. Kako in koliko bodo sodniki upoštevali te njegove besede, ni znano, kajti obravnava je bila v petek preložena. Senatu je uspelo zaslišati vse priče, za sklepi del je zmanjkalo časa. Najbolj so bili nad takšno odločitvijo senata razočarani številni Romi, verjeto pa tudi miličniki, ki bodo morali petkove varnostne ukrepe ponoviti vsaj še enkrat.

BOJAN BUDJA

Sporočilo pragozda človeku

Razstava ob 100-letnici varovanja pragozdov na Slovenskem, ki bo potovala še po ostalih občinah

KOČEVJE — Tajnost, varovanje in tudi borba za obstanek je sporočilo pragozda, ki se ga učimo gozdarji. V gozdu in pragozdu odkrivamo tajne naravnih zakonov, ki jih je treba spoštovati, če želimo preživeti. To je misel gozdarskega strokovnjaka iz GG Kočevje Tomaža Hartmana, enega izmed oblikovalcev razstave »Sto let varovanja pragozdov na Slovenskem«, ki bo še do 10. oktobra na ogled v Likovnem salonu v Kočevju.

Razstava je razdeljena na tri dele. V informativnem delu je razstavljena najprej kopija zapisa gozdarskega strokovnjaka dr. Leopolda Hufnagla, ki dokazuje, da se je pred 100 leti prav na Kočevskem začelo načrtno varovanje slovenskih pragozdov. V nadaljevanju tega dela pa so še zanimivi in učinkoviti posterji, ki jih je narisal slikar božo Kos po zamisli Tomaža Hartmana. V drugem delu so grafike o pragozdu, ki govorijo o tem, kako slikar — gozdar vidi in občuti pragozd. V tretjem delu pa so razstavljene fotografije o rastlinstvu in živalstvu v pragozdu. To so najuspešnejše barvne in črno-bele fotografije, ki

so jih poslali na nagradni natečaj kočevski in drugi fotoamaterji Janez Konečnik, Tomaž Hartman, Marko Figar, Hrvoje Oršanič, Oskar Dolenc, Janez Papež, Edo Žitnik, Marko Masterl, Boštjan Tarman, Mirko Perušek in Ljubo Cencič. Pravzaprav ima razstava še četrty del: naravne skulpture iz pragozda, ki so jih postavili v Likovni salon in pred njega za dekoracijo.

Razstava je last SIS za gozdarstvo Slovenije in Splošnega združenja gozdarstva Slovenije, ki sta tudi pokrovitelja razstave. Odprl jo je predsednik republiškega Zavoda za varovanje naravnih in kulturne dediščine Slovenije Stane Peterlin. Na otvoritvi so bili prisotni tudi predsednik instituta za gozdarstvo Marko Kmecl, predsednik Splošnega združenja za gozdarstvo Ciril Remic in drugi. V kulturnem programu ob otvoritvi so nastopili učenci kočevske glasbene šole.

J. PRIMC

NOVE KASETE IZ SRAKE

V novomeškem snemalnem studiu Sraka je te dni spet živo in glasno. Po uspehih, ki jih je studio doživel z izdajo kaset ansamblov RŽ, Nagelj, Modre kronike in predvsem kitarja Karlija Gradišnika — kasete hiti proti srebrni nakladi — snujejo nove podvige. Ob strokovni pomoči nekaterih najbolj znanih slovenskih producentov narodnozabavne glasbe — Kajetana Zupana, Borisa Kovačiča in Marjana Ogrina — bo izšla nova kaset s šestimi ansambli z letošnjega Ptujškega festivala domače glasbe. Naslov kasete bo »Jesenske domače 89« in bo izšla konec oktobra, kot tudi kasete, »Večer ob citrah« ter kasete »Slonček Tonček«, namenjena najmlajšim. Novembra bo v založbi Srake izšlo še nekaj kaset: predvidoma že dolgo pričakovani prvenec priljubljene ansamble Ivana Pujga in nova stvaritev Modre kronike, tokrat posebna »vroča« izdaja. V pripravi je tudi nova kompilacijska kasete z različnimi, predvsem nekoliko manj znanimi narodnozabavnimi ansambli »Zimske domače«. Zanimivost ansambli, ki bi želeli sodelovati pri tej kaseti različnih izvajalcev, naj za podrobne informacije pokličejo studio Sraka. (dv)

IZ STARE ŠARE — Včasih se je marsikaj našlo na podstrešjih starih domačij. Tako je nekdo našel Tone Oblak v Križišču. Krmelju na okrog 100 let staro harmoniko. Stari mehi resda ni več izvajal zvokov, a je bil Tone najde in darila domačinov vsaj tako vesel kakor nove harmonike.

Starega meha se razveseli kot novega

ZABUKOVJE — Toneta Oblaka iz Podgorja 16 Zabukovljani in tudi številni Sevnici dobro poznajo vsaj po dveh stvareh: prvič, da je zanesljiv in prav nič odušični avto-prevoznik, in drugič, da je njegova največja ljubezen domača zabavna glasba, posebej tista, ki jo godci izvajajo iz diatoničnih harmonik.

Tone je zategadelj kot predsednik KUD Alojz Kolman-Marok vnet organizator vsakoletnih srečanj harmonikarjev v Zabukovju nad Sevnico. Ob zadnjem srečanju harmonikarjev na Grmadi je presenetil obiskovalce lovsk keče LD Zabukovje z razstavo zelo starih harmonik. Seveda vse niso bile njegove. Ena najstarejših harmonik, stara sto let, je bila last Franca Horvata iz Stopč pri Grobelnem in jo je Tone dobil na posodo.

Po vsem tem ni čudno, da je za harmoniko navdušen tudi sina Gregorja, ki je že sodeloval na tekmovanju za Zlato harmoniko Ljubljane. Omeniti velja še to, da prepeva v okviru KUD Alojz Kolman-Marok, ki je dobilo ime po narodnem heroju iz teh kozjanskih krajev, celo manjši pevski zbor. Resda so v njem zvečine lovci, toda tudi Tone Oblak je eden izmed teh pripadnikov zelene bratovščine. Ob otvoritvi nove lovsk keče so mu zaupali ključke novega poslopja, kakršnih je malo daleč naokoli.

DISKOTEKA OTOČEC PONOVO ODPRTA

OTOČEC — Skoraj mesec dni je bila diskoteka na Otočcu, priljubljeno zbirališče ljubiteljev glasbe in zabave, zaprta. Kaj vse je bilo narejenega v času adaptacije, si bodo obiskovalci lahko ogledali danes, 28. septembra, ko bo namreč po novna otvoritev diskoteke. Vodja Branka Luzar obljublja, da bodo obiskovalci zadovoljni. Za jesenski in zimski čas pripravlja različna gostovanja pevcev in ansamblov, atraktivne »šov« programe, seveda najnovejšo glasbo, in posebna presenečenja. Diskoteka bo odprta kot doslej, od petka do sobote od 21. do 4. ure jutri.

V Mozlju je bilo »vroče-pekoče«

Spet uspela zabavna prireditev, za katero ima največ zaslug Ive Stanič

MOZELJ — Po juljski »Oslovski noči« so člani KSD Ciril Dekval iz Mozlja v septembru spet organizirali zelo uspešno zabavno prireditev »Vroče-pekoče«. Vsi gostje tudi zadnjo prireditev le hvalijo, posebno pa še glavne organizatorja Iveta Staniča.

Ive Stanič ugovarja, da sam za uspehe nima posebnih zaslug. Tokrat je zaslužnih kar okoli 70 prebivalcev Mozlja, Kočevja in še nekaterih krajev. Posebna zahvala velja vsem 51 nastopajočim v nad 4 ure dolgem programu. Dobiček prireditve bodo namenili za preurejanje nekdanje šolske stavbe v kulturni dom in gasilsko orodnišče.

Prireditve se je začela z nastopom nekaterih nekdanjih ansamblov zabavne glasbe, ki sicer več ne igrajo, (Roški fantje, Veterani, Alč in Maji), Tofsy in Festa pa sta mlajša ansambla. Na tekmovalni harmonikarjev je zmagal Jakob Kovač iz Osilnice, drugi je bil Karlo Špehar, tretji Cveto Križ itd. Izven konkurence sta nastopila brata Vebeta. Med pevci, ki bolj ali manj redno pojejo, so nastopili: Breda Bevc, Nataša Lavrič, Peter Besal, Jože Lisac, Dušan Cebin in Peter Movrin. V drugi skupini pa naj bi pele znane osebnosti, ki igrajo v občini prvo violino v politiki in gospodarstvu. Prav v tej skupini pa je manjkalo največ prijavljenih. Edina prava politika in nepevca, ki sta pela, sta bila Toni Colnar (sekretar P OK

ZSM) in Anica Kosten (predsednica OK SZDL), medtem ko je tretji v tej skupini, Ciril Štrumbelj, dolgoletni uspešni pevec v MPZ Svoboda Kočevje.

Tudi med humoristi je bil osip. Od napovedanih šestih sta nastopila le dva: Cveto Polajnar in Vinko Fugina («Kočevski šlajсар»), ki sta razdrla marsikatero »pekočo« iz kočevske stvarnosti.

Najbolj zabavno pa je bilo gotovo med tekmovalcem za mistre Kočevja. »Starejši mladinci« so tekmovali bolj za šalo in zabavo. Zmagal je najtežji, Milan Koritnik, in si prislužil debelo salamo. V drugem delu pa so se pokazali v kopalnih in napejalni mišice mlajši tekmovalci. Stroga ženska komisija je prisodila 1. mesto Srečku Majetiču, 2. Igorju Martiču, 3. Zlatku Kiliču.

Tekmovalci za miss Kočevja pa bi skoraj klavirno propadli. Prijavljenih deklet ni bilo. Zadevo je rešil vodja tekmovalca Lado Gašparac. Žirija je kar med plesom pod njegovim vodstvom izbrala tri najlepše primerke ženskega spola, vse tri razglasila za najlepše in jim prisodila prvo mesto.

J. PRIMC

GOBARSKA RAZSTAVA

ŽUŽEMBERK — Gobarska družina Novo mesto skupaj z osnovno šolo 7. korpusa in pod pokroviteljstvom KZ Krka — TZO Žužemberk pripravlja v petek, 29. septembra, in soboto, 30. septembra, razstavo gob v telovadnici TVD Partizan. Na razstavi bodo gobarski strokovnjaki obiskovalcem postregli s koristnimi nasveti iz gobarskega sveta.

DOMOVINA JURČKOV VELIKANOV — Novomeščanka Majda Luzar je v nedeljo popoldan »raziskovala« zapuščene kočevarske vasi v Kočevskem Rogu in naletela na pravo domovino jurčkov velikarov. Ker s seboj ni imela ne košare ne tovrstne avtomobilske prikolice, je odtrgala le nekaj primerkov, med katerimi je največji na tehnični potegnil kilo in četrty. Vse tako kaže, da gobarjev v teh krajih še ni bilo. Lokacija ni skrivnost. Majda je pred Kočevskimi Poljanami zavila v desno z glavne ceste in se peljala do table Rampoha. Tu je pustila avto, vse ostalo pa je bilo blizu. (Foto: J. P.)

OTROKOM OBOLELIM ZA RAKOM

BREŽICE, LJUBLJANA — Družinski trio Novina je sredi minulega tedna pod naslovom Samo življenje za druge je vredno življenja pripravil dva dobrodelna koncerta. Tako dvorana posvetnega doma v Brežicah kot tudi Dom španskih borcev v Ljubljani sta bila zasedena do zadnjega kotička. Oba koncerta sta prinesla 62.425.000 dinarjev, ki jih je Trio Novina namenil pediatrični kliniki v Ljubljani za nakup aparatov, ki bodo otrokom, obolelim za rakom, pomagali lažje premagati to težko bolezen. K uspehu prireditve so v obliki nagrad prispevali tudi nekatera dolenska podjetja: Tovarna zdravil Krka (Marketing, Zelišča, Kozmetika), Zdravilišče Šmarješke Toplice, Imperial Krško, GG Novo mesto in Terme Catež.

NAGRADA KONEČNIKU — Inženir GG Kočevje Janez Konečnik (levi) prevzema nagrado, Jarmov kip, za najboljše diapozitive o pragozdovih. (Foto: PRIMC)

Konečnik dvakrat najboljši

Z razstave ob stoletnici pragozdov

KOČEVJE — Na otvoritvi razstave ob 100-letnici varovanja pragozdov na Slovenskem so podelili tudi nagrade in priznanja za najboljše diapozitive in fotografije na temo pragozdov. Natečaj je bil anonimen, predsednik žirije pa je bil Marjan Smrke iz Ljubljane. V skupini diapozitivov je bil naslednji vrstni red nagradencev: 1. Janez Konečnik, 2. Janez Papež, 3. Tomaž Hartman, vsi trije iz GG Kočevje. Vsi trije so prejeli za nagrado kipe, ki jih je po navdihu iz obiska pragozda ustvaril akademski kipar Stane Jarm. Tudi v skupini fotografij je dobil prvo nagrado Janez Konečnik iz Kočevja, drugo Oskar Dolenc iz Ljubljane, tretjo ap spet Tomaž Hartman iz Kočevja. Nagradenci v tej skupini so prejeli grafike z motivi iz pragozda, delo slikarja Boštjana Koširja.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislulnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrty popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislulnil.

kozerija

UGANI: KAM PO UKINITVI SISOV

— Ate, a bodo res ukinili sise?
— Tako govori.
— Je na sishih veliko zaposlenih?
— Kar precej.
— Koliko?
— Natančne števila ne vem.
— A bodo potem ostali ti uslužbenci brez služb?
— Verjetno ne bo ostal nihče na cesti.
— Bodo šli delat za stroje v tovarno?

— Težko verjamem.
— Bodo obdelovali kmetije?
— Ne bodi smešen.
— Kaj pa bodo potem delali?
— To je pretežko vprašanje zame. Vprašaj me kaj lažjega.
— Zakaj pa sploh ukinjajo sise?
— Baje so neučinkoviti. Predragi so.
— Neučinkoviti so?
— Da, preveč je birokracije, preveč je administracije.

— Ne razumem. Razloži mi natančneje, prosim.
— No ja, preveč je papirja, preveč se piše, preveč sestankuje, preveč govori in premalo dela.
— Je tudi stric Komolčič v službi v sishih?
— Ne, on dela v občinski upravi. Zakaj sprašuješ?
— Teta Jofa pravi, da na občini ne uelajo drugega, kot premetavajo papirje, pa sem mislil...

— Slabo si mislil, Mali.
— Morda. Se mi je pa kljub temu posvetilo.
— Da nisi morda našel rešitve za vse tiste, ki bodo ostali brez služb, ko bodo sise ukinili?
— Prav to.
— Za dve lučki stavim, da se bo do vsi zaposlili v občinski upravi.

TONI GASPERIČ